

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 512
Warszawa, 9 listopada 2011 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Piotra Naimskiego.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Jan Krzysztof Ardanowski;
(-) Iwona Ewa Arent; (-) Marek Ast; (-) Piotr Babinetz; (-) Tadeusz Dziuba; (-) Jacek Falfus; (-) Artur Górski; (-) Wiesław Stanisław Janczyk;
(-) Wojciech Jasiński; (-) Andrzej Jaworski; (-) Krzysztof Jurgiel;
(-) Tomasz Kaczmarek; (-) Mariusz Kamiński; (-) Sławomir Kłosowski;
(-) Leonard Krasulski; (-) Adam Kwiatkowski; (-) Krzysztof Lipiec;
(-) Maciej Łopiński; (-) Ewa Malik; (-) Gabriela Masłowska; (-) Jerzy Materna; (-) Beata Mazurek; (-) Piotr Naimski; (-) Maria Nowak; (-) Anna

Paluch; (-) Bolesław Grzegorz Piecha; (-) Stanisław Piotrowicz; (-) Marek Polak; (-) Adam Rogacki; (-) Jarosław Rusiecki; (-) Bogdan Rzońca; (-) Małgorzata Sadurska; (-) Jacek Sasin; (-) Jarosław Sellin; (-) Stefan Strzałkowski; (-) Paweł Szalamacha; (-) Krzysztof Szczerski; (-) Jolanta Szczypińska; (-) Andrzej Szlachta; (-) Jerzy Szmit; (-) Stanisław Szwed; (-) Janusz Śniadek; (-) Jan Tomaszewski; (-) Kazimierz Michał Ujazdowski; (-) Jan Warzecha; (-) Jadwiga Wiśniewska; (-) Marcin Witko; (-) Michał Wojtkiewicz; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Łukasz Zbonikowski.

Ustawa

z dnia

o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza

Dział I.

Przepisy wstępne

Art. 1.

1. Ustawa określa:

- 1) zasady, na jakich Skarb Państwa wykonuje prawo własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów;
- 2) zasady dysponowania dokumentacją geologiczną dotyczącą złóż węglowodorów;

2. Ustawa tworzy Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza oraz określa zasady jego funkcjonowania.

Art. 2

1. Prawo własności górniczej do złóż węglowodorów przysługuje Skarbowi Państwa.

2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Dział II

Zasady wykonywania przez Skarb Państwa prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów

Rozdział 1

Spółka celowa

Art. 3

1. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zawiązuje spółkę akcyjną w celu realizacji prawa własności górniczej Skarbu Państwa o którym mowa w art. 2, zwaną dalej „Spółką”.
2. Skarb Państwa obejmuje wszystkie akcje Spółki. Wszystkie akcje są imienne.
3. Akcje przysługujące Skarbowi Państwa w Spółce nie mogą być zbywane.
4. Kolejne emisje akcji Spółki mogą być obejmowane jedynie przez Skarb Państwa.
5. Spółka działa pod firmą „Staszic” SA.

Art. 4

1. Spółka wykonuje prawa i obowiązki akcjonariusza albo wspólnika w spółkach wydobywczych będących stronami umów, o których mowa w art. 9 ust. 2 w granicach określonych przez umowę lub statut spółki oraz przepisy prawa. Udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez Spółkę wynosi od 1 do 20%.
2. W spółkach wydobywczych działających w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uchwała zobowiązująca wspólników do wniesienia dopłat do kapitału zakładowego nie stanowi podstawy skutecznego roszczenia względem Spółki. Przepisu art. 177 § 2 oraz Rozdziału 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Dz. U z 2000 r. nr 94 poz. 1037 ze zm. – Kodeks spółek handlowych w stosunku do Spółki nie stosuje się.
3. Spółce przysługuje prawo pierwokupu akcji albo udziałów w spółce wydobywczej zbywanych przez pozostałych akcjonariuszy lub udziałowców.
4. Spółka wykonuje prawo pierwokupu w terminie 60 dni od dnia zawiadomienia jej o zamiarze zbycia akcji lub udziałów w spółce wydobywczej.
5. Jeżeli Spółka nie skorzysta z przysługującego jej prawa pierwokupu, dla ważności umowy w sprawie zbycia udziałów lub akcji w spółce wydobywczej wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw gospodarki wydana w formie decyzji administracyjnej. Zgoda ministra wymagana jest także dla skuteczności uchwał walnego zgromadzenia spółki, o których mowa w art. 27 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. Dz. U. z 2005 r. nr 184 poz. 1539 ze zm. - o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.
6. Minister właściwy do spraw gospodarki wydając decyzję w sprawie zgody na zbycie udziałów akcji w spółce wydobywczej kieruje się względem na interes ekonomiczny Rzeczypospolitej Polskiej oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
7. W stosunku do Spółki przepisu art. 418 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Dz. U z 2000 r. nr 94 poz. 1037 ze zm. – Kodeks spółek handlowych oraz przepisów art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. Dz. U. z 2005 r. nr 184 poz. 1539 ze zm. - o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych nie stosuje się.

Art. 5

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zatwierdza statut Spółki oraz jego zmiany. Statut określa w szczególności:

- a. obowiązki zarządu spółki, w tym dotyczące celów działalności spółki oraz zakresu spraw przedstawianych do decyzji walnego zgromadzenia;
- b. rodzaje decyzji podejmowanych przez spółkę zarządzającą udziałami Skarbu Państwa jako akcjonariusz albo wspólnik w spółkach wydobywczych, które powinny być uzgadniane z walnym zgromadzeniem, w szczególności: decyzja o likwidacji spółki, skorzystaniu z prawa pierwokupu;

- c. obowiązek sporządzania raportu rocznego zawierającego sprawozdanie z zarządzania udziałami w poszczególnych spółkach wydobywczych w zamkniętym roku obrotowym, ze szczególnym uwzględnieniem ilości wydobytych węglowodorów i kosztów ich wydobycia oraz prognozą tych wartości w okresie najbliższych pięciu lat.

Art. 6

1. Koszty związane z utworzeniem Spółki i pokryciem kapitału zakładowego Spółki ponosi Skarb Państwa.
2. Wydatki Spółki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych pokrywane są ze środków Spółki.
3. Wydatki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych mogą być pokrywane w szczególności z emisji obligacji, w tym przychodowych, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz. U. z 2001 r. nr 120, poz. 1300 ze zm.).
4. Rachunek bankowy Spółki i jej obsługę bankową prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego.
5. Do Spółki nie stosuje się ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. z 1995 r. nr 154 poz. 792 ze zm.).

Rozdział 2.

Umowa o użytkowanie górnicze w zakresie wydobywania węglowodorów

Art. 7

1. Umowa o ustanowienie użytkowania górniczego, która uprawnia do wydobywania gazu ziemnego ze złoża określa wynagrodzenie, o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy, powołanej w art. 2 ust. 2. Całkowite wynagrodzenie nie może być niższe niż wartość 40% wydobytego i sprzedanego gazu ziemnego ze złoża objętego umową użytkowania górniczego, w okresie obowiązywania tej umowy.
2. Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego, którego treścią jest wydobywanie gazu ziemnego, obliczane jest raz na kwartał i płatne co miesiąc w trzech równych ratach do czasu wygaśnięcia umowy o ustanowieniu użytkowania górniczego.
3. Do momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, sposób obliczenia wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego określa poniższy wzór:

$$P = P_n \times I,$$

gdzie

P - wartość sprzedaży gazu ziemnego wyrażona w PLN/1000nm³ gazu ziemnego

I – ilość wydobytego gazu ziemnego wydobytego w kwartale poprzedzającym kwartał, dla którego dokonywane jest wyliczenie wynagrodzenia wyrażona w normalnych metrach sześciennych (nm³)

P_n określa się poniższym wzorem:

$$P_n = R_9 \times A \times D \times K$$

gdzie,

R₉ - średnia cena notowań ropy Brent z Londyńskiej Giełdy Towarowej (*London Metal Exchange*) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty wyrażona w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę

A - współczynnik wartości dla gazu ziemnego równy 4,2.

D – średnia arytmetyczna wartość dolarów amerykańskich (USD) w złotych polskich w kwartale, za który obliczane jest wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2 ustalona na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego.

K – współczynnik korygujący

4. Współczynnik korygujący zależy od wartości energetycznej wydobytego gazu ziemnego zgodnie z tabelą stanowiącą załącznik nr 1 do ustawy.

5. W pierwszym roku działalności polegającej na wydobywaniu gazu ziemnego przyjmuje się, że współczynnik I wynosi iloraz szacunkowych zasobów wydobywalnych w złożu będącym przedmiotem umowy o użytkowanie górnicze i szacowanej na podstawie zatwierdzonej dokumentacji geologicznej złoża liczby lat eksploatacji złoża.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, stanowi koszt uzyskania przychodów w rozumieniu ustawy z dnia 15 lutego 1992 o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.2011.74.397 ze zm.).

7. Od momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wartość P_n stanowić będzie średnią arytmetyczną notowań gazu ziemnego z dziewięciu miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty, z trzech największych pod względem wolumenu obrotu gazem ziemnym w ostatnim roku kalendarzowym giełd towarowych (*hubs*) z siedzibą na terytorium Unii Europejskiej prowadzących obrót gazem ziemnym, wyrażoną w złotych polskich ustaloną na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego, skorygowaną wagą odzwierciedlającą udział wolumenu obrotu poszczególnych giełd w łącznym obrocie wszystkich trzech.

8. Wartość P_n oblicza i podaje do wiadomości publicznej Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w komunikacie publikowanym na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki.

Umowa o ustanowienie użytkowania górniczego, która uprawnia do wydobywania ropy naftowej, określa wynagrodzenie, o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy powołanej w art. 2 ust. 2, w wysokości co najmniej 40% wartości baryłki ropy naftowej Brent z Londyńskiej Giełdy Towarowej (*London Metal Exchange*) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym ropa naftowa została wydobyta wyrażonej w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę. Postanowienia art. 7 stosuje się odpowiednio.

Art. 9

1. Ten sam przedsiębiorca może być stroną tylko jednej umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniającego do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej.
2. Stroną umowy, o której mowa w ust. 1 może być przedsiębiorca prowadzący działalność w formie spółki kapitałowej z siedzibą i sprawowaniem efektywnego zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej „spółką wydobywcą”, który uzyskał koncesję lub promesę koncesji na wydobycie węglowodorów.
3. Przedmiot działalności spółki wydobywczej jest ograniczony do realizacji praw i obowiązków wynikających z koncesji na wydobycie węglowodorów i umowy o ustanowienie użytkowania górniczego.
4. Umowy, o których mowa w ust. 2 mogą być zawierane ze spółką wydobywcą dopiero po przeniesieniu na Spółkę lub objęciu przez Spółkę akcji lub udziałów w spółce wydobywczej oraz powołaniu do organu nadzoru lub zarządu spółki wydobywczej przedstawiciela Spółki. Do przedstawicieli Spółki w organach spółek wydobywczych nie stosuje się przepisów ustawy o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U z 1997 r. nr 106, poz. 679 ze zm.).
5. W przypadku łączenia lub podziału spółki wydobywczej, minister właściwy do spraw gospodarki w terminie miesiąca od ogłoszenia planu połączenia spółki wydobywczej z inną spółką lub planu podziału spółki wydobywczej wnosi sprzeciw, jeżeli w wyniku takiego zdarzenia nastąpić może przeniesienie koncesji oraz umowy użytkowania górniczego. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, do koncesji stosuje się odpowiednio przepis art. 494 § 5 ustawy Kodeks spółek handlowych. lub art. 531 § 6 ustawy Kodeks spółek handlowych.
6. Przy zawieraniu umowy użytkowania górniczego spółka wydobywcza zobowiązana jest przedstawić umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu szkód mogących powstać w związku z ruchem zakładu górniczego.
7. Suma ubezpieczenia nie może być niższa niż 25% wartości całkowitego wynagrodzenia o którym mowa w art. 7 ust. 1 na dzień zawarcia umowy.
8. Przedstawiciel Spółki, o którym mowa w ustępie 4 może być odwołany z zarządu lub organu nadzorczego spółki wydobywczej wyłącznie przez Spółkę. Wraz z odwołaniem dotychczasowego członka zarządu lub organu nadzorczego Spółka deleguje nowego przedstawiciela do pełnienia funkcji członka zarządu lub organu nadzoru.

9. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia istotne postanowienia umowy o ustanowienie użytkownika górniczego w zakresie wydobywania węglowodorów o której mowa w art. 7 i 8.

Rozdział 3

Postępowanie z dokumentacją geologiczną

Art. 10

Koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przedkłada sporządzoną przez siebie dokumentację geologiczną właściwemu organowi administracji geologicznej, o którym mowa w ustawie Prawo geologiczne i górnicze w celu uzyskania decyzji o zatwierdzeniu dokumentacji.

Art. 11

1. Wraz z wytworzoną dokumentacją geologiczną koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przedkłada właściwemu organowi administracji geologicznej kosztorys obejmujący wydatki poniesione na wytworzenie przedkładanej dokumentacji geologicznej.
2. Kosztorys podlega weryfikacji w trybie przewidzianym w art. 100 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
3. Zweryfikowana wartość wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej obejmująca podatek od towarów i usług zostaje podana do wiadomości podmiotów uczestniczących w przetargu na udzielenie koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż. Organ koncesyjny określa wadium w postępowaniu przetargowym o udzielenie koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż w wysokości dwukrotności zweryfikowanych wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej.
4. Obowiązkowi wpłaty wadium nie podlega koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów – wytwórca dokumentacji - albo konsorcjum którego jest on uczestnikiem albo spółka której jest on akcjonariuszem albo współnikiem.

Art. 12

1. Po wydaniu decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną na obszar lub fragment obszaru objętego koncesją na poszukiwanie lub rozpoznanie złóż węglowodorów organ koncesyjny, w rozumieniu ustawy Prawo geologiczne i górnicze, niezwłocznie ogłasza przetarg na przyznanie koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż na obszarze objętym zatwierdzoną dokumentacją geologiczną. W razie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej dla fragmentu obszaru objętego koncesją na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów, koncesja ta wygasa.
2. Przetarg odbywa się zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy niniejszej.

Art. 13

Zainteresowani udziałem w przetargu mogą korzystać z dokumentacji wytworzonej przez koncesjonariusza i udostępnionej im przez organ koncesyjny.

Art. 14

Dokumentacja geologiczna udostępniana jest przez okres co najmniej 90 dni poprzedzających dzień przetargu.

Art. 15

1. Koncesjonariuszowi koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przysługuje zwrot wydatków poniesionych na wytworzenie i zatwierdzenie dokumentacji geologicznej obszaru, dla którego wydana została koncesja na wydobycie węglowodorów ze złóż w kwocie równej 200% zweryfikowanej wartości, a której mowa w art. 11.
2. Zwrot dokonywany jest przez organ koncesyjny ze środków wpłaconych przez zwycięzcę przetargu na przyznanie koncesji na wydobycie węglowodorów.
3. Zwrot nie przysługuje jeśli koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów jest zwycięzcą przetargu na udzielenie koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż albo akcjonariuszem lub udziałowcem podmiotu będącego zwycięzcą tego przetargu.

Art. 16

1. Koncesjonariuszowi koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przysługuje zwrot wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej obszaru w kwocie określonej zgodnie z art. 11 ust. 2 jeżeli przetarg, o którym mowa w art. 12 zakończy się bez rozstrzygnięcia.
2. W przypadku, którym mowa ust. 1 kwota zwracana powiększana jest o odsetki równe 50% stopy odsetek ustawowych za okres od uprawomocnienia się decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną do dnia przetargu.

Dział II

Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 17

1. W celu gromadzenia i inwestowania środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów, tworzy się Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza. Fundusz posiada osobowość prawną.
2. Siedzibą Funduszu jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza podlega Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza nie podlega regulacjom ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. nr 157 poz. 1240 ze zm.).

Art. 18

1. Przychodami Funduszu są:
 - a. dywidenda należna Skarbowi Państwa z tytułu uczestnictwa w Spółce;
 - b. wynagrodzenie Skarbu Państwa za ustanowienie użytkowania górniczego na podstawie umów, o których mowa w art. 9 ust. 2;
 - c. przychody z tytułu inwestowania środków, o których mowa w pkt. a. i b.
2. Środki Funduszu mogą pochodzić również z:
 - a. przychodów z inwestycji środków pieniężnych o których mowa w ust. 1
 - b. innych źródeł.

Art. 19

Rachunek bankowy Funduszu i jego obsługę bankową prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego.

Art. 20

1. Statut Funduszu i zasady gospodarki finansowej Funduszu określa, na wniosek Prezesa Funduszu, Marszałek Sejmu w porozumieniu z Radą Funduszu.
2. Zarządzenie Marszałka Sejmu w sprawie nadania statutu i określenia zasad gospodarki finansowej Funduszu podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
3. Zarządzenie określa w szczególności:
 - a. szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Funduszu;
 - b. organizację Biura Funduszu;
 - c. zasady gospodarki finansowej Funduszu w tym szczegółowe zasady lokowania aktywów Funduszu.

Art. 21

Koszty bieżącego zarządzania środkami Funduszu finansowane są z jego środków. Wysokość środków na zarządzanie określana jest corocznie w planie finansowym Funduszu o którym mowa w art. 26 ust. 2.

Rozdział 2

Organy Funduszu

Art. 22

Organami Funduszu są:

1. Prezes;
2. Rada Funduszu.

Art.23

1. Funduszem kieruje Prezes.
2. Prezes Funduszu jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję, spośród osób, które:
 - a. posiadają obywatelstwo polskie;
 - b. korzystają z pełni praw publicznych;
 - c. posiadają wyższe wykształcenie prawnicze lub ekonomiczne;
 - d. posiadają odpowiednią wiedzę oraz doświadczenie zawodowe uzyskane w trakcie pracy naukowej, pracy w podmiotach wykonujących działalność na rynku finansowym bądź pracy w organie nadzoru nad rynkiem finansowym;
 - e. posiadają co najmniej trzyletni staż pracy na stanowiskach kierowniczych;
 - f. nie były karane za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
 - g. cieszą się nieposzlakowaną opinią i dają rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań.
3. Ta sama osoba nie może być Prezesem Funduszu dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.

Art. 24

1. Kadencja Prezesa Funduszu wygasa:
 - a. po upływie okresu sześcioletniego;
 - b. w razie śmierci;
 - c. w razie złożenia rezygnacji;
 - d. w razie odwołania.
2. Odwołanie Prezesa Funduszu może nastąpić, gdy:
 - a. nie wypełnia on swych obowiązków na skutek długotrwałej choroby;
 - b. został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo;
 - c. złożył on niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu;
 - d. orzeczono wobec niego zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych.

Art. 25.

1. Prezes kieruje działalnością Funduszu, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z lokowaniem aktywów Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Funduszu.

2. Prezes samodzielnie dokonuje czynności prawnych w imieniu Funduszu i reprezentuje go na zewnątrz.
3. Prezes jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Funduszu oraz za zarządzanie i gospodarowanie majątkiem Funduszu.
4. Wynagrodzenie Prezesa wynosi 90% wynagrodzenia Prezesa NBP.

Art. 26

1. Prezes Funduszu przygotowuje:

- 1) projekt rocznego planu finansowego Funduszu;
- 2) roczne sprawozdanie z działalności Funduszu;

2. W terminie do dnia 31 grudnia każdego roku Prezes przedstawia Sejmowi do zatwierdzenia pozytywnie zaopiniowany przez Radę projekt planu finansowego Funduszu na rok następny.

3. W terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku obrotowym Prezes składa na ręce Marszałka Sejmu roczne sprawozdanie z działalności Funduszu. Do sprawozdania dołącza się opinię Rady.

Art. 27

1. Nadzór nad Funduszem sprawuje Rada Funduszu.
2. W skład Rady Funduszu wchodzi Marszałek Senatu, Prezes Narodowego Banku Polskiego, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów albo jego przedstawiciel, Prezes Polskiej Akademii Nauk, a z głosem doradczym Główny Geolog Kraju i Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego.
3. Do zadań Rady należy:
 - a. Opiniowanie wniosków o wsparcie finansowe jednostek naukowych, o których mowa w art.31;
 - b. Opiniowanie projektu planu finansowego Funduszu na rok następny;
 - c. Opiniowanie rocznego sprawozdania z działalności Funduszu.
 - d. Opiniowanie projektu ustawy, o której mowa w art.36., kierując się w szczególności jego zgodnością z Wieloletnimi Planami Finansowymi Państwa.
4. Członkom Rady przysługują diety w wysokości 20% wynagrodzenia Prezesa NBP, a członkom dysponującym głosem doradczym – w wysokości 5% wynagrodzenia Prezesa NBP.
5. Opinie Rady i jej członków są jawne i podlegają publikacji w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 28

1. Obsługę administracyjną Funduszu wykonuje Biuro Funduszu.

2. Sposób działania Biura określa regulamin ustanawiany przez Prezesa Funduszu.

Rozdział 3

Inwestycje Funduszu

Art. 29

Fundusz lokuje swoje aktywa zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, zasadami gospodarki finansowej oraz Statutem, dążąc do osiągnięcia maksymalnego długoterminowego stopnia rentowności uzasadnionego ponoszonym ryzykiem, z zastrzeżeniem lokat, o których mowa w art. 32

Art. 30

1. Po zgromadzeniu przez Fundusz środków wyższych niż dziesięć miliardów złotych zarządzanie środkami Funduszu może być powierzone przez Prezesa Funduszu uprawnionemu podmiotowi zewnętrznemu na zasadach określonych w ustawie i umowie o zarządzaniu.
2. Wybór zarządzającego środkami Funduszu odbywa się w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem. Przepisy o zamówieniach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 31

Żadnemu podmiotowi lub grupie podmiotów związanych, w rozumieniu przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, nie może być powierzone w zarządzanie więcej niż:

- a). 40% środków Funduszu, jeżeli łączna wartość tych środków nie przekracza dwudziestu miliardów złotych;
- b). 15% środków Funduszu, jeżeli wartość tych środków przekracza dwadzieścia miliardów złotych.

Art. 32

1. Środki funduszu mogą być lokowane w następujące kategorie lokat:
 - a. w papiery wartościowe emitowane przez spółki notowane na podstawowych giełdach rynków kapitałowych państw obcych;
 - b. w papiery skarbowe emitowane przez rządy lub banki centralne tych państw oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę w tych państwach, jeżeli instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika;
 - c. obligacje emitowane przez Spółkę;
 - d. w instrumenty pochodne o ile mają na celu ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego z lokowaniem aktywów funduszu, mając na względzie typy ryzyka, które powinny być ograniczone, dostępność instrumentów umożliwiających zmniejszenie ryzyka, możliwość wyceny tych instrumentów oraz efekty ich stosowania;
 - e. inne lokaty, zgodnie z zarządzeniem określającym zasady gospodarki finansowej Funduszu, o którym mowa w art. 20.

2. Środki funduszu mogą być również wydatkowane na wsparcie finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych w następujących dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych:
 - a. nauki matematyczne;
 - b. nauki fizyczne;
 - c. nauki chemiczne;
 - d. nauki o ziemi (w tym w szczególności geologia i geofizyka);
 - e. nauki techniczne (w tym w szczególności górnictwo i geologia inżynierska).
3. Środki Funduszu, o których mowa w ust. 2 przyznawane są w drodze umowy o finansowanie na podstawie wniosków o wsparcie finansowe składanych przez jednostki naukowe.
4. Warunkiem uzyskania finansowania jest pozytywna opinia wniosku wyrażona przez Radę Funduszu.
5. W razie dokonania wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego w wyniku prac finansowanych z tytułu umowy o której mowa w ust. 2, prawo do uzyskania patentu na wynalazek albo prawa ochronnego na wzór użytkowy, jak również prawa z rejestracji wzoru przemysłowego przysługuje jednostce naukowej, będącej stroną umowy, Fundusz ma jednak prawo do 50% pożytków z wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego.

Art. 33

1. Łączna wartość lokat aktywów Funduszu w kategorii lokat określonej w art. 32 ust. 1 lit. c. oraz środków wydatkowanych na wsparcie finansowe, o których mowa w art.32 ust. 2 , nie może przekroczyć 10 % wartości tych aktywów.
2. Do sumy określonej w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy art. 149 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych Dz. U. z 2010 r.nr. 34, poz. 189 ze zm.) .

Art. 34

Fundusz nie może:

- 1) zbywać swoich aktywów:
 - a). członkom zarządu lub Rady Funduszu
 - b). osobom zatrudnionym w Funduszu
 - c). osobom pozostającym z osobami wymienionymi w lit. a) i b) w związku małżeńskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie,
- 2) nabywać za swoje aktywa aktywów od któregokolwiek z podmiotów wymienionych w pkt. 1,

- 3) udzielać pożyczek, gwarancji i poręczeń, za wyjątkiem pożyczek papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu zgodnie z przepisami regulującymi publiczny obrót papierami wartościowymi. Tryb i warunki udzielania takich pożyczek określa rozporządzenie Rady Ministrów wydane na podstawie art. 151 ust. 3 *ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych*.

Art. 35

1. Prezes Funduszu bądź podmiot któremu powierzono zarządzanie środkami Funduszu przechowuje przez okres 3 lat dokumenty, na podstawie których podejmowane są poszczególne decyzje dotyczące lokat Funduszu, w sposób umożliwiający ustalenie kiedy i przez kogo zostały podjęte.
2. Podmioty określone w ust. 1 dokumentują proces inwestycyjny w sposób umożliwiający stwierdzenie, kto i kiedy podejmował decyzje dotyczące strategii inwestycyjnej i lokowania aktywów funduszu.

Rozdział 4

Przeznaczenie środków Funduszu

Art. 36

1. O przeznaczeniu środków Funduszu decyduje się w drodze ustawy.
2. Decyzja o przeznaczeniu środków Funduszu, może dotyczyć nadwyżki aktywów netto Funduszu powyżej 100 miliardów złotych lub równowartości w złotych 20 milionów uncji złota o próbie 0,999, w zależności od tego która wartość jest większa.

Dział III

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 37

1. Raport, o którym mowa w art.5 lit. c objęty jest tajemnicą przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. nr. 153, poz. 1503 ze zm.) i nie podlega ujawnieniu w trybie ustawy a dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2001 r. nr 112, poz. 1198).
2. Zbiorcze dane raportu są dostępne publiczne.
3. Raport podlega zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie akcjonariuszy wraz z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego. W terminie 14 dni od zatwierdzenia raportu przez walne zgromadzenie akcjonariuszy Spółki raport przekazywany jest Marszałkowi Sejmu, Prezesowi Rady Ministrów oraz ministrowi właściwemu ds. finansów, Prezesowi Funduszu i Radzie Funduszu.
4. Dane z tych spółek wydobywczych, których rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem obrotowym Spółki są uwzględniane w raporcie przy zastosowaniu proporcji.

Art. 38

1. W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą nie stosuje się art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 Prawo geologiczne i górnicze.
2. W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą, nie stosuje się art. 47 ust.1 pkt.4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 *Prawo geologiczne i górnicze*.
3. W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą, nie stosuje się art. 99 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 *Prawo geologiczne i górnicze*.
4. Do koncesji na wydobycie węglowodorów wydanych i umów na ustanowienie użytkowania górniczego zawartych po wejściu w życie niniejszej ustawy przepisu art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 *Prawo geologiczne i górnicze* nie stosuje się.
5. W art.6 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.2011.74.397 ze zm.) dodaje się pkt. 16 w brzmieniu: „Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza.”

Art. 39

1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do koncesji na wydobywanie węglowodorów wydanych oraz umów o ustanowienie użytkowania górniczego zawartych po jej wejściu w życie.
2. Do toczących się postępowań koncesyjnych wszczętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 40

Ustawa wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2012 r.

[Załącznik - tabela]

Przedział ciepła spalania gazu ziemnego	Przedział wartości współczynnika K
Powyżej 34MJ/m ³	0,99 – 1,01
30MJ/m ³ – 33,5 MJ/m ³	0,77 – 0,79
Poniżej 30MJ/m ³	0,66 – 0,68

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu funduszu im. Ignacego Łukasiewicza

Potrzeba regulacji

Przeprowadzone w ciągu ostatnich lat badania wskazują możliwość występowania na terenie Polski znacznych złóż gazu niekonwencjonalnego, w tym gazu łupkowego. Według szacunków amerykańskiej *Energy Information Administration (EIA)* opublikowanych w kwietniu 2011 r. wydobywalne zasoby gazu łupkowego w Polsce wynoszą ok. 5,3 biliona m³. W związku z tym w poszukiwaniu gazu łupkowego na terenie Polski zaangażowały się liczne firmy wydobywcze, w tym najwięksi potentaci w branży.

Próbne odwierty potwierdziły obecność bogatych złóż gazu na terenie Polski, zaś z wypowiedzi przedstawicieli administracji centralnej i firm poszukujących gazu łupkowego wynika, że sprzedaż gazu na skalę przemysłową może się rozpocząć już za dwa lata.¹

Eksploatacja złóż gazu łupkowego w Polsce na skale przemysłową będzie miała bardzo duży, pozytywny wpływ na gospodarkę na wielu płaszczyznach:

- Wiele wskazuje na to, że eksploatacja węglowodorów w Polsce będzie wysoce dochodowym przedsięwzięciem. Kraje posiadające znaczne ilości surowców naturalnych posiadają rozbudowane systemy fiskalne pozwalające na przejmowanie części dochodów firm wydobywających te surowce. Dochody budżetów państw z tytułu eksploatacji surowców naturalnych uzyskiwane są w różny sposób (opodatkowanie węglowodorów, udział państwa w wydobywaniu, dywidenda właścicielska). Jednym ze sposobów na zapewnienie państwu odpowiedniego udziału w przychodzie z wydobywania węglowodorów jest bezpośredni udział państwa w licencjach/koncesjach na wydobywanie węglowodorów oraz w spółkach eksploatujących konkretne złoża. Rozwiązanie to jest z powodzeniem stosowane w Norwegii i Danii. Na marginesie należy wspomnieć, że w przypadku Norwegii udział dochodów Państwa z węglowodorów wynosił w 2010 r. 26% całości dochodów budżetu państwa, zaś udział sektora węglowodorów w PKB Norwegii wynosił 21%.
- Wydobywanie gazu łupkowego na szeroką skalę stanowi ogromną szansę rozwoju technologicznego. Polska jako pionier wydobywania gazu łupkowego w Europie może stać się regionalnym centrum technologii i *know-how* związanych z wydobywaniem.
- Ponadto właściwy nadzór i regulacja branży wydobywania węglowodorów stanowi istotny element kształtowania bezpieczeństwa energetycznego państwa. Obecnie Polska importuje prawie 70% zużywanego gazu ziemnego. Ceny importowanego gazu, ze względu na monopol jednego dostawcy nie są konkurencyjne (por. poniższa tabela). Rozwinięcie na szeroką skalę

¹ Por. wywiad z Leszkiem Karwowskim, Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej: <http://www.pomorska.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20110704/ROLNICTWO/842052067>, oraz wypowiedź prezesa PGNiG M.Szubskiego w Rzeczpospolitej z 12.08.2011 s.1

wydobycia gazu łupkowego może istotnie wpłynąć na rynek gazu w Europie Środkowej, łamiąc monopol jednego dostawcy.

Kolejność z punktu widzenia wielkości dostaw, rok 2010	Kraj	Dostawy z Rosji w mld. m ³	Średnia cena Gazpromu za tys. m ³ w USD
1	Niemcy	33,99	271
2	Turcja	18,01	328
3	Włochy	13,05	331
4	Polska	9,93	336
5	Francja	9,81	306
6	Czechy	8,57	ok.320****
7	Węgry	6,94	348
8	Wlk. Brytania	6,79	191
9	Austria	5,59	304
10	Słowacja	5,78	ok.370****
11	Finlandia	4,78	271
12	Holandia	4,28	302
13	Bułgaria	2,65	310
14	Rumunia	2,27	304

**** - prognoza

Źródło: Agencja Interfax, data publikacji: 25 luty 2011r.

www.vedomosti.ru/cgi-bin/getdocument.cgi/vedomosti_25-02-2011.xlsx?file=2011/02/25/2556012321587384

W związku z wyżej opisanymi szansami wynikającymi z odkryć złóż gazu łupkowego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej należy podkreślić, że obecnie brak w Polsce systemu, który zapewniałby skuteczną regulację i nadzór nad funkcjonowaniem branży wydobywania węglowodorów. Regulacją taką nie jest w szczególności nowelizowana pod koniec VI kadencji Sejmu ustawa Prawo geologiczne i górnicze z 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. nr. 163, poz. 981), która w tym zakresie co do zasady powieliła dotychczasowe rozwiązania nie przewidując odpowiednich narzędzi regulacji i nadzoru.

Z tego względu niezbędna jest osobna ustawa regulująca systemowo kwestie związane z wykonywaniem prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów, w tym, w szczególności gazu ze złóż łupkowych. Ustawa taka winna obejmować problematykę sprawowania przez Skarb Państwa prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów, postępowania z dokumentacją geologiczną, oraz Funduszu inwestującego środki

pieniężne stanowiące wynagrodzenie Skarbu Państwa z tytułu umowy o użytkowanie złoża. Brak takiej regulacji może spowodować zaprzepaszczenie wyżej wskazanych szans dla polskiej gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego. Niniejszy projekt ustawy odpowiada na wyzwania przedstawione powyżej.

Jednocześnie należy podkreślić, że przedstawiony projekt ustawy nie uchyla ustawy Prawo geologiczne i górnicze, a jedynie stanowi jej uzupełnienie w wybranych aspektach. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym projekcie stosuje się przepisy Prawa geologicznego i górniczego.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Możliwość przyjęcia takiej ustawy jest przewidziana przez prawo wspólnotowe. Kwestie dopuszczalności wprowadzenia do prawa krajowego mechanizmu udziału państwa reguluje Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dziennik Urzędowy L 164/3 z dnia 30.06.1994 r. s.262-267).

Dopuszcza ona ustanowienie specyficznych warunków dotyczących działalności wydobywczej, szczególnie poprzez nałożenie obowiązków ponoszenia wkładu finansowego, tj, specyficznych opłat związanych z wydobyciem albo wręcz oddania udziału w wydobywanych węglowodorach. I tak, art. 6 ust. 1 Dyrektywy stanowi, że warunki i wymagania dotyczące prowadzenia i zakończenia działalności oraz szczegółowe zobowiązania dotyczące wykorzystania konkretnego zezwolenia są usprawiedliwione m. in. poprzez opłatę finansowego wkładu lub wkład w węglowodorach.

Państwo Członkowskie może, w zakresie wynikającym z m. in. bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa transportu, ochrony środowiska naturalnego, planowej gospodarki zasobami lub potrzeby uzyskiwania dochodów z podatków, narzucać warunki i wymagania w związku z podjęciem działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

Zgodnie zaś ust. 3 Dyrektywy, przepisy dotyczące opłat wynikających z wkładów, o których mowa w ust. 1, łącznie z wymogiem uczestnictwa państwa, są ustalane przez Państwa Członkowskie.

Dyrektywa przewiduje następujące ograniczenia w zakresie ustalania tych przepisów i korzystania z praw w ramach udziału państwa:

- Przepisy mają być ustalane w taki sposób, aby zapewnić zachowanie niezależności zarządzania podmiotami wydobywczymi.
- Jeżeli udzielenie zezwolenia (koncesji) jest uzależnione od uczestnictwa państwa w danej działalności i jeżeli osobie prawnej powierzono kierowanie organizacją tego uczestnictwa lub jeżeli samo państwo kieruje organizacją tego uczestnictwa, ani osoba prawna, ani państwo nie są powstrzymane od przyjęcia praw i obowiązków, proporcjonalnie do znaczenia uczestnictwa, pod warunkiem, że osoba prawna lub państwo nie mają dostępu do informacji ani nie korzystają z przysługującego prawa głosu w kwestii decyzji dotyczących źródeł zaopatrzenia dla podmiotów, że osoba prawna lub państwo w połączeniu z jakimkolwiek podmiotem lub podmiotami publicznymi nie korzystają z przysługującego prawa głosu w kwestii innych decyzji oraz że każdy głos państwa czy osoby prawnej jest oparty wyłącznie na

przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących zasadach i nie blokuje decyzji podmiotów opartych na normalnych zasadach handlowych.

Jednakże przytoczone postanowienia nie stanowią przeszkody dla osoby prawnej lub państwa, aby sprzeciwić się decyzji ze strony posiadaczy zezwolenia, którzy nie przestrzegają warunków i wymagań, wymienionych w zezwoleniu, odnośnie do polityki ograniczania produkcji i ochrony finansowych interesów państwa. Możliwość sprzeciwienia się decyzji powinna być wykorzystana w sposób niedyskryminujący, szczególnie w odniesieniu do decyzji dotyczących inwestycji i źródeł zaopatrzenia podmiotów. Jeżeli organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych kieruje osoba prawna, która również posiada zezwolenie, Państwo Członkowskie wprowadzi uzgodnienia wymagające od osoby prawnej prowadzenia osobnych rozliczeń dotyczących jej roli handlowej oraz jej roli jako kierującego organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych oraz gwarantujące, że nie ma przepływu informacji z części osoby prawnej odpowiedzialnej za kierowanie organizacją uczestnictwa państwa do części osoby prawnej, która samodzielnie posiada zezwolenie. Jednakże, jeżeli część osoby prawnej odpowiedzialna za kierowanie organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych zatrudni stronę osoby prawnej, która posiada zezwolenie jako konsultanta, ta pierwsza może udostępnić każdą informację, która jest konieczna dla wykonania konsultowanego zadania. Posiadacze zezwolenia, których dotyczy informacja, będą poinformowani z wyprzedzeniem o tym, jakie informacje będą przekazywane w ten sposób, oraz otrzymają wystarczający czas, aby wnieść zastrzeżenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 Dyrektywy, Państwa Członkowskie zapewniają, że monitorowanie podmiotów posiadających zezwolenia jest ograniczone w zakresie koniecznym do zapewnienia zgodności z warunkami, wymaganiami i zobowiązaniami, o których mowa w art. 6 ust. 1 Dyrektywy. W szczególności podejmują działania niezbędne do zapewnienia, że od żadnego podmiotu nie jest wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne lub przez porozumienie lub zobowiązanie, dostarczenie informacji o jej zamierzonych i aktualnych źródłach zaopatrzenia, za wyjątkiem żądania właściwych władz oraz wyjątkowo ze względu na cele wymienione w art. 36 Traktatu o Unii Europejskiej.

Podsumowując, Dyrektywa daje Państwu członkowskiemu dość szerokie pole regulacji, jeśli chodzi o ukształtowanie przepisów regulujących udział państwa a także wykonywanie praw przez podmiot zarządzający tym udziałem, zarówno w zakresie majątkowym jak i korporacyjnym. Jak już wspomniano uprawnienia korporacyjne podmiotu zarządzającego udziałem państwa w przedsiębiorstwach wydobywczych, na gruncie obowiązującego polskiego prawa mogą być uzupełnieniem i rozszerzeniem uprawnień ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zawartych w *ustawie o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych z dnia 18 marca 2010 r.* (Dz. U. z 2010 r. nr 65, poz. 404). Przepisy powołanej ustawy umożliwiają sprawowanie specyficznej kontroli w przedsiębiorstwach nie będących własnością Skarbu Państwa, ale działających we wrażliwych sektorach przemysłu, jak produkcja i wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja węglowodorów, przesył węglowodorów itp.

Rozwiązania szczegółowe

Zasady wykonywania przez Skarb Państwa prawa własności górniczej w zakresie wydobycia węglowodorów

Obecnie w Polsce dochody z eksploatacji złóż węglowodorów opodatkowane są tak samo jak dochody z każdej innej działalności gospodarczej, tzn. stosują się do nich liniową stawkę podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 19%. Rozwiązanie to jest ewenementem na skalę światową. Regułą w państwach posiadających złoża węglowodorów jest opodatkowanie dochodów z wydobycia bądź dodatkowym podatkiem dochodowym (Norwegia), bądź też nałożenie opłaty eksploatacyjnej (*royalty*) na przychód firmy wydobywającej węglowodory.

Obecne przepisy Prawa geologicznego i górniczego (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r.) przewidują wynagrodzenie dla Budżetu Państwa (z tytułu korzystania z własności górniczej przysługującej Skarbowi Państwa) w umowie o użytkowanie złoża. Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w umowie o ustanowieniu użytkowania górniczego określa się wynagrodzenie z tytułu ustanowienia takiego użytkowania oraz określa się sposób jego zapłaty. Nie wyznacza się jednak żadnego limitu dolnego ani górnego takiej opłaty, co prowadzi do arbitralności podejmowanych decyzji, jak i do możliwości zaniżenia dochodów Budżetu Państwa. Dodatkowo, dział III rozdział 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze przewiduje szczegółowe rozwiązania dotyczące koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz ich wydobywanie. Tym niemniej, nie jest to regulacja wystarczająca, szczególnie w odniesieniu do gazu ziemnego. Art. 43 ustawy Prawo geologiczne i górnicze nakazuje, aby udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż odbywało się poprzez przetarg, o którym powiadomienie nastąpi w formie obwieszczenia. Jednym z elementów obwieszczenia musi być przedstawienie istotnych warunków umowy o użytkowanie górnicze – w tym – minimalna wysokość wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego. Taka regulacja nie określa jednak zakresu wspomnianej opłaty, a jedynie wskazuje konieczność określenia jej minimalnej wysokości. Równie dobrze może ona zostać określona kwotowo, jak i procentowo od wartości przewidywanego do wydobycia i sprzedania węglowodoru zgromadzonego w danym złożu będącym przedmiotem użytkowania górniczego. Takie rozwiązanie nie tylko nie zapewnia minimalnego poziomu zabezpieczenia finansowego wpływów do Budżetu Państwa, ale również powodować może niepewność inwestorów co do spodziewanego poziomu opłat wynikających z prowadzenia działalności poszukiwawczej i wydobywczej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy intencjonalnie rozdziela kwestie wynagrodzenia za użytkowanie górnicze w stosunku do ropy naftowej i gazu ziemnego, wychodząc z założenia, zasady ustalania wartości wydobytych węglowodorów różnią się w praktyce. Rynek ropy naftowej – jako płynny i nieregulowany jest w stanie skutecznie ustalić poziom opłacalnego dla wszystkich stron umowy wynagrodzenia za użytkowanie górnicze, co projekt ustawy przewiduje w art. 8. Jednakże obecnie pobierane wynagrodzenie za użytkowanie górnicze złóż gazu ziemnego znacząco odbiega od stawek gwarantujących odpowiednie wpływy do Budżetu Państwa, a wciąż regulowany polski rynek nie ustali samoczynnie odpowiednich stawek. W związku z tym proponowane w projekcie rozwiązania mają na celu ustalenie stabilnych warunków inwestowania w poszukiwanie i wydobycie gazu ziemnego i ropy naftowej w Polsce.

I tak, szczegółowo, projekt ustawy w art. 7 określa dolny limit wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego w przypadku wydobywania gazu ziemnego w wysokości 40% wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego dla danego złoża w okresie obowiązywania umowy użytkowania górniczego, z tym, że stawka 40% dotyczy całości surowca wydobytego i sprzedanego z danego złoża objętego umową. Oznacza to, że wynagrodzenie to może być niższe np. na początku procesu wydobywania, gdy wydobywający ponosi wysokie nakłady kapitałowe. Dostęp do szczegółowych danych dotyczących przewidywanej wartości sprzedaży gazu ziemnego będzie miała spółka Staszic SA w ramach uprawnień korporacyjnych, jako wspólnik w spółce wydobywczej (por. poniżej w części dotyczącej zasad wykonywania własności górnicznej przez Skarb Państwa). Dodatkowo, zgodnie z art. 5 lit. c projektu ustawy, spółka celowa ma obowiązek sporządzania raportu rocznego zawierającego sprawozdanie z zarządzania udziałami w poszczególnych spółkach wydobywczych w zamkniętym roku obrotowym, ze szczególnym uwzględnieniem ilości wydobytych węglowodorów i kosztów ich wydobywania oraz prognozą tych wartości w okresie najbliższych pięciu lat. Takie informacje dadzą organowi zawierającemu umowę o użytkowanie górnicze złoża w celu wydobywania możliwość określenia „ścieżki” obciążenia wynagrodzeniem sprzedaży surowca (harmonogramu płatności wynagrodzenia), tak, aby dla całości wydobywania w okresie umownym wynosiła ona nie mniej niż 40%.

Określenie progu 40% wartości sprzedaży dla całości surowca z danego złoża objętego koncesją wydobywczą będzie możliwe na podstawie dokumentacji geologicznej danego złoża oraz danych uzyskiwanych przez spółkę wydobywczą w trakcie wydobywania.

Sposób wyliczenia wartości wydobytego gazu ziemnego odpowiada obecnie stosowanemu w Polsce systemowi ustalania cen w obrocie paliwami gazowymi w oparciu o system zatwierdzania cen przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynikający z przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. nr 89, poz. 625 ze zm.). Jednakże, przewidując możliwą i zapowiadaną zmianę polegającą na odstąpieniu od zatwierdzania taryf w obrocie paliwami gazowymi po zaistnieniu odpowiednich przesłanek, projekt ustawy zawiera rozwiązania, które będą miały zastosowanie w sytuacji uwolnienia cen gazu ziemnego na rynku polskim.

I tak: do momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi, przewidziany w projekcie ustawy system wyliczania wartości wydobytego gazu ziemnego stanowiącego podstawę do określenia wynagrodzenia za użytkowanie górnicze złoża gazu ziemnego oparty jest na iloczynie wydobytej ilości i współczynnika, którego wartość uzależniona jest od średnich notowań ropy BRENT z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz został wydobyty i wyrażonym w dolarach amerykańskich za baryłkę. Należy stwierdzić, że notowania ropy BRENT na Londyńskiej Giełdzie Towarowej (*London Metal Exchange*) są powszechnie stosowanym wyznacznikiem cen węglowodorów na świecie. Należy przypomnieć, że ceny gazu ziemnego dostarczanego do polskich odbiorców z kierunku wschodniego są również indeksowane do cen ropy BRENT.

Zgodnie z art. 7 projektu ustawy, sposób obliczenia wartości wydobytego gazu ziemnego określa się wzorem: $P = P_n \times I$

gdzie

P - wartość sprzedaży gazu ziemnego wyrażona w PLN/1000nm³ (normalne metry sześciennie) gazu ziemnego.

I – ilość wydobytego gazu ziemnego wydobytego w kwartale poprzedzającym kwartał, dla którego dokonywane jest wyliczenie wynagrodzenia wyrażona w normalnych metrach sześciennych (nm³)

P_n określa się poniższym wzorem:

$$P_n = R_9 \times A \times D \times K$$

gdzie,

R₉ - średnia cena notowań ropy Brent z Londyńskiej Giełdy Towarowej (London Metal Exchange) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty wyrażona w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę

A - współczynnik wartości dla gazu ziemnego równy 4,2.

D – średnia arytmetyczna wartość dolarów amerykańskich (USD) w złotych polskich w kwartale, za który obliczane jest wynagrodzenie za użytkowanie górnicze ustalona na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego.

K – współczynnik korygujący zależny od wartości energetycznej wydobytego gazu ziemnego zgodnie z tabelą stanowiącą załącznik nr 1 do ustawy.

Istotną zmienną stosowaną przy obliczaniu wartości sprzedaży gazu ziemnego jest współczynnik wartości (A) określony przez ustawę w wysokości 4,2. Jest on narzędziem precyzyjnej regulacji poziomu wynagrodzenia za użytkowanie górnicze, którego wartość jest odpowiedzią na ogólne tendencje na rynku hurtowym gazu ziemnego i inne czynniki makroekonomiczne. Poziom współczynnika określony w projekcie na 4,2 jest skorelowany z danymi zawartymi w formułach cenowych największych kontraktów na dostawy gazu na rynku polskim, zawartych pomiędzy zagranicznymi producentami a polskimi odbiorcami hurtowymi.

Istnienie współczynnika korygującego (K) jest powszechnie stosowaną odpowiedzią na występującą różnicę wartości energetycznej gazu ziemnego wydobywanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Od momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wartość P_n stanowić będzie średnią arytmetyczną notowań gazu ziemnego z dziewięciu miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty, z trzech największych pod względem wolumenu obrotu gazem ziemnym w ostatnim roku kalendarzowym giełd towarowych z siedzibą na terytorium Unii Europejskiej prowadzących obrót gazem ziemnym, wyrażoną w złotych polskich ustaloną na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego, skorygowaną wagą odzwierciedlającą udział wolumenu obrotu poszczególnych giełd w łącznym obrocie wszystkich trzech giełd.

W chwili obecnej, w gronie największych giełd towarowych na których odbywa się handel gazem ziemnym z siedzibą terenie Unii Europejskiej, można wymienić następujące rynki:

1. NBP (*National Balancing Point*) – Wielka Brytania. Powstała w roku 1996, stanowi punkt tzw. wirtualnego obrotu gazem (co oznacza, że fizycznie gaz podlegający handlowi nie musi znajdować się w tym miejscu). Jest to dojrzały rynek, oferujący pełen dostęp stron trzecich (TPA- *third party acces*) i stanowiący swego rodzaju wzorzec dla innych giełd gazowych.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie NBP wynosi ok. 1,3 biliarda m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągany jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w NBP wynosi 19. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie NBP wynoszą więc ok. 68 mld m³ rocznie

2. ZEE (*Zeebrugge Hub*) – Belgia. Powstała w roku 2000, stanowi punkt rzeczywistego przepływu znacznych strumieni gazowych, szczególnie z wydobycia na Morzu Północnym. Poziom cenowy zbliżony do osiąganego na giełdzie NBP.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie ZEE jest zdecydowanie niższy niż przytaczany powyżej i wynosi ok. 60 bilionów m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągany jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w ZEE wynosi 4. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie ZEE wynoszą więc ok. 15 mld m³ rocznie.

3. TTF (*Title Transfer Facility*) – Holandia. Powstała w roku 2003. Jest to dojrzały rynek, oferujący pełen dostęp stron trzecich (TPA- third party acces), o obrotach stanowiących ok. 1/10 obrotów NBP
4. NCG (*NetConnect Germany*) – Niemcy. Powstała w 2009 r. Jest to największy rynek gazu ziemnego w Niemczech o dużej płynności. Stanowi punkt tzw. wirtualnego obrotu gazem.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie NGC jest wyższy niż na giełdzie ZEE i wynosi ok. 60 bilionów m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągany jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w ZEE wynosi 2. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie NGC wynoszą więc ok. 38 mld m³ rocznie.

Zgodnie z projektem, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki bazując na najnowszych informacjach z europejskiego rynku gazu będzie obliczał i podawał do publicznej wiadomości wartość P_n dla zliberalizowanego rynku gazu ziemnego w Polsce.

Wynagrodzenie za użytkowanie górnictwa stanowić będzie koszt uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Taka konstrukcja wynagrodzenia za użytkowanie złoża pozwala, przy uwzględnieniu zakładanego przez inwestora zwrotu z inwestycji dla spółki wydobywczej, na zapewnienie odpowiednich dochodów dla państwa-właściciela złoża. Przyjmując jako odniesienie obecne ceny zakupu importowanego gazu ziemnego (por. tabela powyżej) oraz zakładając dodatkowe roczne wydobycie na poziomie 6 mld m³, roczne dochody państwa z wynagrodzenia za użytkowanie złoża mogą wynieść ok. 2,4 mld zł (przy kursie 1\$=3zł). 6 mld m³ dodatkowego wydobycia gazu ziemnego w Polsce, to w skali szacowanych zasobów na poziomie 5,3 bln m³ ok. 0,1%. Szacunki te wydają się więc radykalnie zaniżone i przychody państwa z tego tytułu mogą być o rząd wielkości wyższe.

Wynagrodzenie ma charakter cywilnoprawny, co jest skutkiem ugruntowanej kontynentalnej tradycji państwowo-prawnej. W doktrynie wskazuje się że: „*najdawniejsze (regalia) wywodziły się z podstawowego regale ziemi, należały do nich regale łowieckie (...), duże znaczenie miało regale*

górnictwo, rozciągające się na kopaliny również na gruntach prywatnych a obejmując e także wydobycie soli, co ze względu na jej gospodarcze znaczenie ujmowano zwykle jako regale solne. System regaliów był rozbudowany już w XI w. Jeśli chodzi o wydobycie kruszców, to tu książęta stosowali szeroko zasadę wolności górniczej, dopuszczając do eksploatacji górników, a zastrzegając sobie dochód w postaci części wydobywanego kruszcu (tzw. olbory)''².

W odniesieniu do wynagrodzenia za użytkowanie górnicze z tytułu wydobywania ropy naftowej, projekt ustawy w art. 8 przewiduje odniesienie do średniej ceny baryłki ropy BRENT zgodnie z notowaniami Londyńskiej Giełdy Towarowej (*London Metal Exchange*) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym ropa naftowa z danego złoża objętego umową została wydobyta, wyrażonej w dolarach amerykańskich za baryłkę. Wynagrodzenie powinno zostać ustalone w wysokości co najmniej 40% wskazanej wartości. Inne postanowienia art. 7 stosuje się odpowiednio, tzn. np. kwestię zaliczenia wynagrodzenia z użytkowanie górnicze do kosztów uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Udział Skarbu Państwa w wykonywaniu prawa własności górniczej

Przewidywany w projekcie ustawy udział Skarbu Państwa w koncesjach na wydobycie węglowodorów oraz w spółkach eksploatujących złoża ma na celu – podobnie jak opodatkowanie działalności wydobywczej – zapewnienie określonego poziomu dochodów Budżetu Państwa. Podstawową różnicą jest jednak to, że Skarb Państwa jako aktywny inwestor uczestniczy bezpośrednio w projekcie tzn. zarówno w przychodach jak i w nakładach na projekt proporcjonalnie do swego udziału.

W związku z powyższym w przypadku wprowadzenia tego typu rozwiązań w Polsce należy się liczyć z tym, że skumulowane przepływy netto będą przez pierwsze lata funkcjonowania mechanizmu negatywne. W Norwegii dodatnie skumulowane przepływy finansowe netto pojawiły się dopiero w dwunastym roku funkcjonowania systemu.

Instytucja udziału Skarbu Państwa w spółkach eksploatujących złoża ma też inną wielką zaletę. Posiadając udziały w spółkach wydobywających węglowodory, w tym gaz łupkowy, Skarb Państwa uzyskuje bieżącą wiedzę dotyczącą inwestycji oraz może korzystać z wszystkich praw przysługujących mniejszościowym udziałowcom/akcjonariuszom na podstawie kodeksu spółek handlowych (k.s.h.). Taka wiedza przyczynia się również do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów, projekt ustawy upoważnia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa do powołania spółki akcyjnej, która będzie realizować udział Skarbu Państwa w przyznanych koncesjach na wydobywanie węglowodorów ze złóż. Spółka ma działać pod firmą „Staszic” SA.

W systemie polskim brak jest możliwości dzielenia koncesji, co wynika z jej charakteru, jako administracyjno-prawnej zgody państwa na wykonywanie określonej działalności. Aby wprowadzić do prawa polskiego mechanizm udziału państwa nie ma jednak potrzeby zmiany prawa w celu wprowadzenia instytucji dzielonej koncesji.

² Por. J. Bardach „Historia ustroju i prawa polskiego” Warszawa 2005, s. 72

Wystarczającym rozwiązaniem jest zaproponowane w art. 4. wykonywanie praw i obowiązków akcjonariusza albo wspólnika w spółkach wydobywczych, będących stroną umowy na wydobywanie węglowodorów ze złóż. Przepisy projektu ustawy wskazują, jako jeden z obowiązków koncesjonariusza ustanowienie spółki do eksploatacji górniczej złoża (spółka wydobywca) określonego w umowie wraz z procentowym udziałem spółki Staszic SA. Takie rozwiązanie jest dopuszczalne z punktu widzenia opisanych wyżej regulacji Dyrektywy 94/22/WE, a równocześnie zabezpiecza interesy Skarbu Państwa, bowiem brak realizacji przez spółkę wydobywczą obowiązków wynikających z umowy o użytkowanie złoża mógłby być podstawą do odebrania przyznanej koncesji wydobywczej.

Wspólnik mniejszościowy ma, co do zasady, takie same prawa jak inni wspólnicy/akcjonariusze w spółce, gdyż zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 174 § 1 k.s.h. (analogicznie w przypadku spółki akcyjnej) jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnicy mają równe prawa i obowiązki w spółce. Oprócz prawa do dywidendy posiada m.in. prawo indywidualnej kontroli (art. 212 k.s.h.), prawo zaskarżania uchwał wspólników (art. 249 k.s.h.), prawo żądania stwierdzenia nieważności uchwały (art. 251 k.s.h.), prawo żądania wyłączenia wspólnika (art. 266 k.s.h.). Wspólnik lub wspólnicy reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego mogą żądać zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego zgromadzenia wspólników. Co ważne, umowa spółki może przyznać wymienione wyżej uprawnienia wspólnikom reprezentującym mniej niż jedną dziesiątą kapitału zakładowego. Ponadto wspólnik może wystąpić do sądu z żądaniem rozwiązania spółki jeżeli osiągnięcie celu spółki stanie się niemożliwe albo zajdą inne ważne przyczyny wywołane stosunkami spółki. Przyjąć należy, że już jeden wspólnik może zwrócić się z żądaniem do sądu. Co szczególnie istotne, k.s.h. dopuszcza przyznanie akcjonariuszowi (a także nie wprost wspólnikowi) uprawnień osobistych polegających w szczególności na prawie do mianowania członków organów spółki – art. 354 k.s.h.

Ze względu na powyższe uwarunkowania zaproponowany w projekcie model udziału Skarbu Państwa w wydobywaniu jest oparty na udziale w kapitale zakładowym każdej ze spółek wydobywczych przez spółkę Staszic SA ze 100% udziałem Skarbu Państwa.

Statut spółki Staszic SA, zarządzającej udziałem Skarbu Państwa zostanie określony przez organ założycielski tzn. ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Statut określał będzie m.in. obowiązki zarządu spółki, w tym dotyczące celów działalności spółki oraz zakresu spraw przedstawianych do decyzji zgromadzeniu wspólników (czyli ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa). Statut powinien również określać rodzaje decyzji podejmowanych przez spółkę zarządzającą udziałami Skarbu Państwa, jako udziałowiec/wspólnik w spółkach wydobywczych, które powinny być uzgadniane z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa (np. decyzja o likwidacji spółki).

Zarząd spółki Staszic SA miałby również obowiązek sporządzania raportu rocznego, w którym znalazłoby się sprawozdanie z zarządzania poszczególnymi udziałami Skarbu Państwa w spółkach wydobywczych w poprzednim roku.

Udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez Spółkę Staszic SA wynosi od 1 do 20%, co pozwala na korzystanie z praw korporacyjnych przewidzianych przez kodeks spółek handlowych. Koszty związane z utworzeniem Spółki Staszic SA i pokryciem kapitału zakładowego

Spółki ponosi Skarb Państwa, zaś wydatki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych mogą być pokrywane w szczególności z emisji obligacji, w tym przychodowych, o których mowa w ustawie o obligacjach (Dz. U. z 2001 r. nr 120, poz. 1300 ze zm.).

W tym zakresie uprawnienia korporacyjne Skarbu Państwa, jako współnika w spółce z o.o. byłyby analogiczne do uprawnień Ministra Skarbu Państwa zawartych w *ustawie z 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych* (Dz. U. z 2010 r., Nr 65, poz. 404) w stosunku do tzw. „infrastruktury krytycznej” czyli „składników mienia będących częścią systemu przesyłowego paliw, energii lub nośników energii, służących jako składniki infrastruktury o zasadniczym znaczeniu dla przesyłu paliw, energii lub nośników energii”. Oznacza to konieczność zgody Ministra Skarbu Państwa na dysponowanie takimi składnikami mienia przez spółkę. Co istotne uprawnienia Ministra Skarbu Państwa wynikające z wyżej wspomnianej ustawy dotyczą wszystkich podmiotów, a nie tylko spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Finansowanie udziału Skarbu Państwa

Specyfika mechanizmu udziału Skarbu Państwa polega na tym, że zarządzanie tym udziałem oraz stosunki z innymi udziałowcami podlegają w pełni regulacjom prawa cywilnego i handlowego. Oznacza to, że na podmiocie zarządzającym udziałem Skarbu Państwa ciążyą takie same obowiązki jak na każdym innym udziałowcu, w tym oczywiście obowiązki majątkowe, tzn. wniesienie wkładu finansowego do spółki a w późniejszym okresie ewentualnych dopłat – z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 projektu. W związku z powyższym powstaje kwestia sposobu finansowania tych obowiązków majątkowych.

Oprócz bezpośredniego finansowania przez budżet państwa kapitału zakładowego spółki STASZIC SA, jako rozwiązanie projekt przewiduje możliwość finansowania jej przez m.in. emisję obligacji.

Emitowane przez spółkę obligacje mogłyby być dopuszczone do obrotu jednocześnie na rynku regulowanym lub poza rynkiem regulowanym (w tym na rynku międzybankowym), tzw. OTC (*Over the Counter*). W szczególności możliwym do rozważenia instrumentem powinny być obligacje przychodowe, pozwalają one bowiem ograniczyć odpowiedzialność emitenta do wysokości przychodów przedsięwzięcia finansowanego z uzyskanych przez spółkę środków.

Dodatkowo, żeby zabezpieczyć interesy obligatariuszy, obligacje przychodowe mogą przyznawać jej posiadaczowi prawo do zaspokojenia swoich roszczeń z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami emitenta z całości albo części majątku przedsięwzięć, które zostały sfinansowane ze środków uzyskanych z emisji obligacji.

Spółka Staszic SA, zgodnie z postanowieniem art. 4 projektu ustawy, spółka Staszic SA jest zwolniona z ewentualnych dopłat do kapitału wymaganych w przypadku udziału w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Zabezpiecza to interesy Skarbu Państwa, w przypadku konieczności poniesienia znacznych nakładów na wydobycie węglowodorów, a jednocześnie zapewniony jest podstawowy cel regulacji, tj. dostęp do informacji o prowadzonej produkcji węglowodorów.

Szczególne regulacje w zakresie postępowania z dokumentacją geologiczną

Obecna konstrukcja procedury przyznawania koncesji na poszukiwanie oraz na wydobycie węglowodorów (w związku z prawem pierwszeństwa do podpisania umowy na użytkowanie górnicze złoża w celu wydobywania węglowodorów oraz praktycznym zmonopolizowaniem dostępu do informacji geologicznej dla podmiotu posiadającego koncesję na poszukiwanie lub rozpoznanie), powoduje, że podmiot, który uzyskał koncesję na poszukiwanie lub rozpoznanie ma praktycznie zapewnione przyznanie koncesji na wydobywanie oraz podpisanie umowy o użytkowanie górnicze złoża w celu wydobycia. Procedura przetargowa w przypadku koncesji na wydobycie jest obecnie fikcją.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania powodują zerwanie związku pomiędzy koncesją poszukiwawczą a wydobywczą i wprowadzenie do systemu odrębnego przetargu na koncesję wydobywczą. Celem tych rozwiązań jest rozwinięcie systemu informacji geologicznej posiadanej przez Skarb Państwa na wzór norweski i kanadyjski oraz zapewnienie wszystkim podmiotom zainteresowanym uzyskaniem koncesji wydobywczej na danym złożu równego dostępu do informacji geologicznej obejmującej to złożo.

Przed wszystkim projekt modyfikuje i rozszerza regulacje dotyczące dokumentacji geologicznej i kosztów jej uzyskania. Koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przedkłada sporządzoną przez siebie dokumentację geologiczną właściwemu organowi wraz z kosztorysem wydatków poniesionych na wytworzenie przedkładanej dokumentacji.

Po zatwierdzeniu dokumentacji organ niezwłocznie ogłasza przetarg na koncesje wydobywczą zaś zweryfikowana wartość wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji zostaje podana do wiadomości uczestników przetargu na udzielenie koncesji na wydobywczą. Wadium w przetargu jest równe dwukrotności zweryfikowanych wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji.

Zainteresowani udziałem w przetargu mogą korzystać z dokumentacji wytworzonej przez koncesjonariusza i udostępnionej im przez organ koncesyjny. Dokumentacja geologiczna udostępniana jest przez okres co najmniej 90 dni poprzedzających dzień przetargu.

W przypadku, gdy podmiot posiadający koncesję poszukiwawczą, który przygotował informację geologiczną dla danego złoża nie wygrał przetargu, przysługuje mu zwrot wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej obszaru, dla którego wydana została koncesja wydobywczą w kwocie równej 200% zweryfikowanej wartości dokumentacji.

Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza

W celu gromadzenia i inwestowania środków pieniężnych stanowiących wynagrodzenie Skarbu Państwa z tytułu umów o użytkowanie górnicze złoża w celu wydobywania węglowodorów powołuje się specjalny fundusz będący państwową osobą prawną. Zgodnie z projektem ustawy, środki z wynagrodzenia za użytkowanie górnicze nie trafiają więc do budżetu państwa ale do specjalnie stworzonego w tym celu Funduszu. Powodem takiego rozwiązania jest dążenie do uniknięcia sytuacji, w której przeznaczane by one były na bieżącą konsumpcję. Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza podlega Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej. Fundusz nie podlega regulacjom ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. nr 157, poz. 1240 ze zm.). Fundusz im.

Ignacego Łukasiewicza nie podlega również regulacjom ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.2011.74.397 ze zm.).

Projekt ustawy przewiduje, że przychodami Funduszu są:

- a. dywidenda należna Skarbowi Państwa z tytułu uczestnictwa w Spółce Staszic SA;
- b. wynagrodzenie Skarbu Państwa za ustanowienie użytkowania górniczego na podstawie umów o użytkowanie złoża;
- c. przychody z tytułu inwestowania środków, o których pod lit. a. i b.

Środki Funduszu mogą pochodzić również z przychodów z inwestycji środków pieniężnych o których mowa wyżej oraz z innych źródeł.

Przepisy projektu sytuują Fundusz poza strukturami administracji rządowej i uniezależniają go od bieżących decyzji politycznych poprzez oddanie nadzoru nad Funduszem w ręce Marszałka Sejmu. Marszałek w porozumieniu z Radą Funduszu określa statut Funduszu i zasady gospodarki finansowej Funduszu.

Organami Funduszu są Prezes i Rada Funduszu. Prezes Funduszu jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję. Przesłanki i tryb powołania i odwołania prezesa są podobne jak w przypadku powołania i odwołania Prezesa NBP.

Prezes kieruje działalnością Funduszu, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z lokowaniem aktywów Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Funduszu. Przygotowuje projekt planu finansowego Funduszu na rok następny.

Nadzór nad Funduszem sprawuje Rada Funduszu. W jej skład wchodzi Marszałek Senatu, Prezes Narodowego Banku Polskiego, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów albo jego przedstawiciel, Prezes Polskiej Akademii Nauk, a z głosem doradczym Główny Geolog Kraju i Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego.

Rada opiniuje wnioski o wsparcie finansowe jednostek naukowych, projekt planu finansowego Funduszu na rok następny oraz roczne sprawozdanie z działalności Funduszu.

Obsługę administracyjną Funduszu wykonuje Biuro Funduszu.

Środki lokowane przez Fundusz zgodnie z ustawą wykorzystywane będą każdorazowo na podstawie przyjmowanych w tym celu ustaw.

Powodem takiego rozwiązania jest z jednej strony chęć zapobieżenia tzw. bańkom spekulacyjnym na stosunkowo płytkim polskim rynku kapitałowym, z drugiej strony potrzeba dywersyfikacji środków Funduszu również w zakresie inwestycji w tzw. rynki wschodzące (w szczególności charakteryzujące się tzw. dywidendą demograficzną).

Szczegółowe procedury w zakresie inwestycji i lokowania środków funduszu określa strategia działalności funduszu, którą przyjmuje Marszałek Sejmu w drodze zarządzenia.

Przepisy przejściowe

Regulacja odnosiłaby się wyłącznie do obszarów objętych nowo wydawanymi koncesjami poszukiwawczymi.. Oznacza to, że w odniesieniu do przedsiębiorstw, które obecnie uzyskały koncesje

na poszukiwanie lub rozpoznanie złóż na podstawie dotychczasowych rozwiązań miałyby zastosowanie dotychczasowe przepisy dotyczące trybu uzyskiwania koncesji wydobywczej i zawierania umów o ustanowienie użytkownika górniczego. Po uzyskaniu zatwierdzenia dokumentacji geologicznej, która z reguły dotyczy części obszaru objętego koncesją poszukiwawczą, przez dotychczasowego koncesjonariusza koncesji poszukiwawczej, koncesja ta wygasa i organ może przeprowadzić postępowanie obejmujące pozostały obszar na zasadach niniejszego projektu ustawy. Wytworzona dokumentacja geologiczna przestanie stanowić „własność” koncesjonariusza koncesji poszukiwawczej, lecz udostępniona wszystkim zainteresowanym umożliwi przeprowadzenie otwartych przetargów.

Ze względu na wprowadzenie przez projekt ustawy nowej kategorii podmiotów, czyli spółek wydobywczych i specjalnego trybu obrotu akcjami lub udziałami tychże, konieczny jest przepis regulujący stosowanie art. 49 ust.1 ustawy Prawo geologiczne i górniczne, który precyzuje sposób przeniesienia koncesji i co za tym idzie – użytkownika górniczego. Podmioty dysponujące obecnie umowami na użytkownika górniczego związanymi z koncesją wydobywczą nie mają obowiązku tworzenia spółek wydobywczych, stąd nie należy ich pozbawiać możliwości zbycia koncesji i co za tym idzie - użytkownika górniczego w sposób przewidziany w obecnym stanie prawnym. Natomiast w odniesieniu do podmiotów działających w reżimie prawnym wynikającym z projektu ustawy, przeniesienie koncesji i użytkownika górniczego nie będzie możliwe inaczej niż poprzez zbycie akcji lub udziałów w spółce wydobywczej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja prawna

Projekt przyznaje dodatkowe kompetencje i zadania:

1. Marszałkowi Sejmu w zakresie nadawania statutu i określania zasad gospodarki finansowej Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza oraz udziału w radzie Funduszu
2. Ministrowi Skarbu Państwa w zakresie tworzenia oraz nadzoru nad spółką „Staszic S.A.”
3. Ministrowi Gospodarki - do złożenia sprzeciwu w przypadku łączenia lub podziału spółki wydobywczej
4. Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie obliczania i podawania do wiadomości publicznej współczynnika P_n niezbędnego do obliczenia wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego
5. Ministrowi Środowiska - do wydania rozporządzenia istotne postanowienia umowy o ustanowienie użytkownika górniczego w zakresie wydobywania węglowodorów (w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości)
6. Bankowi Gospodarstwa Krajowego w zakresie prowadzenia rachunku bankowego i obsługi spółki Staszic S.A.

Dodatkowo projekt ustanawia dwa nowe podmioty: Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza oraz spółkę „Staszic S.A.”

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

1. Przychody sektora finansów publicznych

Przychody sektora finansów publicznych będą generowane przede wszystkim z wynagrodzenia w umowie o ustanowienie użytkownika górniczego złoża. Dodatkowo strumień przychodów może być również generowany z tytułu udziałów Państwa w spółkach będących stronami umów o użytkowanie złoża (por. art. 9 ust. 2 projektu). Jednak przychody z tego tytułu będą odłożone w czasie ze względu na cykl inwestycyjny spółek wydobywczych (pojawiają się dopiero wówczas gdy spółki wydobywcze będą generować zysk przeznaczony na dywidendę), w związku z tym są trudne do oszacowania.

Jeśli chodzi o dochody z wynagrodzenia za użytkowanie górnicze, ich wysokość będzie zależała od skali wydobycia oraz od cen nośników energii na rynkach. Przyjmując jednak jako odniesienie obecne ceny zakupu importowanego gazu ziemnego (por. tabela w uzasadnieniu) oraz zakładając dodatkowe roczne wydobycie na poziomie 6 mld m³, roczne dochody państwa z wynagrodzenia za użytkowanie złoża mogą wynieść ok. 2,4 mld zł (przy kursie 1\$=3zł). 6 mld m³ dodatkowego wydobycia gazu ziemnego w Polsce, to w skali szacowanych zasobów na poziomie 5,3 bln m³ ok. 0,1%. Szacunki te wydają się więc radykalnie zaniżone i przychody państwa z tego tytułu mogą być o rząd wielkości wyższe.

Należy również wspomnieć, że środki te nie trafią do budżetu państwa ale do specjalnie stworzonego w tym celu Funduszu (szerzej na ten temat w uzasadnieniu).

Rozwój wydobycia spowoduje również wzrost dochodów budżetu państwa z tytułu podatku CIT. Wysokość tego wzrostu jest w chwili obecnej trudna do oszacowania

Ponadto, w związku z wprowadzeniem obowiązkowych przetargów na koncesję wydobywczą wzrosną dochody jednostek samorządu terytorialnego, do których trafiają wpływy z koncesji.

2. Wydatki sektora finansów publicznych

Zgodnie z art. 6 ust. 1 projektu koszty związane z utworzeniem Spółki Staszic SA i pokryciem kapitału zakładowego ponosi Skarb Państwa. Szacuje się, że całkowite koszty wyniosą ok. 50 mln zł w pierwszym roku funkcjonowania ustawy.

W pierwszym roku wydatki wyniosą 20 mln zł

W drugim, trzecim i czwartym roku po 10 mln zł

Wydatki zostaną pokryte z budżetu Skarbu Państwa

Wydatki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych mogą być pokrywane w szczególności z emisji obligacji, w tym przychodowych, o których mowa w ustawie o obligacjach

3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Ustawa z jednej strony wprowadza ograniczenie swobody działalności gospodarczej poprzez wprowadzenie obowiązku prowadzenia działalności w zakresie wydobycia węglowodorów wyłącznie

w formie tzw. spółki wydobywczej określonej w art. 9 ust. 2 ust. 2 projektu. ustanowienie spółki do eksploatacji górniczej złoża) z drugiej, zwiększy pewność prawa, poprzez dokładne określenie treści umowy o użytkowanie złoża.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Przedstawiony projekt nie spowoduje żadnych ujemnych skutków dla rynku pracy. Powstanie dwóch nowych podmiotów publicznych: spółki Staszic S.A. oraz Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza spowoduje potrzebę zatrudnienia kilkudziesięciu osób do obsługi tych podmiotów

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Wpływ regulacji na zdrowie ludzi i środowisko

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na zdrowie ludzi i środowisko.

7. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dziennik Urzędowy L 164/3 z dnia 30.06.1994 r. s.262-267) daje Państwu członkowskiemu dość szerokie pole regulacji, jeśli chodzi o ukształtowanie przepisów regulujących udział państwa a także wykonywanie praw przez podmiot zarządzający tym udziałem, zarówno w zakresie majątkowym jak i korporacyjnym.

Rozwiązanie w projekcie jest wzorowane na przepisach duńskich. Przyjęty przez duńskim parlament w dniu 11 czerwca 2002 r. *Consolidated Act on the Use of the Danish Subsoil* w art. 8 implementuje te przepisy Dyrektywy 94/22/WE, które przewidują możliwość udziału Państwa lub spółki której właścicielem jest Państwo w wydobywaniu węglowodorów. Na tej podstawie duński Minister Transportu i Energii wydał 27 kwietnia 2005 r. *Bill on a Public Foundation Responsible for State Participation In Hydrocarbon Licences and a State-owned Entity to Administer the Foundation*. Przepisy rozporządzenia, z uwzględnieniem różnic wynikających ze specyfiki porządków prawnych (brak możliwości “dzielenia” decyzji administracyjnej w prawie polskim) stały się podstawą regulacji w niniejszym projekcie.

Dodatkowo należy zauważyć, że Dyrektywa 94/22/WE ma na celu zapewnienie niedyskryminacyjnego dostępu do prowadzenia działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na toczącą się przed ETS sprawę C-569/10 w której Komisja podnosi szereg zarzutów uchybienia przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniom dyrektywy

94/22/WE, wskazując, że niektóre z postanowień obecnie obowiązującej ustawy prawo geologiczne i górnictwo nie zapewniają niedyskryminacyjnego dostępu do prowadzenia działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

Nowa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnictwo wprowadza szereg przepisów przeciwdziałających dyskryminacji podmiotów ubiegających się o koncesję wydobywczą (m.in. art. 43 nowej ustawy wprowadza obowiązkowy przetarg na koncesje na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż), jednak nie zmienia art. 47 ust. 3 „starej” ustawy, ustanawiającego wyłączne prawo do nieodpłatnego korzystania przez okres 5 lat informacji geologicznych przez podmiot, który poniósł koszt ich wykonania. Oznacza to, że podmiot który uzyskał informację geologiczną w trakcie poszukiwania węglowodorów na podstawie koncesji poszukiwawczej będzie miał uprzywilejowaną pozycję przy przystępowaniu do przetargu na koncesję wydobywczą, będąc wyłącznym dysponentem informacji co do „zawartości” złoża. A to może być traktowane jako dyskryminacja tych podmiotów, które nie prowadziły wcześniej prac geologicznych na terenie objętym koncesją.

Proponowana ustawa wprowadzając szczegółowy reżim prawny dla poszukiwania i wydobycia węglowodorów rozwiązuje ten problem. Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania powodują zerwanie związku pomiędzy koncesją poszukiwawczą a wydobywczą. Celem tych rozwiązań jest zapewnienie wszystkim podmiotom zainteresowanym uzyskaniem koncesji wydobywczej na danym złożu równego dostępu do informacji geologicznej obejmującej to złożo.

Regulacja zapewnia również zabezpieczenie interesów podmiotu, który sporządził dokumentację geologiczną. W przypadku, gdy podmiot posiadający koncesję poszukiwawczą, który przygotował informację geologiczną dla danego złoża nie wygrał przetargu, przysługuje mu zwrot wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej obszaru, dla którego wydana została koncesja wydobywczą w kwocie równej 200% zweryfikowanej wartości dokumentacji.

Warszawa, 12 grudnia 2011 r.

BAS-WAPEiM-64/11

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności
górnictwa przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów
oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Piotr Naimski)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnictwa przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza przewiduje zawiązanie spółki akcyjnej w celu realizacji prawa własności górnictwa Skarbu Państwa. Projekt reguluje umowę o użytkowanie górnicze w zakresie wydobywania węglowodorów i zasady postępowania z dokumentacją geologiczną. Projekt przewiduje utworzenie Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza. Fundusz miałby mieć osobowość prawną, podlegać Sejmowi i służyć gromadzeniu i inwestowaniu środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górnictwa w zakresie wydobywania węglowodorów. Zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosować będzie się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981).

Projekt zawiera przepisy przejściowe.

Ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2012 r.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na treść projektu ustawy należy wskazać następujące akty prawa Unii Europejskiej:

1. Przepis art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE). Zgodnie z tym przepisem, zapewnia się swobodę przepływu pracowników. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy. Z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego i zdrowia publicznego swoboda ta obejmuje m.in. prawo ubiegania się o rzeczywiście oferowane miejsca pracy. Postanowienia art. 45 TfUE nie mają jednak zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej (art. 45 ust. 4 TfUE).
2. Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz. Urz. WE z 30.6.1994 r. L 164, s. 3; dalej: dyrektywa). Zgodnie z dyrektywą, państwa członkowskie zachowują prawo do ustalania w obrębie swoich terytoriów obszarów, które mają być dostępne dla prowadzenia działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów. Dyrektywa określa zasady udzielania zezwoleń na poszukiwania lub badania na rzecz produkcji węglowodorów. Dyrektywa dopuszcza również udział państwa w podmiotach zajmujących się poszukiwaniem lub wydobywaniem węglowodorów, a także wpływ państwa na skład takich podmiotów.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

1. Przepis art. 23 ust. 2 lit. a projektu ustawy przewiduje, że prezesem Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza może być wyłącznie osoba posiadająca obywatelstwo polskie¹.

Aby stwierdzić, czy art. 23 ust. 2 lit. a projektu ustawy jest zgodny z art. 45 TfUE należy ustalić, czy stanowisko prezesa Funduszu może być objęte wyłączeniem z art. 45 ust. 4 TfUE.

Zgodnie z art. 17 projektu, Fundusz tworzy się w celu gromadzenia i inwestowania środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów. Fundusz posiada osobowość prawną, podlega Sejmowi RP, nie podlega regulacjom ustawy z dnia 27 października 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.). Zgodnie z art. 25 projektu, prezes Funduszu kieruje jego działalnością, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z lokowaniem aktywów Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Funduszu oraz za zarządzanie i gospodarowanie jego majątkiem. Bardziej

¹ Warto zauważyć, że projekt ustawy jest w tym zakresie niekonsekwentny, gdyż w art. 24 utrata obywatelstwa polskiego nie jest wymieniona jako przyczyna wygaśnięcia kadencji prezesa, ani jako przesłanka jego odwołania.

szczegółowo zadania prezesa Funduszu określa art. 26 projektu. Natomiast inwestycje Funduszu regulują przepisy art. 29-35 projektu ustawy.

Przepis art. 45 ust. 4 TfUE był wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. W sprawie 149/79 *Komisja przeciwko Belgii* Trybunał orzekł, że przepis ten dotyczy grupy stanowisk, które wiążą się z bezpośrednim lub pośrednim udziałem w sprawowaniu władzy, opartym na prawie publicznym i obowiązkach, których celem jest ochrona ogólnych interesów państwa lub władz publicznych. Takie stanowiska wymagają od osób je zajmujących istnienia szczególnego stosunku lojalności wobec państwa oraz wprowadzają dwustronność praw i obowiązków, stanowiących podstawę więzi narodowej. W sprawie C-405/01 *Colegio de Oficiales* Trybunał sprecyzował, że wyjątek z art. 45 ust. 4 TfUE może być zastosowany wówczas, gdy wykonywanie uprawnień przyznanych przez prawo publiczne odbywa się regularnie oraz nie jest bardzo niewielką częścią prowadzonej aktywności².

Treść art. 45 ust. 4 TfUE była również przedmiotem wykładni Komisji Europejskiej (zob. komunikat Komisji dotyczący stosowania tego przepisu; Dz. Urz. WE C 72 z 18.3.1988 r.).

Zadań prezesa Funduszu – zarządzanie przyznanym Funduszowi majątkiem – nie można zaliczyć do wykonywania władzy publicznej, o której mowa w przywołanych orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości. Należy zatem uznać, że stanowisko prezesa Funduszu nie może być zakwalifikowane jako zatrudnienie w administracji publicznej w rozumieniu art. 45 ust. 4 TfUE, zatem projektowany przepis narusza art. 45 TfUE.

2. Dyrektywa, co do zasady, jest implementowana do prawa polskiego przez ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, ze zm.)³. Z dniem 1 stycznia 2012 r. głównym aktem

² Szerzej zob. L. Mitrus [w:] A. Wróbel (red.), *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską*, tom I, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2008, s. 851 i n.

³ Przedmiotem niniejszej opinii nie jest ocena zgodności ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze z prawem Unii Europejskiej, można wszakże zaznaczyć, że przed Trybunałem Sprawiedliwości toczy się obecnie sprawa Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (Sprawa C-569/10), w której Komisja podnosi trzy zarzuty uchybienia przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniom dyrektywy 94/22/WE.

Po pierwsze, zdaniem Komisji, polska ustawa – Prawo geologiczne i górnicze oraz wykonujące ją rozporządzenia przewidują wymogi, jakie musi spełnić zainteresowany podmiot w momencie składania wniosku o uzyskanie zezwolenia na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów, które plasują niektóre podmioty działające już na terytorium polskim w lepszej sytuacji niż pozostałe podmioty, naruszając tym samym zasadę równego dostępu do tej działalności.

Po drugie, ustawa polska nie poddaje całego postępowania prowadzącego do uzyskania zezwolenia na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów procedurze przetargu jak tego wymaga art. 3 ust.2 dyrektywy 94/22/WE. Polskie prawo uzależnia poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów od uzyskania prawa użytkowania górniczego oraz koncesji. Jedynie uzyskanie prawa do użytkowania górniczego poprzedzone jest, z reguły, procedurą przetargową z zastrzeżeniem jednak prawa dwuletniego pierwszeństwa dla podmiotu, który rozpoznął i udokumentował złożę kopaliny oraz sporządził dokumentację geologiczną z dokładnością wymaganą do uzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny.

Po trzecie, zdaniem Komisji, ocena ofert złożonych w celu uzyskania zezwolenia na poszukiwanie, badanie i wydobywanie węglowodorów, nie odbywa się jedynie na podstawie kryteriów określonych w art. 5 ust.1

implementującym dyrektywę stanie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981), która uchyli i zastąpi ustawę z 1994 r. Opiniowany projekt przewiduje jedynie regulacje szczególne w stosunku do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, w zakresie wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów (zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w *sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze*). Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, proponowane regulacje szczególne mają być zgodne z dyrektywą.

a) Przepisy działu I rozdziału 3 projektu ustawy (art. 10-16) służą lepszej implementacji art. 2 ust. 2 dyrektywy, w szczególności ustanowionemu w tym przepisie wymogowi niedyskryminacji w dostępie do działalności polegającej na produkcji węglowodorów, oraz art. 4 lit. c dyrektywy. Wskazane przepisy projektu umożliwiają podmiotom ubiegającym się o koncesję na wydobywanie węglowodorów dostęp do dokumentacji geologicznej sporządzonej przez koncesjonariusza koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów.

b) Przepis art. 9 ust. 4 projektu ustawy w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu należy ocenić pod kątem zgodności z art. 5 pkt 1 akapity 3-5 dyrektywy.

Dyrektywa w art. 5 pkt 1 akapity 3-5 stanowi m.in., że jeżeli właściwe władze ustalają skład podmiotu, któremu mogą udzielić zezwolenia, powinny kierować się obiektywnymi i niedyskryminującymi kryteriami. Takimi samymi kryteriami powinny kierować się, jeżeli określają kierującego podmiotem, któremu mogą udzielić zezwolenia. Kryteria mają być określone i opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej przed rozpoczęciem okresu składania wniosków (o zezwolenie).

Przepis art. 9 ust. 4 projektu ustawy przewiduje, że umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniające do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej mogą być zawierane ze spółką wydobywcą dopiero po przeniesieniu na spółkę „Staszic” S.A. (jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – art. 3 projektu ustawy) lub objęciu przez nią akcji lub udziałów w spółce wydobywczej oraz powołaniu do organu nadzoru lub zarządu spółki wydobywczej przedstawiciela spółki „Staszic” S.A. Zgodnie z art. 4 ust. 1 zdanie drugie projektu ustawy, udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez spółkę „Staszic” S.A. wynosi od 1 do 20%⁴. Żadne przepisy projektu nie określają kryteriów, jakimi ma się kierować spółka

dyrektywy 94/22/WE. Ponadto, nie wszystkie kryteria oceny oferty są ogólnie dostępne tj. opublikowane w Dz. Urz. UE.

⁴ Na marginesie można dodać, że nie jest jasna relacja przepisu art. 4 ust. 1 zdanie drugie projektu do art. 4 ust. 3 i n. projektu. Z przepisów tych nie wynika w sposób jednoznaczny, czy prawo pierwokupu przysługuje wyłącznie do osiągnięcia 20% udziału w kapitale zakładowym spółki wydobywczej, czy w stosunku do wszystkich akcji (udziałów) spółki wydobywczej.

„Staszic” S.A. przy określaniu stopnia swojego zaangażowania w poszczególne spółki wydobywcze. Nie wiadomo też, jakimi kryteriami kierować ma się spółka „Staszic” S.A. przy decydowaniu, czy jej przedstawiciel ma wchodzić w skład organu nadzoru, zarządu, czy obu tych organów spółki wydobywczej. Brak takich kryteriów, brak obowiązku ich publikacji, jak również brak terminów na podjęcie stosownych decyzji przez spółkę „Staszic” S.A. powoduje, że przepisy art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu należy uznać za sprzeczne z art. 5 pkt 1 akapity 3-5 dyrektywy. W szczególności, przepisy projektu ustawy nie spełniają wymogu obiektywnego i niedyskryminacyjnego charakteru.

Jednocześnie należy uznać, że przepisy art. 9 ust. 1-3 projektu nie są sprzeczne z art. 5 pkt 1 akapity 3-5 dyrektywy.

c) Przepis art. 7 projektu ustawy, ustalający wynagrodzenie z tytułu zawarcia umowy użytkowania górniczego, nie jest sprzeczny z art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy.

IV. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej w zakresie:

- art. 23 ust. 2 lit. a projektu ustawy, który jest sprzeczny z art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu ustawy, który jest sprzeczny z art. 5 pkt 1 akapity 3-5 dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów.

W pozostałym zakresie projekt nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 12 grudnia 2011 r.

BAS-WAPEiM-65/11

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza przewiduje zawiązanie spółki akcyjnej w celu realizacji prawa własności górniczej Skarbu Państwa. Projekt reguluje umowę o użytkowanie górnicze w zakresie wydobywania węglowodorów i zasady postępowania z dokumentacją geologiczną. Projekt przewiduje utworzenie Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza. Fundusz miałby mieć osobowość prawną, podlegać Sejmowi i służyć gromadzeniu i inwestowaniu środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów. Zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosować będzie się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981).

Projekt ustawy nie ma na celu wykonania prawa Unii Europejskiej. Projekt jest – w zakresie art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 oraz w zakresie art. 23 ust. 2 lit. a sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

PG VII G 025-135/11

Warszawa, dnia 28.12. 2011 r.

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Henryk Pauli Krawiec

W nawiązaniu do pisma z dnia 19 grudnia 2011 r., nr GMS-WP-173-22/11, *poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszczyka*, przekazanego do zaopiniowania przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), pozwolę sobie zauważyć, że w zakresie przedmiotu projektu ustawy, ocena projektu pozostaje poza kompetencjami merytorycznymi Prokuratora Generalnego.

Poddaję jedynie sugestię rozważenia zasadności inicjatywy legislacyjnej w tym zakresie, bowiem projektowane w ustawie regulacje, jak również cele, jakie mają spełnić projektowane przepisy, są tożsame z regulacjami zawartymi w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947),

Z poważaniem

A. [Signature]

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz.

Data wpływu 28.12.2011

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 09 stycznia 2012 r.

ZW/0714/05/12

SEKRETARIAT SZEFKA KS

L.dz.

Data wpływu 9-01-2012...

Pan
Lech Czapla
Szef
Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

W odpowiedzi na pismo z dnia 16 grudnia 2011 r., dotyczące przedłożenia opinii nt. poselskiego projektu ustawy: **o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza**, w załączeniu, uprzejmie przekazujemy uwagi otrzymane z województw: śląskiego, lubelskiego i podlaskiego.

Bogdan Ciepielewski

/-/ Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura ZWRP

URZĄD
MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO

Zespół
Obsługi Prawnej

Katowice, dnia 30 grudnia 2011 r.

OP.0821.00087.2011

OP.KW-00304/11

Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura
Związku Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 grudnia 2011 r. (przesłane drogą elektroniczną) dotyczące konsultacji poselskiego projektu ustawy *o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza*, po konsultacji z Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko:

Na wstępie wskazać należy, iż sama idea leżąca u podstaw opiniowanego projektu ustawy mogłaby niewątpliwie zasługiwać na uznanie, jednak sposób jej urzeczywistnienia nasuwa wiele wątpliwości.

Należy podkreślić, iż wchodząca w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981) określa m.in. zasady i warunki podejmowania, wykonywania oraz zakończenia działalności w zakresie prac geologicznych oraz wydobywania kopalin ze złóż (art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2). Natomiast zgodnie z § 2 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), dalej „ZTP”, *ustawa powinna wyczerpująco regulować daną dziedzinę spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych fragmentów tej dziedziny.*

Zatem jeśli, zdaniem autorów niniejszego projektu, ustawa – Prawo geologiczne i górnicze nie zapewnia skutecznej regulacji i nadzoru nad funkcjonowaniem branży wydobywczej węglowodorów, to należałoby się zastanowić nad zmianą tej ustawy, zamiast wprowadzać kolejną regulację prawną w tym zakresie.

W tym kontekście zgodzić się należy z wyrażonym w literaturze stanowiskiem, iż zasada wyrażona w § 2 ZTP ma na celu przeciwdziałanie

zbyt niemu rozproszeniu przepisów regulujących określone zagadnienie. Jest elementem całego systemu zasad, których celem jest zwiększanie przejrzystości systemu prawa i ułatwianie wyszukiwania informacji o prawie obowiązującym w danej dziedzinie¹.

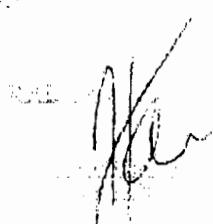
Zgodnie z art. 2 ust. 1 projektu *prawo własności górniczej do złóż węglowodorów przysługuje Skarbowi Państwa*. Wskazać jednak należy, iż kwestia ta jest już uregulowana w art. 10 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Podobnie art. 10 projektu ustawy stanowi, że *koncesjonariusz przedkłada sporządzoną dokumentację właściwemu organowi (...)*, ale zagadnienie to jest już uregulowane w art. 93 prawa geologicznego i górniczego. Taka konstrukcja przepisów stoi w sprzeczności z zasadą wyrażoną w § 4 ust. 1 ZTP, która stanowi, iż *ustawa nie może powtarzać przepisów zamieszczonych w innych ustawach*.

Można ponadto odnieść wrażenie, iż przedmiotowy projekt mógłby dotyczyć wyłącznie sposobu ustalania wysokości opłaty za użytkowanie górnicze, co nie jest doprecyzowane w prawie geologicznym i górniczym, ale nie powinien zawierać już rozstrzygniętych rozwiązań.

Niezbędnie jest sformułowany także art. 7 ust. 1 projektu ustawy, który stanowi, iż *umowa o ustanowienie użytkowania górniczego, które uprawnia do wydobywania gazu ziemnego ze złoża, określa wynagrodzenie (...)*. Wskazać trzeba, iż pozwoleniem na wykonywanie działalności polegającej na wydobywaniu kopalin jest koncesja.

Omawiany projekt ustawy, w kontekście oceny formalno-prawnej, zawiera wiele innych uchybień naruszających zasady techniki prawodawczej. W szczególności nie zostały zachowane zasady przytaczania tytułów aktów normatywnych, wraz z oznaczeniem roczników, numerów i pozycji dzienników urzędowych, w których zostały one ogłoszone.

Podsumowując podnieść należy, iż proponowane rozwiązania, jakkolwiek w pewnym zakresie uzasadnione, wymagają jednakże dalszych prac legislacyjnych z wyżej wskazanych powodów.

¹ G. Wierczyński, Komentarz do rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. [w:] Redagowanie i ogłaszanie aktów normatywnych. Komentarz. Oficyna, 2009.

Opinia z woj. lubelskiego.

Nawiązując do projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza uważam, że regulacje prawne w zakresie wydobywania węglowodorów wymagają rozważnego przeanalizowania oraz działań resortów zaangażowanych w sprawy związane z poszukiwaniem gazu łupkowego w celu wspólnego ustalenia ram prawnych jego wydobywania, rozstrzygnięcia kwestii jego opodatkowania bądź powołania wyspecjalizowanej jednostki administracyjnej, nadzorującej wydobycie gazu.

Przepisy projektu ustawy oparto na wstępnych szacunkach, jakie podała amerykańska Agencja ds. Energii (EIA), że Polska ma 5,3 bln m³ możliwego do eksploatacji gazu łupkowego. To jest jedynie wstępna próba oceny możliwej skali przyszłego rynku, a nie realna ocena zasobów i nie można jeszcze na ich podstawie odpowiedzialnie budować dalekosiężnych strategii w zakresie regulacji prawnych. Dlatego też moim zdaniem proponowana data wejścia w życie przepisów ustawy jest przedwczesna.

Dokładna ocena zasobów wydobywalnych ze złóż gazu łupkowego będzie znana w ciągu najbliższych 2 – 3 lat, po odwiercieniu kilkudziesięciu otworów poszukiwawczych i przeprowadzeniu szeregu badań oraz wykonaniu zabiegów szczelinowania hydraulicznego. Dopiero przeprowadzenie wyżej wymienionych prac przybliży możliwości wiarygodnej oceny zasobów gazu łupkowego w Polsce.

Ponadto na dzień dzisiejszy nie ma informacji, czy gaz łupkowy będzie można wydobywać. Nawet jeśli okaże się, że gaz jest, to należy wziąć pod uwagę, czy istnieje techniczna możliwość eksploatacji polskich złóż i czy będzie opłacalne wydobywanie gazu? Tu zależy wiele od składu mineralnego skały np. ropy będą pęcznić pod wpływem płuczki i zablokują wypływ gazu lub skała zamiast pękać będzie plastyczna. Koszty wierceń, nowych technologii, koncesji i działań ekologicznych mogą okazać się za wysokie dla firm wydobywczych.

Dopiero po uzyskaniu pozytywnych wyników i podjęciu decyzji o opłacalności eksploatacji gazu łupkowego będzie możliwe budowanie strategii państwa polskiego w odniesieniu do tego sektora energetyki.

Biuro Związku Województw RP

Od: Ewelina Piątkowska [ewelina.piatkowska@lubelskie.pl]
Wysłano: 30 grudnia 2011 11:10
Do: Biuro ZWRP
DW: Anna Augustyniak
Temat: Fw: Pos. proj. ustawy -konsultacja własność górnicza
Załączniki: skanowanie0001.pdf; opinia dot. wydobywania węgłowodorów.docx

Szanowny Panie Dyrektorze, Szanowni Państwo,

W załączeniu przesyłam uwagi Urzędu Marszałkowskiego Woj. Lubelskiego do przedmiotowego projektu ustawy.

Korzystając z okazji, łączę życzenia wszelkiej pomyślności w nadchodzącym 2012r.

z wyrazami szacunku,

Małgorzata Błaszczyk -Osik

Kierownik Oddziału
Współpracy Regionalnej i Zagranicznej
Kancelaria Marszałka
Urząd Marszałkowski Woj. Lubelskiego w Lublinie

ul. Spokojna 4
20-074 Lublin
tel. 081 44 16 794
fax. 081 44 16 784

malgorzata.blaszczyk@lubelskie.pl

----- Original Message -----

From: Jolanta Wiśniewska

To: ewelina

Cc: Małgorzata Błaszczyk; Anna Augustyniak

Sent: Thursday, December 22, 2011 11:59 AM

Subject: Fw: Pos. proj. ustawy -konsultacja własność górnicza

From: Biuro Związku Województw RP

Sent: Thursday, December 22, 2011 11:31 AM

To: Anna Łosoś; J.Grochowski; Marszałek woj. dolnośląskiego; Marszałek woj. kujawsko-pomorskiego; Michał Szczupaczyński; Tamara Borkowska; 'U.M. woj. Dolnośląskiego'; 'U.M. woj. Kujawsko-Pomorskiego'; 'U.M. woj. Lubelskiego'; 'U.M. woj. Lubuskiego'; 'U.M. woj. Małopolskiego'; 'U.M. woj. Mazowieckiego'; 'U.M. woj. Opolskiego'; 'U.M. woj. Podkarpackiego'; 'U.M. woj. Podlaskiego'; 'U.M. woj. Pomorskiego'; U.M. woj. śląskiego; 'U.M. woj. Świętokrzyskiego'; 'U.M. woj. Warmińsko-Mazurskiego'; 'U.M. woj. Wielkopolskiego'; 'U.M. woj. Zachodniopomorskiego'; um. woj.łódzkiego; 'Bogusła Śmigiełski'; drr@lubelskie.pl; Grzegorz Jankowski; 'Grzegorz Szymański'; Jerzy Rdzeń; Kazimierz Kotowski; Lech Dymarski; Lech Żurek; Maciej Kruzewski; Roman Ciepiela; sejmik woj. łódzkiego; Wiktor Wójcik; Wojciech Drożdż; Zbigniew Dynak; Zbigniew Strzelecki

Subject: Pos. proj. ustawy -konsultacja własność górnicza

Marszałkowie Województw RP

Członkowie Komisji ds. Infrastruktury, Polityki Regionalnej oraz Środowiska ZWRP

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 30 grudnia 2011 r.

DIS-III.7480.3.91.2011

Szanowny Pan
Bogdan C i e p i e l e w s k i
Dyrektor Biura
Związek Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 22 grudnia 2011 r. uprzejmie informuję, że nie zgłaszam uwag odnośnie projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza.

Sygnalizuję jedynie dwie kwestie o charakterze porządkowym i redakcyjnym, które moim zdaniem należałoby skorygować:

- Zapis zawarty w art. 2 ust. 1 w projekcie ustawy uważam za zbędny, zwłaszcza wobec treści ustępu 2 tegoż artykułu, bowiem powiela uregulowania wynikające z art. 10 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, przywołanej w tymże wyżej wymienionym art. 2 ust. 2 projektowanej ustawy.
- Zamieszczone w art. 16 projektu odwołanie do art. 11 winno moim zdaniem brzmieć: „... zgodnie z art. 11 ust. 3 ...” lub „... z ust. 1 - 3 ...”.

Uprzejmie informuję, iż niniejsza odpowiedź została również wysłana w formie e-maila na adres poczty elektronicznej wskazany w ww. wystąpieniu.

..p. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Walenty Korycki
Wicemarszałek

LACZNI06

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA I - 021 - 222/11

Warszawa, dnia 10 stycznia 2012 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 11.01.2012

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 grudnia 2011 r., GMS-WP-173-22/11 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy nie zgłasza uwag do **poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski

Stanisław DĄBROWSKI

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-711/11/KBU
W/4454 /12

Warszawa, 2012.02.10

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 19.12.2011 r., znak: GMS-WP-173-22/11, dotyczące zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszewicza (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), w załączeniu przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do tego projektu.

Z szanowaniem i szacunkiem

WICEPRZEDSIĘDZIELCA
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Gintowt-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszczyka (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszczyka* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), zauważa się, co następuje:

1. Art. 2 ust. 1 projektu stanowi powtórzenie art. 10 ust. 1 w zw. z ust. 5 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. Nr 163, poz. 981). Zgodnie z wymienionymi przepisami *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze* złoża węglowodorów są objęte własnością górniczą, zaś prawo własności górniczej przysługuje Skarbowi Państwa, stąd niezasadne jest formułowanie tożsamej regulacji prawnej w art. 2 ust. 1 projektowanej ustawy.
2. Projektowana regulacja w sposób nieprecyzyjny określa relację jej przepisów w stosunku do *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze*. Zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się przepisy *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze*, podczas, gdy art. 38 projektu stanowi, iż w zakresie uregulowanym przez tą ustawę nie stosuje się art. 13 ust. 4, art. 47 ust. 1 pkt 4 i art. 99 ust. 3 i 4 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze*. Należałoby więc w sposób kompleksowy uregulować te kwestie w jednym artykule.
3. Projektowany art. 4 ust. 5 ustanawia wymóg uzyskania zgody ministra właściwego do spraw gospodarki, wydawanej w formie decyzji administracyjnej, na zbycie udziałów lub akcji w spółce wydobywczej, w przypadku, gdy spółka realizująca prawa własności górniczej nie skorzysta z przysługującego jej prawa pierwokupu. Jednakże przepis ten nie określa terminu, w którym ten minister musiałby wydać taką decyzję, a także skutku niezachowania tego terminu. Mając na uwadze, iż zgoda właściwego ministra jest konieczna dla zawarcia skutecznej umowy zbycia udziałów lub akcji spółki wydobywczej, dotychczasowy jej akcjonariusz lub udziałowiec może być narażony na stratę majątkową spowodowaną długim oczekiwaniem na wydanie takiej decyzji. Nie sprecyzowano również, czy zgoda ta będzie wydawana na czas określony, czy też nie. W tym drugim przypadku może się okazać, iż podmiot na rzecz którego wydana zostanie zgoda może znaleźć się po pewnym czasie pod kontrolą innego podmiotu, który nie uzyskałby takiej zgody.
4. Rozważenia wymaga zgodność przepisów art. 5 ust. 4, art. 9 ust. 5 i 8 projektowanej ustawy z zasadą swobody przepływu kapitału wyrażoną przez art. 56 Traktatu ustanawiającego Unię Europejską. Należy zauważyć, iż wskazana w uzasadnieniu projektu *dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów* (Dz. U. UE L 164, s. 3), w art. 6 ust. 2 dopuszcza narzucanie przez Państwo Członkowskie warunków i wymagań w związku podjęciem działań wymienionych w art. 2 ust. 1, czyli związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów. Tymczasem opiniowany przepis ustanawia mechanizm ingerowania państwa w sferę wykonywania praw z akcji lub udziałów spółek wydobywczych, które takie działania już podjęły. Mając na uwadze powyższe, kwestia ta wymaga pogłębionej analizy.
5. W art. 4 projektu:
 - 1) regulacja zawarta w ust. 2, przewidująca, iż w spółce wydobywczej działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uchwała zobowiązująca wspólników do wniesienia dopłat do kapitału zakładowego nie stanowi skutecznego roszczenia względem spółki realizującej prawa własności górniczej, może zostać uznana jako dyskryminująca innych udziałowców tej spółki.

Należy zauważyć, iż uchwała ta jest podejmowana w związku z okresowymi trudnościami finansowymi spółki, koniecznością jej dokapitalizowania bądź też sfinansowania dodatkowych nakładów inwestycyjnych poniesionych przez nią. W literaturze przedmiotu wskazuje się również, iż dopłata jest traktowana jako wewnętrzna przymusowa pożyczka udzielona przez wspólników spółce, nie jest ona formą podwyższenia kapitału zakładowego i nie podwyższa wartości udziałów wspólników w kapitale zakładowym (vide: A. Kidyba, komentarz do art. 177 K.s.h. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tom 1*, wyd. VIII). Tym samym wspólnicy inni, niż spółka realizująca prawa własności górniczej będą zobowiązani do sfinansowania dopłaty, z której efektów, w postaci powiększenia wartości majątku spółki wydobywczej, będzie korzystała spółka realizująca prawa własności górniczej.

- 2) określona w ust. 6 projektowanej ustawy przesłanka interesu ekonomicznego Rzeczypospolitej Polskiej, którą ma uwzględnić minister właściwy do spraw gospodarki wydając decyzję w sprawie zgody na zbycie udziałów lub akcji w spółce wydobywczej jest nieostra. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 6 ust. 2 *dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów* (Dz. U. UE L 164, s. 3) Państwo Członkowskie może narzucać warunki i wymagania w związku z podjęciem działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów w zakresie ściśle określonym w tym postanowieniu, tj. wynikającym z bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa urządzeń i instalacji oraz pracowników, planowej gospodarki zasobami węglowodorów lub potrzeby uzyskiwania dochodów z podatków. Tym samym zamiast bardzo szerokiego pojęcia „*interes ekonomiczny*” należy zastosować przesłankę wymienioną w art. 6 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, gdyż tylko taka stanowi podstawę do zastosowania przez Państwo Członkowskie specjalnych środków.
6. W projektowanej ustawie w celu wyeliminowania wątpliwości należałoby wprowadzić i stosować precyzyjne określenia pojęć w niej użytych, gdyż np. w art. 5 użyto wyrazu „*spółka*” dla określenia dwóch różnych podmiotów, tj. spółki wydobywczej albo spółki realizującej prawa własności górniczej.
7. W art. 5 projektu:
 - 1) we wprowadzeniu do wyliczenia użyto zbędnego sformułowania, iż minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zatwierdza statut spółki akcyjnej realizującej prawa własności górniczej oraz jego zmiany. Skoro zgodnie z art. 3 projektowanej ustawy minister ten zawiązuje tą spółkę, a ponadto Skarb Państwa obejmuje w niej wszystkie akcje, które nie mogą być zbywane na rzecz innych podmiotów, to w konsekwencji minister ten wykonuje prawa ze wszystkich akcji spółki, w tym działając poprzez swoich przedstawicieli na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ustala jej statut, a także wprowadza do niego zmiany. Mając na uwadze powyższe, nie jest zasadne nakładanie na tego ministra obowiązku zatwierdzania statutu, który został sporządzony przez podległy jemu urząd;
 - 2) w lit. a użyto nieprecyzyjnego sformułowania „*obowiązki zarządu spółki, w tym dotyczące celów działalności spółki*”;
 - 3) na tle brzmienia art. 5 lit. b pojawia się wątpliwość, odnośnie podmiotu, któremu przysługują prawa z akcji lub udziałów w spółkach wydobywczych. Zgodnie ze wspomnianym przepisem spółka realizująca prawo własności górniczej zarządza udziałami Skarbu Państwa jako akcjonariusz albo wspólnik w spółkach wydobywczych. Należy jednak zauważyć, iż zgodnie z art. 4 ust. 1 projektowanej ustawy wspomniane akcje lub udziały będą należały do spółki realizującej prawo własności górniczej nie zaś Skarbu Państwa, ponadto to tej spółce a nie Skarbowi Państwa będzie przysługiwać prawo pierwokupu akcji albo udziałów w spółce wydobywczej (ust. 3 wspomnianego artykułu). Ponadto w art. 5 lit. b i c użyto błędnego sformułowania „*zarządzanie udziałami w spółkach wydobywczych*”, gdyż chodzić tu będzie o wykonywanie prawa z akcji lub udziałów.
8. Odnosząc się do art. 6 projektu:

- 1) w celu umożliwienia spółce realizującej prawa własności górniczej emitowanie obligacji przychodowych należałoby odpowiednio zmienić w art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz. U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1300, z późn. zm.), który określa zamknięty katalog podmiotów, które mogą być emitentami tego rodzaju obligacji;
 - 2) wyłączenie zastosowania przepisów ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 154, poz. 792, z późn. zm.) powinno być dokonane w art. 7 wymienionej ustawy, który zawiera katalog jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, do których się nie stosuje się jej przepisów.
9. Wątpliwości budzi odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 7 w stosunku do umowy o ustanowienie użytkowania górniczego, która uprawnia do wydobywania ropy naftowej (art. 8 zd. 2 projektu). Należy zauważyć, iż nie jest możliwe zastosowanie wzoru obliczania współczynnika Pn w stosunku do obliczenia wartości sprzedaży wydobytej ropy naftowej (art. 7 ust. 3 w zw. z ust. 4 projektu), gdyż współczynnik korygujący K zależy od wartości energetycznej wydobytego gazu ziemnego, określonej zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy.
10. W art. 9 projektu:
- 1) w ust. 2 użyto niezdefiniowanego pojęcia: „*sprawowanie efektywnego zarządu*”. Zważywszy, iż wyrażenie to służy do określenia istotnego kryterium, które będzie decydowało o możliwości zawarcia umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniającego do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej, konieczne jest precyzyjne ustalenie jego znaczenia;
 - 2) w ust. 5:
 - nie określono charakteru prawnego rozstrzygnięcia wydawanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, tj. czy sprzeciw wnoszony przez ten organ będzie decyzją administracyjną, do której będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności dotyczące odwołania. Należy zauważyć, iż w demokratycznym państwie prawnym strona rozstrzygnięcia podejmowanego przez organ władzy publicznej musi mieć zapewnioną ochronę swoich praw, w postaci możliwości podważenia takiego rozstrzygnięcia,
 - w odniesieniu do koncesji wydanej na rzecz spółki wydobywczej niemożliwe jest zastosowanie art. 494 § 5 Kodeksu spółek handlowych, gdyż przepis ten dotyczy wyłącznie koncesji udzielonej spółce będącej instytucją finansową. Zgodnie z art. 4 § 1 pkt 7 Kodeksu spółek handlowych instytucją finansową jest: „*bank, fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub powierniczych, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, fundusz powierniczy, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny lub dom maklerski, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)*”;
 - 3) uprawnienie przyznawane na mocy ust. 8 spółce realizującej prawa własności górniczej do odwołania swoich przedstawicieli w zarządzie lub organie nadzorczym spółki wydobywczej ingeruje w nadmierny sposób w konstrukcję spółki kapitałowej. Jako niezasadne należy bowiem uznać fakt ograniczenia uprawnień zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia akcjonariuszy do odwołania członka organu spółki, który nie wywiązuje się ze swoich obowiązków lub wręcz działa na szkodę tej spółki;
 - 4) upoważnienie ustawowe określone w ust. 9 nie spełnia wymogów ustalonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego.
11. Tytuł rozdziału 3 działu I projektowanej ustawy „*postępowanie z dokumentacją geologiczną*” jest nieadekwatny do przepisów zamieszczonych w tym rozdziale. Należy zauważyć, iż projektowane art. 10 – 16 dotyczą *de facto* zasad i trybu udzielania koncesji na wydobycie węglowodorów ze złóż.
12. W art. 18 regulacje zamieszczone w ust. 1 lit. c oraz w ust. 2 lit. a są tożsame, gdyż stanowią, iż przychodami Fundusz są przychody z inwestycji środków pieniężnych, w związku z czym drugi z wymienionych przepisów powinien być usunięty.

13. Zasadnicze wątpliwości budzi art. 20 projektu, który upoważnia Marszałka Sejmu do określenia w drodze zarządzenia statutu Funduszu im. Ignacego Łukaszewicza. Należy zauważyć, iż Fundusz ten nie będzie podlegał Marszałkowi Sejmu, stąd też akt prawny wydany przez ten organ nie będzie miał mocy wiążącej ten Fundusz. Ponadto należy zauważyć, iż materia zawarta w upoważnieniu, dotycząca określenia zasad gospodarki finansowej Funduszu powinna być uregulowana w ustawie. Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (vide: wyroki: z dnia 8 grudnia 1998 r., sygn. U. 7/98, z dnia 7 listopada 2000 r., sygn. K. 16/00, z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. P 22/05) przepisy dotyczące zasad mają zawsze rangę ustawową i nie mogą być stanowione w formie wykonawczej. Zdaniem Trybunału, wyjątkiem uzasadniającym sformułowanie przez ustawodawcę upoważnienia ustawowego z użyciem wyrazu „zasady”, jeżeli sytuacja, gdy ustawa określa jego znaczenie. Dodatkowo należy zauważyć, iż zasady gospodarki finansowej Funduszu powinny być uregulowane w ustawie, gdyż Fundusz ten nie będzie podlegał regulacjom *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)*, w tym nie będzie stosował zasad gospodarki finansowej określonych w tej ustawie.
14. Projektowany art. 23 nie określa trybu przeprowadzania naboru kandydatów na stanowisko Prezesa Funduszu.
15. W związku z art. 25 ust. 2 projektu, który stanowi, iż Prezes Funduszu samodzielnie dokonuje czynności Funduszu i reprezentuje go na zewnątrz powstaje wątpliwość, czy będzie mógł on umocować inne osoby do podejmowania w imieniu Funduszu czynności prawnych. Wydaje się, iż należałoby w ustawie sformułować przepis umożliwiający Prezesowi Funduszu powoływanie pełnomocników i ustalenie granic ich umocowania, co zapewni sprawne funkcjonowanie tego podmiotu, w sytuacjach uniemożliwiających podejmowanie czynności przez Prezesa.
16. Przepisy projektowanej ustawy nie określają zasad, na podstawie których będzie udzielane wsparcie finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych (art. 32 ust. 2-4) różnym podmiotom. Wydaje się, iż należałoby uwzględnić procedurę konkursową wyboru podmiotów, które uzyskają wsparcie finansowe Funduszu, zwłaszcza, że zgodnie z art. 33 ust. 1 projektu, środki przeznaczone na wsparcie będą limitowane.
17. Projektowany art. 39 ust. 1 powinien być przeanalizowany z punktu widzenia ewentualnego naruszenia uprawnień podmiotów, które przed dniem wejścia w życie tej ustawy rozpoznały złożę kopaliny, stanowiące przedmiot własności górniczej, i udokumentowały je w stopniu umożliwiającym sporządzenie projektu zagospodarowania złoża oraz uzyskały decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną tego złoża. Należy bowiem zauważyć, iż zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 4 *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze*, udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż nie wymaga poprzedzenia przetargiem, jeżeli przestrzeń jest objęta pierwszeństwem do ustanowienia użytkowania górniczego, o którym mowa w art. 15 tej ustawy. Zgodnie z art. 15 wymienionej ustawy ten, kto rozpoznał złożę kopaliny, stanowiące przedmiot własności górniczej, i udokumentował je w stopniu umożliwiającym sporządzenie projektu zagospodarowania złoża oraz uzyskał decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną tego złoża, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkowania górniczego z pierwszeństwem przed innymi. Tym samym podmiot taki po spełnieniu wszystkich wymagań określonych w art. 15 *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze* będzie twierdził, iż posiada ekspektatywę maksymalnie ukształtowaną, tj. taką, która spełnia wszystkie zasadnicze przesłanki ustawowe nabycia prawa użytkowania górniczego pod rządami tej ustawy, bez względu na stosunek do nich projektowanej ustawy. Warunki te mogą być uznane przez Trybunał Konstytucyjny jako wystarczające do uznania, iż ekspektatywa ta podlega prawnej ochronie (vide: orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lutego 1992 r., sygn. K 14/91, a także wyroki TK z dnia: 23 listopada 1998 r., sygn. SK 7/98, 22 czerwca 1999 r., sygn. K 5/99, 30 marca 2005 r., sygn. K 19/02, 25 lipca 2006 r., sygn. P 24/05, 18 września 2006 r., sygn. SK 15/05). Zgodnie z wyrokiem TK z dnia 25 listopada 2010 r., sygn. K 27/09, ochronie podlegają również prawa nabyte *in abstracto* na podstawie ustawy, przed złożeniem wniosku o ich przyznanie, co przesądza, iż dla

skuteczności tej ochrony nie jest konieczne wszczęcie postępowania w celu aktualizacji uprawnienia. Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, iż zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego (vide: wyrok z dnia 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99) naruszenie zasady ochrony praw nabytych może uzasadniać zarzut sprzecznego z porządkiem konstytucyjnym naruszenia praw lub wolności jednostki.

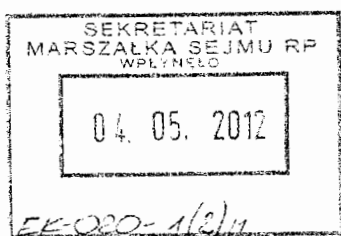
2017
K. Kucyński
10.07.2017.

Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość

Warszawa, 4 maja 2012 r.

Piotr Naimski
Posel na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość

Szanowna Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 36 ust. 1a Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P.2012.32 j.t.), w imieniu wnioskodawców zgłaszam autopoprawkę do projektu ustawy:

- o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im.

Ignacego Łukasiewicza.

Piotr Naimski

Posel na Sejm RP

Autopoprawka do projektu ustawy

z dnia

o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza

1. Art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4

1. Spółka wykonuje prawa i obowiązki akcjonariusza albo wspólnika w spółkach wydobywczych będących stronami umów, o których mowa w art. 9 ust. 2 w granicach określonych przez umowę lub statut spółki oraz przepisy prawa. Udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez Spółkę wynosi od 1 do 20%.
2. Podejmując decyzję o poziomie zaangażowania w kapitale spółki wydobywczej, Spółka kieruje się kryteriami geologicznymi i produkcyjnymi przedmiotowego złoża oraz analizą ekonomiczną przedsięwzięcia
3. W spółkach wydobywczych działających w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uchwała zobowiązująca wspólników do wniesienia dopłat do kapitału zakładowego nie stanowi podstawy skutecznego roszczenia względem Spółki. Przepisu art. 177 § 2 oraz Rozdziału 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Dz. U z 2000 r. nr 94 poz. 1037 ze zm. – Kodeks spółek handlowych w stosunku do Spółki nie stosuje się.
4. Spółce przysługuje prawo pierwokupu akcji albo udziałów w spółce wydobywczej zbywanych przez pozostałych akcjonariuszy lub udziałowców.
5. Spółka wykonuje prawo pierwokupu w terminie 60 dni od dnia zawiadomienia jej o zamiarze zbycia akcji lub udziałów w spółce wydobywczej.
6. Jeżeli Spółka nie skorzysta z przysługującego jej prawa pierwokupu, dla ważności umowy w sprawie zbycia udziałów lub akcji w spółce wydobywczej wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw gospodarki wydana w formie decyzji administracyjnej. Zgoda ministra wymagana jest także dla skuteczności uchwał walnego zgromadzenia spółki, o których mowa w art.27 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. Dz. U. z 2005 r. nr 184 poz. 1539 ze zm. - o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.
7. Minister właściwy do spraw gospodarki wydając decyzję w sprawie zgody na zbycie udziałów akcji w spółce wydobywczej kieruje się względem na interes publiczny lub koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
8. W stosunku do Spółki przepisu art. 418 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Dz. U z 2000 r. nr 94 poz. 1037 ze zm. – Kodeks spółek handlowych oraz przepisów art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. Dz. U. z 2005 r. nr 184 poz. 1539 ze zm. - o ofercie publicznej i warunkach

wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych nie stosuje się.”;

2. W art. 7 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, sposób obliczenia wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego określa poniższy wzór:

$$P = P_n \times I,$$

gdzie

P - wartość sprzedaży gazu ziemnego wyrażona w PLN/1000nm³ gazu ziemnego

I – ilość wydobytego gazu ziemnego wydobytego w kwartale poprzedzającym kwartał, dla którego dokonywane jest wyliczenie wynagrodzenia wyrażona w normalnych metrach sześciennych (nm³)

P_n określa się poniższym wzorem:

$$P_n = R_9 \times A \times D \times K$$

gdzie,

R₉ - średnia cena notowań ropy Brent na Międzynarodowej Gieldzie Paliw w Londynie (InterContinental Exchange Futures) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty wyrażona w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę

A - współczynnik wartości dla gazu ziemnego równy 4,2.

D – średnia arytmetyczna wartość dolarów amerykańskich (USD) w złotych polskich w kwartale, za który obliczane jest wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2 ustalona na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego.

K – współczynnik korygujący”;

3. Art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8

Umowa o ustanowienie użytkowania górniczego, która uprawnia do wydobywania ropy naftowej, określa wynagrodzenie, o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy powołanej w art. 2 ust. 2, w wysokości co najmniej 40% wartości baryłki ropy naftowej Brent z notowań na Międzynarodowej Gieldzie Paliw w Londynie (InterContinental Exchange Futures) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym ropa naftowa została wydobyta wyrażonej w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę. Postanowienia art. 7 stosuje się odpowiednio.”;

4. Art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9

1. Ten sam przedsiębiorca może być stroną tylko jednej umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniającego do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej.
2. Stroną umowy może być przedsiębiorca o kapitale zakładowym nie mniejszym niż 1 milion PLN /jeden milion złotych polskich/ z siedzibą lub siedzibą oddziału i sprawowaniem efektywnego zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej „spółką wydobywczą”, który uzyskał koncesję lub promesę koncesji na wydobycie węglowodorów..
3. Przedmiot działalności spółki wydobywczej jest ograniczony do realizacji praw i obowiązków wynikających z koncesji na wydobycie węglowodorów i umowy o ustanowienie użytkowania górniczego.
4. Umowy, o których mowa w ust.2 mogą być zawierane ze spółką wydobywcza dopiero po przeniesieniu na Spółkę lub objęciu przez Spółkę akcji lub udziałów w spółce wydobywczej oraz powołaniu do organu nadzoru spółki wydobywczej przedstawiciela Spółki. Powołanie do organu nadzoru następuje nie później niż objęcie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółce wydobywczej.
5. Spółka realizuje uprawnienia, o których mowa w Art. 4 ust. 1 w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o zamiarze zawarcia przez spółkę wydobywczą umowy o ustanowieniu użytkowania górniczego.
6. W przypadku łączenia lub podziału spółki wydobywczej, minister właściwy do spraw gospodarki w terminie miesiąca od ogłoszenia planu połączenia spółki wydobywczej z inną spółką lub planu podziału spółki wydobywczej wnosi sprzeciw, jeżeli w wyniku takiego zdarzenia nastąpić może przeniesienie koncesji oraz umowy użytkowania górniczego. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, do koncesji stosuje się odpowiednio przepis art. 494 § 5 ustawy Kodeks spółek handlowych. lub art. 531 § 6 ustawy Kodeks spółek handlowych.
7. Przy zawieraniu umowy użytkowania górniczego spółka wydobywcza zobowiązana jest przedstawić umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu szkód mogących powstać w związku z ruchem zakładu górniczego.
8. Suma ubezpieczenia nie może być niższa niż 25% wartości całkowitego wynagrodzenia o którym mowa w art. 7 ust. 1 na dzień zawarcia umowy.
9. Przedstawiciel Spółki, o którym mowa w ustępie 4 może być odwołany z zarządu lub organu nadzorczego spółki wydobywczej wyłącznie przez Spółkę. Wraz z odwołaniem dotychczasowego członka zarządu lub organu nadzorczego Spółka deleguje nowego przedstawiciela do pełnienia funkcji członka zarządu lub organu nadzoru.
10. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia istotne postanowienia umowy o ustanowienie użytkowania górniczego w zakresie wydobywania węglowodorów o której mowa w art. 7 i 8.”;

5. Art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art.23

1. Funduszem kieruje Prezes.
2. Prezes Funduszu jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję, spośród osób, które:
 - a. posiadają udowodnioną znajomość języka polskiego;
 - b. korzystają z pełni praw publicznych;
 - c. posiadają wyższe wykształcenie prawnicze lub ekonomiczne;
 - d. posiadają odpowiednią wiedzę oraz doświadczenie zawodowe uzyskane w trakcie pracy naukowej, pracy w podmiotach wykonujących działalność na rynku finansowym bądź pracy w organie nadzoru nad rynkiem finansowym;
 - e. posiadają co najmniej trzyletni staż pracy na stanowiskach kierowniczych;
 - f. nie były karane za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
 - g. cieszą się nieposzlakowaną opinią i dają rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań.
3. Ta sama osoba nie może być Prezesem Funduszu dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.”;

6. W art. 38 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Do przedstawicieli Spółki w organach spółek wydobywczych nie stosuje się przepisów ustawy o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U z 1997 r. nr 106, poz. 679 ze zm.).”;

Uzasadnienie do

autopoprawki do projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu funduszu im. Ignacego Łukasiewicza

Niniejsze uzasadnienie do autopoprawki jest jednocześnie zaktualizowaną wersją uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy. Zmiany wprowadzone autopoprawką do projektu jak

i te uwzględnione w uzasadnieniu wynikają z zastrzeżeń jakie są zawarte w opinii Biura Analiz Sejmowych, Biura Legislacyjnego oraz opinii Ministerstwa Spraw Zagranicznych do projektu przedmiotowej ustawy, a także z dyskusji nad projektem, jaka miała miejsce podczas posiedzenia Komisji Ustawodawczej w dniu 12 kwietnia 2012 roku.

Wprowadzone autopoprawką zmiany nie mają wpływu na skutki społeczne, gospodarcze i finansowe pierwotnego przedłożenia oraz na jego zgodność z przepisami Unii Europejskiej.

Potrzeba regulacji

Przeprowadzone w ciągu ostatnich lat badania wskazują możliwość występowania na terenie Polski znacznych złóż gazu niekonwencjonalnego, w tym gazu łupkowego. Według szacunków amerykańskiej *Energy Information Administration (EIA)* opublikowanych w kwietniu 2011 r. wydobywalne zasoby gazu łupkowego w Polsce wynoszą ok. 5,3 biliona m³. W związku z tym w poszukiwania gazu łupkowego na terenie Polski zaangażowały się liczne firmy wydobywcze, w tym najwięksi potentaci w branży.

Próbne odwierty potwierdziły obecność bogatych złóż gazu na terenie Polski, zaś z wypowiedzi przedstawicieli administracji centralnej i firm poszukujących gazu łupkowego wynika, że sprzedaż gazu na skalę przemysłową może się rozpocząć już za dwa lata.¹

Eksploracja złóż gazu łupkowego w Polsce na skale przemysłową będzie miała bardzo duży, pozytywny wpływ na gospodarkę na wielu płaszczyznach:

- Wiele wskazuje na to, że eksploatacja węglowodorów w Polsce będzie wysoce dochodowym przedsięwzięciem. Kraje posiadające znaczne ilości surowców naturalnych posiadają rozbudowane systemy fiskalne pozwalające na przejmowanie części dochodów firm wydobywających te surowce. Dochody budżetów państw z tytułu eksploatacji surowców naturalnych uzyskiwane są w różny sposób (opodatkowanie węglowodorów, udział państwa w wydobywaniu, dywidenda właścicielska). Jednym ze sposobów na zapewnienie państwu odpowiedniego udziału w przychodzie z wydobywania węglowodorów jest bezpośredni udział państwa w licencjach/koncesjach na wydobywanie węglowodorów oraz w spółkach eksploatujących konkretne złoża. Rozwiązanie to jest z powodzeniem stosowane w Norwegii i Danii. Na marginesie należy wspomnieć, że w przypadku Norwegii udział dochodów Państwa z węglowodorów wynosił w 2010 r. 26% całości dochodów budżetu państwa, zaś udział sektora węglowodorów w PKB Norwegii wynosił 21%.

¹ Por. wywiad z Leszkiem Karwowskim, Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej: <http://www.pomorska.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20110704/ROLNICTWO/842052067>, oraz wypowiedź prezesa PGNiG M.Szubskiego w Rzeczpospolitej z 12.08.2011 s.1

- Wydobycie gazu łupkowego na szeroką skalę stanowi ogromną szansę rozwoju technologicznego. Polska jako pionier wydobycia gazu łupkowego w Europie może stać się regionalnym centrum technologii i *know-how* związanych z wydobyciem.
- Ponadto właściwy nadzór i regulacja branży wydobycia węglowodorów stanowi istotny element kształtowania bezpieczeństwa energetycznego państwa. Obecnie Polska importuje prawie 70% zużywanego gazu ziemnego. Ceny importowanego gazu, ze względu na monopol jednego dostawcy nie są konkurencyjne (por. poniższa tabela). Rozwinięcie na szeroką skalę wydobycia gazu łupkowego może istotnie wpłynąć na rynek gazu w Europie Środkowej, łamiąc monopol jednego dostawcy.

Kolejność z punktu widzenia wielkości dostaw, rok 2010	Kraj	Dostawy z Rosji w mld. m ³	Średnia cena Gazpromu za tys. m ³ w USD
1	Niemcy	33,99	271
2	Turcja	18,01	328
3	Włochy	13,05	331
4	Polska	9,93	336
5	Francja	9,81	306
6	Czechy	8,57	ok.320****
7	Węgry	6,94	348
8	Wlk. Brytania	6,79	191
9	Austria	5,59	304
10	Słowacja	5,78	ok.370****
11	Finlandia	4,78	271
12	Holandia	4,28	302
13	Bułgaria	2,65	310
14	Rumunia	2,27	304

**** - prognoza

Źródło: Agencja Interfax, data publikacji: 25 luty 2011r.

www.vedomosti.ru/cgi-bin/getdocument.cgi/vedomosti_25-02-2011.xlsx?file=2011/02/25/2556012321587384

W związku z wyżej opisanymi szansami wynikającymi z odkryć złóż gazu łupkowego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej należy podkreślić, że obecnie brak w Polsce systemu, który zapewniałby skuteczną regulację i nadzór nad funkcjonowaniem branży wydobycia węglowodorów. Regulacją taką nie jest w szczególności nowelizowana pod koniec VI kadencji Sejmu ustawa Prawo geologiczne i

górnictwa z 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. nr. 163, poz. 981), która w tym zakresie co do zasady powieliła dotychczasowe rozwiązania nie przewidując odpowiednich narzędzi regulacji i nadzoru.

Z tego względu niezbędna jest osobna ustawa regulująca systemowo kwestie związane z wykonywaniem prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów, w tym, w szczególności gazu ze złóż łupkowych. Ustawa taka winna obejmować problematykę sprawowania przez Skarb Państwa prawa własności górniczej w zakresie wydobycia węglowodorów, postępowania z dokumentacją geologiczną, oraz Funduszu inwestującego środki pieniężne stanowiące wynagrodzenie Skarbu Państwa z tytułu umowy o użytkowanie złoża. Brak takiej regulacji może spowodować zaprzepaszczenie wyżej wskazanych szans dla polskiej gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego. Niniejszy projekt ustawy odpowiada na wyzwania przedstawione powyżej.

Jednocześnie należy podkreślić, że przedstawiony projekt ustawy nie uchyla ustawy Prawo geologiczne i górnicze, a jedynie stanowi jej uzupełnienie w wybranych aspektach. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym projekcie stosuje się przepisy Prawa geologicznego i górniczego.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Możliwość przyjęcia takiej ustawy jest przewidziana przez prawo wspólnotowe. Kwestie dopuszczalności wprowadzenia do prawa krajowego mechanizmu udziału państwa reguluje Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dziennik Urzędowy L 164/3 z dnia 30.06.1994 r. s.262-267).

Dopuszcza ona ustanowienie specyficznych warunków dotyczących działalności wydobywczej, szczególnie poprzez nałożenie obowiązków ponoszenia wkładu finansowego, tj. specyficznych opłat związanych z wydobyciem albo wręcz oddaniem udziału w wydobywanych węglowodorach. I tak, art. 6 ust. 1 Dyrektywy stanowi, że warunki i wymagania dotyczące prowadzenia i zakończenia działalności oraz szczegółowe zobowiązania dotyczące wykorzystania konkretnego zezwolenia są usprawiedliwione m. in. poprzez opłatę finansowego wkładu lub wkład w węglowodorach.

Państwo Członkowskie może, w zakresie wynikającym z m. in. bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa transportu, ochrony środowiska naturalnego, planowej gospodarki zasobami lub potrzeby uzyskiwania dochodów z podatków, narzucać warunki i wymagania w związku z podjęciem działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

Zgodnie zaś ust. 3 Dyrektywy, przepisy dotyczące opłat wynikających z wkładów, o których mowa w ust. 1, łącznie z wymogiem uczestnictwa państwa, są ustalane przez Państwa Członkowskie.

Dyrektywa przewiduje następujące ograniczenia w zakresie ustalania tych przepisów i korzystania z praw w ramach udziału państwa:

- Przepisy mają być ustalane w taki sposób, aby zapewnić zachowanie niezależności zarządzania podmiotami wydobywczymi.
- Jeżeli udzielenie zezwolenia (koncesji) jest uzależnione od uczestnictwa państwa w danej działalności i jeżeli osobie prawnej powierzono kierowanie organizacją tego uczestnictwa lub jeżeli samo państwo kieruje organizacją tego uczestnictwa, ani osoba prawna, ani państwo nie

są powstrzymane od przyjęcia praw i obowiązków, proporcjonalnie do znaczenia uczestnictwa, pod warunkiem, że osoba prawna lub państwo nie mają dostępu do informacji ani nie korzystają z przysługującego prawa głosu w kwestii decyzji dotyczących źródeł zaopatrzenia dla podmiotów, że osoba prawna lub państwo w połączeniu z jakimkolwiek podmiotem lub podmiotami publicznymi nie korzystają z przysługującego prawa głosu w kwestii innych decyzji oraz że każdy głos państwa czy osoby prawnej jest oparty wyłącznie na przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących zasadach i nie blokuje decyzji podmiotów opartych na normalnych zasadach handlowych.

Jednakże przytoczone postanowienia nie stanowią przeszkody dla osoby prawnej lub państwa, aby sprzeciwić się decyzji ze strony posiadaczy zezwolenia, którzy nie przestrzegają warunków i wymagań, wymienionych w zezwoleniu, odnośnie do polityki ograniczania produkcji i ochrony finansowych interesów państwa. Możliwość sprzeciwienia się decyzji powinna być wykorzystana w sposób niedyskryminujący, szczególnie w odniesieniu do decyzji dotyczących inwestycji i źródeł zaopatrzenia podmiotów. Jeżeli organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych kieruje osoba prawna, która również posiada zezwolenie, Państwo Członkowskie wprowadzi uzgodnienia wymagające od osoby prawnej prowadzenia osobnych rozliczeń dotyczących jej roli handlowej oraz jej roli jako kierującego organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych oraz gwarantujące, że nie ma przepływu informacji z części osoby prawnej odpowiedzialnej za kierowanie organizacją uczestnictwa państwa do części osoby prawnej, która samodzielnie posiada zezwolenie. Jednakże, jeżeli część osoby prawnej odpowiedzialna za kierowanie organizacją uczestnictwa państwa w działaniach wydobywczych zatrudni stronę osoby prawnej, która posiada zezwolenie jako konsultanta, ta pierwsza może udostępnić każdą informację, która jest konieczna dla wykonania konsultowanego zadania. Posiadacze zezwolenia, których dotyczy informacja, będą poinformowani z wyprzedzeniem o tym, jakie informacje będą przekazywane w ten sposób, oraz otrzymają wystarczający czas, aby wnieść zastrzeżenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 Dyrektywy, Państwa Członkowskie zapewniają, że monitorowanie podmiotów posiadających zezwolenia jest ograniczone w zakresie koniecznym do zapewnienia zgodności z warunkami, wymaganiami i zobowiązaniami, o których mowa w art. 6 ust. 1 Dyrektywy. W szczególności podejmują działania niezbędne do zapewnienia, że od żadnego podmiotu nie jest wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne lub przez porozumienie lub zobowiązanie, dostarczenie informacji o jej zamierzonych i aktualnych źródłach zaopatrzenia, za wyjątkiem żądania właściwych władz oraz wyjątkowo ze względu na cele wymienione w art. 36 Traktatu o Unii Europejskiej.

Podsumowując, Dyrektywa daje Państwu członkowskiemu dość szerokie pole regulacji, jeśli chodzi o ukształtowanie przepisów regulujących udział państwa a także wykonywanie praw przez podmiot zarządzający tym udziałem, zarówno w zakresie majątkowym jak i korporacyjnym. Jak już wspomniano uprawnienia korporacyjne podmiotu zarządzającego udziałem państwa w przedsiębiorstwach wydobywczych, na gruncie obowiązującego polskiego prawa mogą być uzupełnieniem i rozszerzeniem uprawnień ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zawartych w *ustawie o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych z dnia 18 marca*

2010 r. (Dz. U. z 2010 r. nr 65, poz. 404). Przepisy powołanej ustawy umożliwiają sprawowanie specyficznej kontroli w przedsiębiorstwach nie będących własnością Skarbu Państwa, ale działających we wrażliwych sektorach przemysłu, jak produkcja i wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja węglowodorów, przesył węglowodorów itp.

Rozwiązania szczegółowe

Zasady wykonywania przez Skarb Państwa prawa własności górniczej w zakresie wydobycia węglowodorów

Obecnie w Polsce dochody z eksploatacji złóż węglowodorów opodatkowane są tak samo jak dochody z każdej innej działalności gospodarczej, tzn. stosuje się do nich liniową stawkę podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 19%. Rozwiązanie to jest ewenementem na skalę światową. Regułą w państwach posiadających złoża węglowodorów jest opodatkowanie dochodów z wydobycia bądź dodatkowym podatkiem dochodowym (Norwegia), bądź też nałożenie opłaty eksploatacyjnej (*royalty*) na przychód firmy wydobywającej węglowodory.

Obecne przepisy Prawa geologicznego i górniczego (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r.) przewidują wynagrodzenie dla Budżetu Państwa (z tytułu korzystania z własności górniczej przysługującej Skarbowi Państwa) w umowie o użytkowanie złoża. Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w umowie o ustanowieniu użytkowania górniczego określa się wynagrodzenie z tytułu ustanowienia takiego użytkowania oraz określa się sposób jego zapłaty. Nie wyznacza się jednak żadnego limitu dolnego ani górnego takiej opłaty, co prowadzić może do arbitralności podejmowanych decyzji, jak i do możliwego zaniżenia dochodów Budżetu Państwa. Dodatkowo, dział III rozdział 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze przewiduje szczegółowe rozwiązania dotyczące koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz ich wydobywania. Tym niemniej, nie jest to regulacja wystarczająca, szczególnie w odniesieniu do gazu ziemnego. Art. 43 ustawy Prawo geologiczne i górnicze nakazuje, aby udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż odbywało się poprzez przetarg, o którym powiadomienie nastąpi w formie obwieszczenia. Jednym z elementów obwieszczenia musi być przedstawienie istotnych warunków umowy o użytkowanie górnicze – w tym – minimalna wysokość wynagrodzenie z tytułu użytkowania górniczego. Taka regulacja nie określa jednak zakresu wspomnianej opłaty, a jedynie wskazuje konieczność określenia jej minimalnej wysokości. Równie dobrze może ona zostać określona kwotowo, jak i procentowo od wartości przewidywanego do wydobycia i sprzedania węglowodoru zgromadzonego w danym złożu będącym przedmiotem użytkowania górniczego. Takie rozwiązanie nie tylko nie zapewnia minimalnego poziomu zabezpieczenia finansowego wpływów do Budżetu Państwa, ale również powodować może niepewność inwestorów co do spodziewanego poziomu opłat wynikających z prowadzenia działalności poszukiwawczej i wydobywczej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy intencjonalnie rozdziela kwestie wynagrodzenia za użytkowanie górnicze w stosunku do ropy naftowej i gazu ziemnego, wychodząc z założenia, zasady ustalania wartości wydobytych węglowodorów różnią się w praktyce. Rynek ropy naftowej – jako płynny i nieregulowany jest w stanie skutecznie ustalić poziom opłacalnego dla wszystkich stron umowy wynagrodzenia za użytkowanie górnicze, co projekt ustawy przewiduje w art. 8. Jednakże obecnie pobierane wynagrodzenie za użytkowanie górnicze złóż gazu ziemnego znacząco odbiega od stawek

gwarantujących odpowiednie wpływy do Budżetu Państwa, a wciąż regulowany polski rynek nie ustali samoczynnie odpowiednich stawek. W związku z tym proponowane w projekcie rozwiązania mają na celu ustalenie stabilnych warunków inwestowania w poszukiwanie i wydobycie gazu ziemnego i ropy naftowej w Polsce.

I tak, szczegółowo, projekt ustawy w art. 7 określa dolny limit wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego w przypadku wydobywania gazu ziemnego w wysokości 40% wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego dla danego złoża w okresie obowiązywania umowy użytkowania górniczego, z tym, że stawka 40% dotyczy całości surowca wydobytego i sprzedanego z danego złoża objętego umową. Oznacza to, że wynagrodzenie to może być niższe np. na początku procesu wydobycia, gdy wydobywający ponosi wysokie nakłady kapitałowe. Dostęp do szczegółowych danych dotyczących przewidywanej wartości sprzedaży gazu ziemnego będzie miała spółka Staszic SA w ramach uprawnień korporacyjnych, jako wspólnik w spółce wydobywczej (por. poniżej w części dotyczącej zasad wykonywania własności górnicznej przez Skarb Państwa). Dodatkowo, zgodnie z art. 5 lit. c projektu ustawy, spółka celowa ma obowiązek sporządzania raportu rocznego zawierającego sprawozdanie z zarządzania udziałami w poszczególnych spółkach wydobywczych w zamkniętym roku obrotowym, ze szczególnym uwzględnieniem ilości wydobytych węglowodorów i kosztów ich wydobycia oraz prognozą tych wartości w okresie najbliższych pięciu lat. Takie informacje dadzą organowi zawierającemu umowę o użytkowanie górniczne złoża w celu wydobycia możliwość określenia „ścieżki” obciążenia wynagrodzeniem sprzedaży surowca (harmonogramu płatności wynagrodzenia), tak, aby dla całości wydobycia w okresie umownym wynosiła ona nie mniej niż 40%.

Określenie prognozy 40% wartości sprzedaży dla całości surowca z danego złoża objętego koncesją wydobywczą będzie możliwe na podstawie dokumentacji geologicznej danego złoża oraz danych uzyskiwanych przez spółkę wydobywczą w trakcie wydobycia.

Sposób wyliczenia wartości wydobytego gazu ziemnego odpowiada obecnie stosowanemu w Polsce systemowi ustalania cen w obrocie paliwami gazowymi w oparciu o system zatwierdzania cen przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynikający z przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. nr 89, poz. 625 ze zm.). Jednakże, przewidując możliwą i zapowiadaną zmianę polegającą na odstąpieniu od zatwierdzania taryf w obrocie paliwami gazowymi po zaistnieniu odpowiednich przesłanek, projekt ustawy zawiera rozwiązania, które będą miały zastosowanie w sytuacji uwolnienia cen gazu ziemnego na rynku polskim.

I tak: do momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi, przewidziany w projekcie ustawy system wyliczania wartości wydobytego gazu ziemnego stanowiącego podstawę do określenia wynagrodzenia za użytkowanie górniczne złoża gazu ziemnego oparty jest na iloczynnie wydobytej ilości i współczynnika, którego wartość uzależniona jest od średnich notowań ropy BRENT z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz został wydobyty i wyrażonym w dolarach amerykańskich za baryłkę. Należy stwierdzić, że notowania ropy BRENT na Międzynarodowej giełdzie Paliw w Londynie (InterContinental Exchange Futures) są powszechnie stosowanym wyznacznikiem cen węglowodorów na świecie. Należy przypomnieć, że ceny gazu ziemnego dostarczanego do polskich odbiorców z kierunku wschodniego są również indeksowane do cen ropy BRENT.

Zgodnie z art. 7 projektu ustawy, sposób obliczenia wartości wydobytego gazu ziemnego określa się wzorem: $P = P_n \times I$

gdzie

P - wartość sprzedaży gazu ziemnego wyrażona w PLN/1000nm³ (normalne metry sześciennie) gazu ziemnego.

I – ilość wydobytego gazu ziemnego wydobytego w kwartale poprzedzającym kwartał, dla którego dokonywane jest wyliczenie wynagrodzenia wyrażona w normalnych metrach sześciennych (nm³)

P_n określa się poniższym wzorem:

$$P_n = R_9 \times A \times D \times K$$

gdzie,

R₉ - średnia cena notowań ropy Brent na Międzynarodowej giełdzie Paliw w Londynie (InterContinental Exchange Futures) z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty wyrażona w dolarach amerykańskich (USD) za baryłkę

A - współczynnik wartości dla gazu ziemnego równy 4,2.

D – średnia arytmetyczna wartość dolarów amerykańskich (USD) w złotych polskich w kwartale, za który obliczane jest wynagrodzenie za użytkowanie górnictwa ustalona na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego.

K – współczynnik korygujący zależny od wartości energetycznej wydobytego gazu ziemnego zgodnie z tabelą stanowiącą załącznik nr 1 do ustawy.

Istotną zmienną stosowaną przy obliczaniu wartości sprzedaży gazu ziemnego jest współczynnik wartości (A) określony przez ustawę w wysokości 4,2. Jest on narzędziem precyzyjnej regulacji poziomu wynagrodzenia za użytkowanie górnictwa, którego wartość jest odpowiedzią na ogólne tendencje na rynku hurtowym gazu ziemnego i inne czynniki makroekonomiczne. Poziom współczynnika określony w projekcie na 4,2 jest skorelowany z danymi zawartymi w formułach cenowych największych kontraktów na dostawy gazu na rynku polskim, zawartych pomiędzy zagranicznymi producentami a polskimi odbiorcami hurtowymi.

Istnienie współczynnika korygującego (K) jest powszechnie stosowaną odpowiedzią na występującą różnicę wartości energetycznej gazu ziemnego wydobywanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Od momentu zaniechania ustalania taryf na obrót paliwami gazowymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wartość P_n stanowić będzie średnią arytmetyczną notowań gazu ziemnego z dziewięciu miesięcy poprzedzających kwartał, w którym gaz ziemny został wydobyty, z trzech największych pod względem wolumenu obrotu gazem ziemnym w ostatnim roku kalendarzowym giełd towarowych z siedzibą na terytorium Unii Europejskiej prowadzących obrót gazem ziemnym, wyrażoną w złotych polskich ustaloną na podstawie notowań średnich Narodowego Banku Polskiego, skorygowaną wagą odzwierciedlającą udział wolumenu obrotu poszczególnych giełd w łącznym obrocie wszystkich trzech giełd.

W chwili obecnej, w gronie największych giełd towarowych na których odbywa się handel gazem ziemnym z siedzibą terenie Unii Europejskiej, można wymienić następujące rynki:

1. NBP (*National Balancing Point*) – Wielka Brytania. Powstała w roku 1996, stanowi punkt tzw. wirtualnego obrotu gazem (co oznacza, że fizycznie gaz podlegający handlowi nie musi znajdować się w tym miejscu). Jest to dojrzały rynek, oferujący pełen dostęp stron trzecich (TPA- *third party acces*) i stanowiący swego rodzaju wzorzec dla innych giełd gazowych.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie NBP wynosi ok. 1,3 biliarda m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągnięty jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w NBP wynosi 19. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie NBP wynoszą więc ok. 68 mld m³ rocznie

2. ZEE (*Zeebrugge Hub*) – Belgia. Powstała w roku 2000, stanowi punkt rzeczywistego przepływu znacznych strumieni gazowych, szczególnie z wydobycia na Morzu Północnym. Poziom cenowy zbliżony do osiąganego na giełdzie NBP.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie ZEE jest zdecydowanie niższy niż przytaczany powyżej i wynosi ok. 60 bilionów m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągnięty jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w ZEE wynosi 4. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie ZEE wynoszą więc ok. 15 mld m³ rocznie.

3. TTF (*Titel Transfer Facility*) – Holandia. Powstała w roku 2003. Jest to dojrzały rynek, oferujący pełen dostęp stron trzecich (TPA- *third party acces*), o obrotach stanowiących ok. 1/10 obrotów NBP

4. NCG (*NetConnect Germany*) – Niemcy. Powstała w 2009 r. Jest to największy rynek gazu ziemnego w Niemczech o dużej płynności. Stanowi punkt tzw. wirtualnego obrotu gazem.

Wolumen rocznych obrotów na giełdzie NGC jest wyższy niż na giełdzie ZEE i wynosi ok. 60 bilionów m³ gazu ziemnego. Należy jednak pamiętać, że tak wysoki wolumen osiągnięty jest poprzez wielokrotne obracanie tymi samymi fizycznymi kontraktami na dostawy gazu. Średnia ilość transakcji przypadająca na jeden kontrakt w ZEE wynosi 2. Faktyczne ilości gazu podlegającego obrotom na giełdzie NGC wynoszą więc ok. 38 mld m³ rocznie.

Zgodnie z projektem, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki bazując na najnowszych informacjach z europejskiego rynku gazu będzie obliczał i podawał do publicznej wiadomości wartość P_n dla zliberalizowanego rynku gazu ziemnego w Polsce.

Wynagrodzenie za użytkowanie górnictwa stanowić będzie koszt uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Taka konstrukcja wynagrodzenia za użytkowanie złoża pozwala, przy uwzględnieniu zakładanego przez inwestora zwrotu z inwestycji dla spółki wydobywczej, na zapewnienie odpowiednich dochodów dla państwa-właściciela złoża. Przyjmując jako odniesienie obecne ceny zakupu importowanego gazu ziemnego (por. tabela powyżej) oraz zakładając dodatkowe roczne wydobycie na poziomie 6 mld m³, roczne dochody państwa z wynagrodzenia za użytkowanie złoża mogą wynieść

ok. 2,4 mld zł (przy kursie 1\$=3zł). 6 mld m³ dodatkowego wydobycia gazu ziemnego w Polsce, to w skali szacowanych zasobów na poziomie 5,3 bln m³ ok. 0,1%. Szacunki te wydają się więc radykalnie zaniżone i przychody państwa z tego tytułu mogą być o rząd wielkości wyższe.

Wynagrodzenie ma charakter cywilnoprawny, co jest skutkiem ugruntowanej kontynentalnej tradycji państwowo-prawnej. W doktrynie wskazuje się że: „najdawniejsze (regalia) wywodziły się z podstawowego regale ziemi, należały do nich regale łowieckie (...), duże znaczenie miało regale górnicze, rozciągające się na kopaliny również na gruntach prywatnych a obejmując e także wydobycie soli, co ze względu na jej gospodarcze znaczenie ujmowano zwykle jako regale solne. System regaliów był rozbudowany już w XI w. Jeśli chodzi o wydobycie kruszców, to tu książęta stosowali szeroko zasadę wolności górniczej, dopuszczając do eksploatacji górników, a zastrzegając sobie dochód w postaci części wydobywanego kruszcu (tzw. olbory)”².

W odniesieniu do wynagrodzenia za użytkowanie górnicze z tytułu wydobywania ropy naftowej, projekt ustawy w art. 8 przewiduje odniesienie do średniej ceny baryłki ropy BRENT zgodnie z notowaniami na Międzynarodowej giełdzie Paliw w Londynie (InterContinental Exchange Futures)z 9 miesięcy poprzedzających kwartał, w którym ropa naftowa z danego złoża objętego umową została wydobyta, wyrażonej w dolarach amerykańskich za baryłkę. Wynagrodzenie powinno zostać ustalone w wysokości co najmniej 40% wskazanej wartości. Inne postanowienia art. 7 stosuje się odpowiednio, tzn. np. kwestię zaliczenia wynagrodzenia z użytkowanie górnicze do kosztów uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Udział Skarbu Państwa w wykonywaniu prawa własności górniczej

Przewidywany w projekcie ustawy udział Skarbu Państwa w koncesjach na wydobycie węglowodorów oraz w spółkach eksploatujących złoża ma na celu – podobnie jak opodatkowanie działalności wydobywczej – zapewnienie określonego poziomu dochodów Budżetu Państwa. Podstawową różnicą jest jednak to, że Skarb Państwa jako aktywny inwestor uczestniczy bezpośrednio w projekcie tzn. zarówno w przychodach jak i w nakładach na projekt proporcjonalnie do swego udziału.

W związku z powyższym w przypadku wprowadzenia tego typu rozwiązań w Polsce należy się liczyć z tym, że skumulowane przepływy netto będą przez pierwsze lata funkcjonowania mechanizmu negatywne. W Norwegii dodatnie skumulowane przepływy finansowe netto pojawiły się dopiero w dwunastym roku funkcjonowania systemu.

Instytucja udziału Skarbu Państwa w spółkach eksploatujących złoża ma też inną wielką zaletę. Posiadając udziały w spółkach wydobywających węglowodory, w tym gaz łupkowy, Skarb Państwa uzyskuje bieżącą wiedzę dotyczącą inwestycji oraz może korzystać z wszystkich praw przysługujących mniejszościowym udziałowcom/akcjonariuszom na podstawie kodeksu spółek handlowych (k.s.h.). Taka wiedza przyczynia się również do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów, projekt ustawy upoważnia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa do powołania spółki akcyjnej, która

² Por. J. Bardach „Historia ustroju i prawa polskiego” Warszawa 2005, s. 72

będzie realizować udział Skarbu Państwa w przyznaných koncesjach na wydobywanie węglowodorów ze złóż. Spółka ma działać pod firmą „Staszic” SA.

Przyjęta w projekcie forma i zasady udziału Skarbu Państwa w spółkach eksploatujących złoża i koncesjach na wydobycie węglowodorów są uzasadnione nadrzędną potrzebą ochrony interesu publicznego oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Ponadto prawo unijne umożliwia przyjęcie przez państwo członkowskie powyższych rozwiązań, ponieważ wynikają one z zakresu m.in. bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego oraz planowej gospodarki zasobami węglowodorów.

W systemie polskim brak jest możliwości dzielenia koncesji, co wynika z jej charakteru, jako administracyjno-prawnej zgody państwa na wykonywanie określonej działalności. Aby wprowadzić do prawa polskiego mechanizm udziału państwa nie ma jednak potrzeby zmiany prawa w celu wprowadzenia instytucji dzielonej koncesji.

Wystarczającym rozwiązaniem jest zaproponowane w art. 4. wykonywanie praw i obowiązków akcjonariusza albo wspólnika w spółkach wydobywczycy, będących stroną umowy na wydobywanie węglowodorów ze złóż. Przepisy projektu ustawy wskazują, jako jeden z obowiązków koncesjonariusza ustanowienie spółki do eksploatacji górniczej złoża (spółka wydobywca) określonego w umowie wraz z procentowym udziałem spółki Staszic SA. Takie rozwiązanie jest dopuszczalne z punktu widzenia opisanych wyżej regulacji Dyrektywy 94/22/WE, a równocześnie zabezpiecza interesy Skarbu Państwa, bowiem brak realizacji przez spółkę wydobywczą obowiązków wynikających z umowy o użytkowanie złoża mógłby być podstawą do odebrania przyznanej koncesji wydobywczej.

Wspólnik mniejszościowy ma, co do zasady, takie same prawa jak inni wspólnicy/akcjonariusze w spółce, gdyż zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 174 § 1 k.s.h. (analogicznie w przypadku spółki akcyjnej) jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnicy mają równe prawa i obowiązki w spółce. Oprócz prawa do dywidendy posiada m.in. prawo indywidualnej kontroli (art. 212 k.s.h.), prawo zaskarżania uchwał wspólników (art. 249 k.s.h.), prawo żądania stwierdzenia nieważności uchwały (art. 251 k.s.h.), prawo żądania wyłączenia wspólnika (art. 266 k.s.h.). Wspólnik lub wspólnicy reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego mogą żądać zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego zgromadzenia wspólników. Co ważne, umowa spółki może przyznać wymienione wyżej uprawnienia wspólnikom reprezentującym mniej niż jedną dziesiątą kapitału zakładowego. Ponadto wspólnik może wystąpić do sądu z żądaniem rozwiązania spółki jeżeli osiągnięcie celu spółki stanie się niemożliwe albo zajdą inne ważne przyczyny wywołane stosunkami spółki. Przyjąć należy, że już jeden wspólnik może zwrócić się z żądaniem do sądu. Co szczególnie istotne, k.s.h. dopuszcza przyznanie akcjonariuszowi (a także nie wprost wspólnikowi) uprawnień osobistych polegających w szczególności na prawie do mianowania członków organów spółki – art. 354 k.s.h.

Ze względu na powyższe uwarunkowania zaproponowany w projekcie model udziału Skarbu Państwa w wydobyciu jest oparty na udziale w kapitale zakładowym każdej ze spółek wydobywczycy przez spółkę Staszic SA ze 100% udziałem Skarbu Państwa.

Statut spółki Staszic SA, zarządzającej udziałem Skarbu Państwa zostanie określony przez organ założycielski tzn. ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Statut określał będzie m.in. obowiązki zarządu spółki, w tym dotyczące celów działalności spółki oraz zakresu spraw przedstawianych do decyzji zgromadzeniu wspólników (czyli ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa). Statut powinien również określać rodzaje decyzji podejmowanych przez spółkę zarządzającą udziałami Skarbu Państwa, jako udziałowiec/wspólnik w spółkach wydobywczych, które powinny być uzgadniane z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa (np. decyzja o likwidacji spółki).

Zarząd spółki Staszic SA miałby również obowiązek sporządzania raportu rocznego, w którym znalazłoby się sprawozdanie z zarządzania poszczególnymi udziałami Skarbu Państwa w spółkach wydobywczych w poprzednim roku.

Udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez Spółkę Staszic SA wynosi od 1 do 20%, co pozwala na korzystanie z praw korporacyjnych przewidzianych przez kodeks spółek handlowych. Koszty związane z utworzeniem Spółki Staszic SA i pokryciem kapitału zakładowego Spółki ponosi Skarb Państwa, zaś wydatki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych mogą być pokrywane w szczególności z emisji obligacji, w tym przychodowych, o których mowa w ustawie o obligacjach (Dz. U. z 2001 r. nr 120, poz. 1300 ze zm.).

W tym zakresie uprawnienia korporacyjne Skarbu Państwa, jako wspólnika w spółce z o.o. byłyby analogiczne do uprawnień Ministra Skarbu Państwa zawartych w *ustawie z 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych* (Dz. U. z 2010 r., Nr 65, poz. 404) w stosunku do tzw. „infrastruktury krytycznej” czyli „składników mienia będących częścią systemu przesyłowego paliw, energii lub nośników energii, służących jako składniki infrastruktury o zasadniczym znaczeniu dla przesyłu paliw, energii lub nośników energii”. Oznacza to konieczność zgody Ministra Skarbu Państwa na dysponowanie takimi składnikami mienia przez spółkę. Co istotne uprawnienia Ministra Skarbu Państwa wynikające z wyżej wspomnianej ustawy dotyczą wszystkich podmiotów, a nie tylko spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Finansowanie udziału Skarbu Państwa

Specyfika mechanizmu udziału Skarbu Państwa polega na tym, że zarządzanie tym udziałem oraz stosunki z innymi udziałowcami podlegają w pełni regulacjom prawa cywilnego i handlowego. Oznacza to, że na podmiocie zarządzającym udziałem Skarbu Państwa ciążyą takie same obowiązki jak na każdym innym udziałowcu, w tym oczywiście obowiązki majątkowe, tzn. wniesienie wkładu finansowego do spółki a w późniejszym okresie ewentualnych dopłat – z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 projektu. W związku z powyższym powstaje kwestia sposobu finansowania tych obowiązków majątkowych.

Oprócz bezpośredniego finansowania przez budżet państwa kapitału zakładowego spółki STASZIC SA, jako rozwiązanie projekt przewiduje możliwość finansowania jej przez m.in. emisję obligacji.

Emitowane przez spółkę obligacje mogłyby być dopuszczone do obrotu jednocześnie na rynku regulowanym lub poza rynkiem regulowanym (w tym na rynku międzybankowym), tzw. OTC (*Over*

the Counter). W szczególności możliwym do rozważenia instrumentem powinny być obligacje przychodowe, pozwalają one bowiem ograniczyć odpowiedzialność emitenta do wysokości przychodów przedsięwzięcia finansowanego z uzyskanych przez spółkę środków.

Dodatkowo, żeby zabezpieczyć interesy obligatariuszy, obligacje przychodowe mogą przyznawać jej posiadaczowi prawo do zaspokojenia swoich roszczeń z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami emitenta z całości albo części majątku przedsięwzięć, które zostały sfinansowane ze środków uzyskanych z emisji obligacji.

Spółka Staszic SA, zgodnie z postanowieniem art. 4 projektu ustawy, spółka Staszic SA jest zwolniona z ewentualnych dopłat do kapitału wymaganych w przypadku udziału w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Zabezpiecza to interesy Skarbu Państwa, w przypadku konieczności poniesienia znacznych nakładów na wydobycie węglowodorów, a jednocześnie zapewniony jest podstawowy cel regulacji, tj. dostęp do informacji o prowadzonej produkcji węglowodorów.

Szczególne regulacje w zakresie postępowania z dokumentacją geologiczną

Obecna konstrukcja procedury przyznawania koncesji na poszukiwanie oraz na wydobycie węglowodorów (w związku z prawem pierwszeństwa do podpisania umowy na użytkowanie górnicze złoża w celu wydobywania węglowodorów oraz praktycznym zmonopolizowaniem dostępu do informacji geologicznej dla podmiotu posiadającego koncesję na poszukiwanie lub rozpoznanie), powoduje, że podmiot, który uzyskał koncesję na poszukiwanie lub rozpoznanie ma praktycznie zapewnione przyznanie koncesji na wydobywanie oraz podpisanie umowy o użytkowanie górnicze złoża w celu wydobycia. Procedura przetargowa w przypadku koncesji na wydobycie jest obecnie fikcją.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania powodują zerwanie związku pomiędzy koncesją poszukiwawczą a wydobywczą i wprowadzenie do systemu odrębnego przetargu na koncesję wydobywczą. Celem tych rozwiązań jest rozwinięcie systemu informacji geologicznej posiadanej przez Skarb Państwa na wzór norweski i kanadyjski oraz zapewnienie wszystkim podmiotom zainteresowanym uzyskaniem koncesji wydobywczej na danym złożu równego dostępu do informacji geologicznej obejmującej to złożo.

Przede wszystkim projekt modyfikuje i rozszerza regulacje dotyczące dokumentacji geologicznej i kosztów jej uzyskania. Koncesjonariusz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów przedkłada sporządzoną przez siebie dokumentację geologiczną właściwemu organowi wraz z kosztorysem wydatków poniesionych na wytworzenie przedkładanej dokumentacji.

Po zatwierdzeniu dokumentacji organ niezwłocznie ogłasza przetarg na koncesję wydobywczą zaś zweryfikowana wartość wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji zostaje podana do wiadomości uczestników przetargu na udzielenie koncesji na wydobywczej. Wadium w przetargu jest równe dwukrotności zweryfikowanych wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji.

Zainteresowani udziałem w przetargu mogą korzystać z dokumentacji wytworzonej przez koncesjonariusza i udostępnionej im przez organ koncesyjny. Dokumentacja geologiczna udostępniana jest przez okres co najmniej 90 dni poprzedzających dzień przetargu.

W przypadku, gdy podmiot posiadający koncesję poszukiwawczą, który przygotował informację geologiczną dla danego złoża nie wygrał przetargu, przysługuje mu zwrot wydatków poniesionych na

wytworzenie dokumentacji geologicznej obszaru, dla którego wydana została koncesja wydobywcza w kwocie równej 200% zweryfikowanej wartości dokumentacji.

Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza

W celu gromadzenia i inwestowania środków pieniężnych stanowiących wynagrodzenie Skarbu Państwa z tytułu umów o użytkowanie górnicze złoża w celu wydobywania węglowodorów powołuje się specjalny fundusz będący państwową osobą prawną. Zgodnie z projektem ustawy, środki z wynagrodzenia za użytkowanie górnicze nie trafiają więc do budżetu państwa ale do specjalnie stworzonego w tym celu Funduszu. Powodem takiego rozwiązania jest dążenie do uniknięcia sytuacji, w której przeznaczane by one były na bieżącą konsumpcję. Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza podlega Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej. Fundusz nie podlega regulacjom ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. nr 157, poz. 1240 ze zm.). Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza nie podlega również regulacjom ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.2011.74.397 ze zm.).

Projekt ustawy przewiduje, że przychodami Funduszu są:

- a. dywidenda należna Skarbowi Państwa z tytułu uczestnictwa w Spółce Staszic SA;
- b. wynagrodzenie Skarbu Państwa za ustanowienie użytkowania górniczego na podstawie umów o użytkowanie złoża;
- c. przychody z tytułu inwestowania środków, o których pod lit. a. i b.

Środki Funduszu mogą pochodzić również z przychodów z inwestycji środków pieniężnych o których mowa wyżej oraz z innych źródeł.

Przepisy projektu sytuują Fundusz poza strukturami administracji rządowej i uniezależniają go od bieżących decyzji politycznych poprzez oddanie nadzoru nad Funduszem w ręce Marszałka Sejmu. Marszałek w porozumieniu z Radą Funduszu określa statut Funduszu i zasady gospodarki finansowej Funduszu.

Organami Funduszu są Prezes i Rada Funduszu. Prezes Funduszu jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję. Przesłanki i tryb powołania i odwołania prezesa są podobne jak w przypadku powołania i odwołania Prezesa NBP.

Prezes kieruje działalnością Funduszu, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z lokowaniem aktywów Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Funduszu. Przygotowuje projekt planu finansowego Funduszu na rok następny.

Nadzór nad Funduszem sprawuje Rada Funduszu. W jej skład wchodzi Marszałek Senatu, Prezes Narodowego Banku Polskiego, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów albo jego przedstawiciel, Prezes Polskiej Akademii Nauk, a z głosem doradczym Główny Geolog Kraju i Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego.

Rada opiniuje wnioski o wsparcie finansowe jednostek naukowych, projekt planu finansowego Funduszu na rok następny oraz roczne sprawozdanie z działalności Funduszu.

Obsługę administracyjną Funduszu wykonuje Biuro Funduszu.

Środki lokowane przez Fundusz zgodnie z ustawą wykorzystywane będą każdorazowo na podstawie przyjmowanych w tym celu ustaw.

Powodem takiego rozwiązania jest z jednej strony chęć zapobieżenia tzw. bańkom spekulacyjnym na stosunkowo płytkim polskim rynku kapitałowym, z drugiej strony potrzeba dywersyfikacji środków Funduszu również w zakresie inwestycji w tzw. rynki wschodzące (w szczególności charakteryzujące się tzw. dywidendą demograficzną).

Szczegółowe procedury w zakresie inwestycji i lokowania środków funduszu określa strategia działalności funduszu, którą przyjmuje Marszałek Sejmu w drodze zarządzenia.

Przepisy przejściowe

Regulacja odnosiłaby się wyłącznie do obszarów objętych nowo wydawanymi koncesjami poszukiwawczymi. Oznacza to, że w odniesieniu do przedsiębiorstw, które obecnie uzyskały koncesje na poszukiwanie lub rozpoznanie złóż na podstawie dotychczasowych rozwiązań miałyby zastosowanie dotychczasowe przepisy dotyczące trybu uzyskiwania koncesji wydobywczej i zawierania umów o ustanowienie użytkowania górniczego. Po uzyskaniu zatwierdzenia dokumentacji geologicznej, która z reguły dotyczy części obszaru objętego koncesją poszukiwawczą, przez dotychczasowego koncesjonariusza koncesji poszukiwawczej, koncesja ta wygasa i organ może przeprowadzić postępowanie obejmujące pozostały obszar na zasadach niniejszego projektu ustawy. Wytworzona dokumentacja geologiczna przestanie stanowić „własność” koncesjonariusza koncesji poszukiwawczej, lecz udostępniona wszystkim zainteresowanym umożliwi przeprowadzenie otwartych przetargów.

Ze względu na wprowadzenie przez projekt ustawy nowej kategorii podmiotów, czyli spółek wydobywczych i specjalnego trybu obrotu akcjami lub udziałami tychże, konieczny jest przepis regulujący stosowanie art. 49 ust.1 ustawy Prawo geologiczne i górnictwo, który precyzuje sposób przeniesienia koncesji i co za tym idzie – użytkowania górniczego. Podmioty dysponujące obecnie umowami na użytkowanie górnictwa związanymi z koncesją wydobywczą nie mają obowiązku tworzenia spółek wydobywczych, stąd nie należy ich pozbawiać możliwości zbycia koncesji i co za tym idzie - użytkowania górniczego w sposób przewidziany w obecnym stanie prawnym. Natomiast w odniesieniu do podmiotów działających w reżimie prawnym wynikającym z projektu ustawy, przeniesienie koncesji i użytkowania górniczego nie będzie możliwe inaczej niż poprzez zbycie akcji lub udziałów w spółce wydobywczej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja prawna

Projekt przyznaje dodatkowe kompetencje i zadania:

1. Marszałkowi Sejmu w zakresie nadawania statutu i określania zasad gospodarki finansowej Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza oraz udziału w radzie Funduszu
2. Ministrowi Skarbu Państwa w zakresie tworzenia oraz nadzoru nad spółką „Staszic S.A.”
3. Ministrowi Gospodarki - do złożenia sprzeciwu w przypadku łączenia lub podziału spółki wydobywczej

4. Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie obliczania i podawania do wiadomości publicznej współczynnika P_n niezbędnego do obliczenia wartości sprzedaży wydobytego gazu ziemnego
5. Ministrowi Środowiska - do wydania rozporządzenia istotne postanowienia umowy o ustanowienie użytkowania górniczego w zakresie wydobywania węglowodorów (w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości)
6. Bankowi Gospodarstwa Krajowego w zakresie prowadzenia rachunku bankowego i obsługi spółki Staszic S.A.

Dodatkowo projekt ustanawia dwa nowe pomioty: Fundusz im. Ignacego Łukasiewicza oraz spółkę „Staszic S.A.”

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

1. Przychody sektora finansów publicznych

Przychody sektora finansów publicznych będą generowane przede wszystkim z wynagrodzenia w umowie o ustanowienie użytkowania górniczego złoża. Dodatkowo strumień przychodów może być również generowany z tytułu udziałów Państwa w spółkach będących stronami umów o użytkowanie złoża (por. art. 9 ust. 2 projektu). Jednak przychody z tego tytułu będą odłożone w czasie ze względu na cykl inwestycyjny spółek wydobywczych (pojawią się dopiero wówczas gdy spółki wydobywcze będą generować zysk przeznaczony na dywidendę), w związku z tym są trudne do oszacowania.

Jeśli chodzi o dochody z wynagrodzenia za użytkowanie górniczne, ich wysokość będzie zależała od skali wydobycia oraz od cen nośników energii na rynkach. Przyjmując jednak jako odniesienie obecne ceny zakupu importowanego gazu ziemnego (por. tabela w uzasadnieniu) oraz zakładając dodatkowe roczne wydobycie na poziomie 6 mld m³, roczne dochody państwa z wynagrodzenia za użytkowanie złoża mogą wynieść ok. 2,4 mld zł (przy kursie 1\$=3zł). 6 mld m³ dodatkowego wydobycia gazu ziemnego w Polsce, to w skali szacowanych zasobów na poziomie 5,3 bln m³ ok. 0,1%. Szacunki te wydają się więc radykalnie zaniżone i przychody państwa z tego tytułu mogą być o rząd wielkości wyższe.

Należy również wspomnieć, że środki te nie trafią do budżetu państwa ale do specjalnie stworzonego w tym celu Funduszu (szerzej na ten temat w uzasadnieniu).

Rozwój wydobycia spowoduje również wzrost dochodów budżetu państwa z tytułu podatku CIT. Wysokość tego wzrostu jest w chwili obecnej trudna do oszacowania

Ponadto, w związku z wprowadzeniem obowiązkowych przetargów na koncesję wydobywczą wzrosną dochody jednostek samorządu terytorialnego, do których trafiają wpływy z koncesji.

2. Wydatki sektora finansów publicznych

Zgodnie z art. 6 ust. 1 projektu koszty związane z utworzeniem Spółki Staszic SA i pokryciem kapitału zakładowego ponosi Skarb Państwa. Szacuje się, że całkowite koszty wyniosą ok. 50 mln zł w pierwszym roku funkcjonowania ustawy.

W pierwszym roku wydatki wyniosą 20 mln zł

W drugim, trzecim i czwartym roku po 10 mln zł

Wydatki zostaną pokryte z budżetu Skarbu Państwa

Wydatki związane z wnoszeniem kapitału w zamian za obejmowane akcje lub udziały w spółkach wydobywczych mogą być pokrywane w szczególności z emisji obligacji, w tym przychodowych, o których mowa w ustawie o obligacjach

3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Ustawa z jednej strony wprowadza ograniczenie swobody działalności gospodarczej poprzez wprowadzenie obowiązku prowadzenia działalności w zakresie wydobycia węglowodorów wyłącznie w formie tzw. spółki wydobywczej określonej w art. 9 ust. 2 ust. 2 projektu. ustanowienie spółki do eksploatacji górniczej złoża) z drugiej, zwiększy pewność prawa, poprzez dokładne określenie treści umowy o użytkowanie złoża.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Przedstawiony projekt nie spowoduje żadnych ujemnych skutków dla rynku pracy. Powstanie dwóch nowych podmiotów publicznych: spółki Staszic S.A. oraz Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza spowoduje potrzebę zatrudnienia kilkudziesięciu osób do obsługi tych podmiotów

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Wpływ regulacji na zdrowie ludzi i środowisko

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na zdrowie ludzi i środowisko.

7. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dziennik Urzędowy L 164/3 z dnia 30.06.1994 r. s.262-267) daje Państwu członkowskiemu dość szerokie pole regulacji, jeśli chodzi o ukształtowanie przepisów regulujących udział państwa a także wykonywanie praw przez podmiot zarządzający tym udziałem, zarówno w zakresie majątkowym jak i korporacyjnym.

Rozwiązanie w projekcie jest wzorowane na przepisach duńskich. Przyjęty przez duńskim parlament w dniu 11 czerwca 2002 r. *Consolidated Act on the Use of the Danish Subsoil* w art. 8 implementuje

te przepisy Dyrektywy 94/22/WE, które przewidują możliwość udziału Państwa lub spółki której właścicielem jest Państwo w wydobywaniu węglowodorów. Na tej podstawie duński Minister Transportu i Energii wydał 27 kwietnia 2005 r. *Bill on a Public Foundation Responsible for State Participation In Hydrocarbon Licences and a State-owned Entity to Administer the Foundation*. Przepisy rozporządzenia, z uwzględnieniem różnic wynikających ze specyfiki porządków prawnych (brak możliwości „dzielenia” decyzji administracyjnej w prawie polskim) stały się podstawą regulacji w niniejszym projekcie.

Dodatkowo należy zauważyć, że Dyrektywa 94/22/WE ma na celu zapewnienie niedyskryminacyjnego dostępu do prowadzenia działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na toczącą się przed ETS sprawę C-569/10 w której Komisja podnosi szereg zarzutów uchybienia przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniom dyrektywy 94/22/WE, wskazując, że niektóre z postanowień obecnie obowiązującej ustawy prawo geologiczne i górnicze nie zapewniają niedyskryminacyjnego dostępu do prowadzenia działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów.

Nowa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze wprowadza szereg przepisów przeciwdziałających dyskryminacji podmiotów ubiegających się o koncesję wydobywczą (m.in. art. 43 nowej ustawy wprowadza obowiązkowy przetarg na koncesje na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż), jednak nie zmienia art. 47 ust. 3 „starej” ustawy, ustanawiającego wyłączne prawo do nieodpłatnego korzystania przez okres 5 lat informacji geologicznych przez podmiot, który poniósł koszt ich wykonania. Oznacza to, że podmiot który uzyskał informację geologiczną w trakcie poszukiwania węglowodorów na podstawie koncesji poszukiwawczej będzie miał uprzywilejowaną pozycję przy przystępowaniu do przetargu na koncesje wydobywczą, będąc wyłącznym dysponentem informacji co do „zawartości” złoża. A to może być traktowane jako dyskryminacja tych podmiotów, które nie prowadziły wcześniej prac geologicznych na terenie objętym koncesją.

Proponowana ustawa wprowadzając szczegółowy reżim prawny dla poszukiwania i wydobywania węglowodorów rozwiązuje ten problem. Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania powodują zerwanie związku pomiędzy koncesją poszukiwawczą a wydobywczą. Celem tych rozwiązań jest zapewnienie wszystkim podmiotom zainteresowanym uzyskaniem koncesji wydobywczej na danym złożu równego dostępu do informacji geologicznej obejmującej to złożo.

Regulacja zapewnia również zabezpieczenie interesów podmiotu, który sporządził dokumentację geologiczną. W przypadku, gdy podmiot posiadający koncesję poszukiwawczą, który przygotował informację geologiczną dla danego złoża nie wygrał przetargu, przysługuje mu zwrot wydatków poniesionych na wytworzenie dokumentacji geologicznej obszaru, dla którego wydana została koncesja wydobywczą w kwocie równej 200% zweryfikowanej wartości dokumentacji.

Warszawa, 18 maja 2012 r.

BAS-WAPEiM-1149/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności
górnictwa przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów
oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), w wersji uwzględniającej
autopoprawkę**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnictwa przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, w wersji uwzględniającej autopoprawkę, przewiduje zawiązanie spółki akcyjnej w celu realizacji prawa własności górnictwa Skarbu Państwa. Projekt reguluje umowę o użytkowanie górnicze w zakresie wydobywania węglowodorów i zasady postępowania z dokumentacją geologiczną. Projekt przewiduje utworzenie Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza. Fundusz miałby mieć osobowość prawną, podlegać Sejmowi i służyć gromadzeniu i inwestowaniu środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górnictwa w zakresie wydobywania węglowodorów. Zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosować będzie się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981).

Projekt zawiera przepisy przejściowe.

Zgodnie z projektem, ustawa miała wejść w życie 1 stycznia 2012 r.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

II.1. Zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), zapewnia się swobodę przepływu pracowników wewnątrz

Unii. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

Rozwinięciem regulacji traktatowej jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz. Urz. UE L 141 z 27.5.2011 r., s. 1; dalej: rozporządzenie 492/2011). Rozporządzenie 492/2011 (art. 3 ust. 1) zakazuje stosowania przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych państwa członkowskiego, jeżeli:

- a) ograniczają lub uzależniają one od spełnienia warunków, które nie dotyczą obywateli tego państwa, oferowanie pracy i ubieganie się o nią, dostęp do zatrudnienia i jego wykonywanie przez cudzoziemców lub
- b) mimo, iż mają zastosowanie bez względu na przynależność państwową, ich wyłącznym lub głównym celem lub skutkiem jest niedopuszczanie obywateli innych państw członkowskich do oferowanego miejsca pracy.

Powyższe zakazy, przewidziane w rozporządzeniu 492/2011, nie dotyczą warunków odnoszących się do znajomości języków wymaganej ze względu na charakter oferowanego miejsca pracy.

II.2. Zgodnie z art. 194 ust. 2 akapit drugi TfUE, państwa członkowskie zachowują prawo do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury zaopatrzenia w energię.

Aktem prawa wtórnego dotyczącym eksploatacji węglowodorów jest dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz. Urz. WE L 164 z 30.6.1994 r., s. 3; dalej: dyrektywa 94/22). Zgodnie z dyrektywą 94/22, państwa członkowskie zachowują prawo do ustalania w obrębie swoich terytoriów obszarów, które mają być dostępne dla prowadzenia działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów. Dyrektywa 94/22 określa zasady udzielania zezwoleń na poszukiwania lub badania na rzecz produkcji węglowodorów. Dopuszcza również udział państwa w podmiotach zajmujących się poszukiwaniem lub wydobywaniem węglowodorów, a także wpływ państwa na skład takich podmiotów.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

III.1. Przepis art. 23 ust. 2 lit. a projektu ustawy przewiduje, że prezesem Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza może być wyłącznie osoba posiadająca udowodnioną znajomość języka polskiego.

Aby stwierdzić, czy art. 23 ust. 2 lit. a projektu ustawy jest zgodny z art. 3 ust. 1 rozporządzenia 492/2011 należy ustalić, czy stanowisko prezesa

Funduszu ma taki charakter, że uzasadniony jest wymóg znajomości języka polskiego.

Zgodnie z art. 17 projektu, Fundusz tworzy się w celu gromadzenia i inwestowania środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów. Fundusz posiada osobowość prawną, podlega Sejmowi RP, nie podlega regulacjom ustawy z dnia 27 października 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.). Zgodnie z art. 25 projektu, prezes Funduszu kieruje jego działalnością, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z lokowaniem aktywów Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Funduszu. Prezes jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Funduszu oraz za zarządzanie i gospodarowanie jego majątkiem. Bardziej szczegółowo zadania prezesa Funduszu określa art. 26 projektu.

Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w z 28 listopada 1989 r. w sprawie C-379/87 Anita Groener przeciwko The Minister for Education and the City of Dublin Vocational Education Committee¹ orzekł, że powoływanie się na wymóg znajomości języka nie może naruszać fundamentalnej swobody przepływu pracowników. Zatem powoływanie się na ten wymóg nie może prowadzić do stosowania rozwiązań nieproporcjonalnych do zamierzonego celu, ani do stosowania ich w sposób dyskryminujący obywateli innych państw członkowskich. Ponadto Trybunał uznał, że obywatele innych państw członkowskich powinni mieć możliwość powtórzenia egzaminu ze znajomości języka, gdyby w pierwszym podejściu uzyskali ocenę negatywną.

W świetle powyższego, sam wymóg znajomości języka polskiego przez kandydata na prezesa Funduszu można uznać za uzasadniony, tym bardziej, że dotyczy on wyłącznie prezesa, a nie pozostałych członków zarządu Funduszu².

III.2. Dyrektywa, co do zasady, jest implementowana do prawa polskiego przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze³. Opiniowany projekt przewiduje jedynie regulacje szczególne w

¹ Wyrok dotyczył rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz. Urz. WE L 257 z 19.10.1968 r., s. 2), ale przepis art. 3 ust. 1 rozporządzenia 492/2011 jest odpowiednikiem art. 3 ust. 1 rozporządzenia 1612/68.

² Należy jednak zwrócić uwagę, że projekt w żaden sposób nie określa sposobu weryfikacji znajomości języka polskiego. Nie wiadomo kto, i na podstawie jakich kryteriów, będzie oceniał znajomość języka polskiego przez kandydata na prezesa Funduszu. Może to prowadzić do dyskryminowania obywateli innych państw członkowskich w dostępie do tego stanowiska, co będzie naruszało art. 3 ust. 1 rozporządzenia 492/2011.

³ Przedmiotem niniejszej opinii nie jest ocena zgodności ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, ze zm.) z prawem Unii Europejskiej (która z dniem 1 stycznia 2012 r. została zastąpiona ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r., można wszakże zaznaczyć, że przed Trybunałem Sprawiedliwości toczy się obecnie sprawa Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (Sprawa C-569/10) dotycząca implementacji dyrektywy 94/22 ustawą z 4 lutego 1994 r. Komisja podnosi trzy zarzuty uchybienia przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniom dyrektywy 94/22.

Po pierwsze, zdaniem Komisji, polska ustawa – Prawo geologiczne i górnicze oraz wykonujące ją rozporządzenia przewidują wymogi, jakie musi spełnić zainteresowany podmiot w momencie składania wniosku o uzyskanie zezwolenia na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów, które plasują niektóre podmioty

stosunku do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, w zakresie wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów (zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w *sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze*). Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, proponowane regulacje szczególne mają być zgodne z dyrektywą 94/22.

a) Przepisy działu I rozdziału 3 projektu ustawy (art. 10-16) służą lepszej implementacji art. 2 ust. 2 dyrektywy, w szczególności ustanowionemu w tym przepisie wymogowi niedyskryminacji w dostępie do działalności polegającej na produkcji węglowodorów, oraz art. 4 lit. c dyrektywy. Wskazane przepisy projektu umożliwiają podmiotom ubiegającym się o koncesję na wydobywanie węglowodorów dostęp do dokumentacji geologicznej sporządzonej przez koncesjonariusza koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów.

b) Przepis art. 9 ust. 4 projektu ustawy w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu należy ocenić pod kątem zgodności z art. 5 pkt 1 akapity 3 i 5 dyrektywy.

Dyrektywa w art. 5 pkt 1 akapity 3 i 5 stanowi m.in., że jeżeli właściwe władze ustalają skład podmiotu, któremu mogą udzielić zezwolenia, powinny kierować się obiektywnymi i niedyskryminującymi kryteriami. Kryteria mają być określone i opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej przed rozpoczęciem okresu składania wniosków (o zezwolenie).

Przepis art. 9 ust. 4 projektu ustawy przewiduje, że umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniające do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej mogą być zawierane ze spółką wydobywcą dopiero po przeniesieniu na spółkę „Staszic” S.A. (jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – art. 3 projektu ustawy) lub objęciu przez nią akcji lub udziałów w spółce wydobywczej oraz powołaniu do organu nadzoru⁴ spółki wydobywczej przedstawiciela spółki „Staszic” S.A. Zgodnie z art. 4 ust. 1 zdanie drugie

działające już na terytorium polskim w lepszej sytuacji niż pozostałe podmioty, naruszając tym samym zasadę równego dostępu do tej działalności.

Po drugie, ustawa polska nie poddaje całego postępowania prowadzącego do uzyskania zezwolenia na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów procedurze przetargu, jak tego wymaga art. 3 ust. 2 dyrektywy 94/22/WE. Polskie prawo uzależnia poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów od uzyskania prawa użytkowania górniczego oraz koncesji. Jedynie uzyskanie prawa do użytkowania górniczego poprzedzone jest, z reguły, procedurą przetargową, z zastrzeżeniem jednak prawa dwuletniego pierwszeństwa dla podmiotu, który rozpoznał i udokumentował złożę kopaliny oraz sporządził dokumentację geologiczną z dokładnością wymaganą do uzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny.

Po trzecie, zdaniem Komisji, ocena ofert złożonych w celu uzyskania zezwolenia na poszukiwanie, badanie i wydobywanie węglowodorów, nie odbywa się jedynie na podstawie kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 94/22/WE. Ponadto, nie wszystkie kryteria oceny oferty są ogólnie dostępne tj. opublikowane w Dz. Urz. UE.

⁴ Należy zwrócić w tym miejscu uwagę na niekonsekwencję projektu. W proponowanym art. 9 ust. 4 mowa jest o przedstawicielu spółki „Staszic” S.A. powoływanym wyłącznie do organu nadzoru spółki wydobywczej, natomiast w art. 9 ust. 9 – również o powoływaniu i odwoływaniu takiego przedstawiciela do zarządu spółki wydobywczej.

projektu ustawy, udział w kapitale zakładowym spółki wydobywczej obejmowany przez spółkę „Staszic” S.A. wynosi od 1 do 20%. Zgodnie z art. 4 ust. 2 projektu, podejmując decyzję o poziomie zaangażowania w kapitale spółki wydobywczej, Spółka „Staszic” S.A. kieruje się kryteriami geologicznymi i produkcyjnymi przedmiotowego złoża oraz analizą ekonomiczną przedsięwzięcia.

Projekt określa termin wykonania przez spółkę „Staszic” S.A. uprawnienia do objęcia udziałów (akcji) w spółce wydobywczej i powołania swojego przedstawiciela do organu nadzoru w spółce wydobywczej (art. 9 ust. 4 i 5 w zw. z art. 4 ust. 1 projektu). Nie określa jednak skutków braku działania spółki „Staszic” S.A. Może to powodować arbitralne blokowania rozpoczęcia działalności spółek wydobywczych⁵.

Brak obowiązku publikacji kryteriów, jak również brak określenia skutków nieobjęcia przez spółkę „Staszic” S.A. akcji (udziałów) w spółce wydobywczej i skutków niepowołania przez spółkę „Staszic” S.A. swojego przedstawiciela do organu nadzoru w spółce wydobywczej powoduje, że przepisy art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu należy uznać za sprzeczne z art. 5 pkt 1 akapity 3 i 5 dyrektywy.

Niezależnie od powyższego, należy zauważyć, że z projektu wynika, że ingerencja państwa w działalność spółek wydobywczych (udział w nich spółki „Staszic” S.A. i przyznane jej prawo pierwokupu akcji spółek wydobywczych) uzasadniane jest ochrona interesów publicznych, w szczególności koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Przepisy te stanowią wprawdzie ograniczenie zasady swobodnego przepływu kapitału (art. 63 TfUE) lecz mogą zostać uznane za dopuszczalne na gruncie art. 65 ust. 1 lit. b TfUE. Trzeba jednak zaznaczyć, że nie jest jasna relacja przepisu art. 4 ust. 1 zdanie drugie projektu do art. 4 ust. 4 i n. projektu. Z przepisów tych nie wynika w sposób jednoznaczny, czy prawo pierwokupu przysługuje wyłącznie do osiągnięcia 20% udziału w kapitale zakładowym spółki wydobywczej, czy w stosunku do wszystkich akcji (udziałów) spółki wydobywczej. Gdyby przyjąć, że prawo pierwokupu dotyczy wszystkich akcji (udziałów), regulacja ta mogłaby zostać uznana za naruszającą art. 63 w zw. z art. 65 TfUE, gdyż w sposób nieproporcjonalny ograniczałaby swobodę przepływu kapitału.

Jednocześnie należy uznać, że przepisy art. 9 ust. 1-3 projektu nie są sprzeczne z art. 5 pkt 1 akapity 3 i 5 dyrektywy.

c) Przepis art. 7 projektu ustawy, ustalający wynagrodzenie z tytułu zawarcia umowy użytkowania górniczego, nie jest sprzeczny z art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy.

⁵ Dla porównania można zwrócić uwagę, że w przypadku uregulowania realizacji przez spółkę „Staszic” S.A. prawa pierwokupu (art. 4 ust. 4 projektu), projekt określa zarówno termin na podjęcie decyzji przez spółkę „Staszic” S.A. (art. 4 ust. 5) jak i skutki braku podjęcia w tym terminie decyzji (art. 4 ust. 6).

IV. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej w zakresie:

- art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 projektu ustawy, który jest sprzeczny z art. 5 pkt 1 akapity 3 i 5 dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów.

Wątpliwości – ze względu na brak precyzji przepisu - co zgodności z art. art. 63 w zw. z art. 65 TfUE budzi proponowany przepis 4 ust. 4.

W pozostałym zakresie projekt nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 18 maja 2012 r.

BAS-WAPEiM-1150/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), w wersji uwzględniającej autopoprawkę, jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza przewiduje zawiązanie spółki akcyjnej w celu realizacji prawa własności górniczej Skarbu Państwa. Projekt reguluje umowę o użytkowanie górnicze w zakresie wydobywania węglowodorów i zasady postępowania z dokumentacją geologiczną. Projekt przewiduje utworzenie Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza. Fundusz miałby mieć osobowość prawną, podlegać Sejmowi i służyć gromadzeniu i inwestowaniu środków Skarbu Państwa z tytułu wykonywania prawa własności górniczej w zakresie wydobywania węglowodorów. Zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosować będzie się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981).

Projekt ustawy nie ma na celu wykonania prawa Unii Europejskiej. Projekt – w zakresie art. 9 ust. 4 w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 – jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, w wersji uwzględniającej autopoprawkę,

nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 12.06 2012 r.

PG VII G 025/195/12

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 31 maja 2012 r., nr GMS-WP-173-160/12, dotyczącego *autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza*, przekazanego do zaopiniowania przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599), uprzejmie informuję, że nie wnoszę do projektu uwag w zakresie odnoszącym się do obszaru działania prokuratury.

Z pozdrowieniami

DC

Warszawa, dnia 13 czerwca 2012 r.

45R - 20120613-014

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 15. 06. 2012.

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa*Szanowny Panie Ministrze,*

W imieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów bardzo serdecznie dziękuję za przesłanie autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza (pismo z dnia 31 maja 2012 r., znak: GMS-WP-173-160/12).

Jednocześnie pragnę poinformować, że Krajowa Izba Biegłych Rewidentów dokonała wstępnej oceny dokumentu i uznała, że tematyka projektu nie leży w przedmiocie jej zainteresowania.

*z poważaniem*P r e z e s
Krajowej Rady Biegłych Rewidentów
J ó z e f K r ó l

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa, dnia 12 czerwca 2012 r.

BSA I - 021 - 212/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 14. 06. 2012

**Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu**

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 31 maja 2012 r., GMS-WP-173-160/12 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy nie zgłasza uwag do **autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 19 czerwca 2012 r.

ZW/0714/169/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 19. 06. 2012

Pan
Lech Czapla
Szef
Kancelarii Sejmu

Szczegółowy Pancerz Młodzieży

W odpowiedzi na pismo z dnia 31 maja 2012 r., dotyczące przedłożenia opinii nt. poselskiego projektu ustawy: - o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, w załączeniu, uprzejmie przekazujemy uwagi otrzymane z województw: lubelskiego, podlaskiego i śląskiego.

Z wyrazami szacunku

/-/ Bogdan Ciepielewski

Dyrektor Biura ZWRP

Lidia Sztramska

Od: Ewelina Piątkowska [ewelina.piatkowska@lubelskie.pl]
Wysłano: 13 czerwca 2012 09:07
Do: l.sztramska@zwrp.pl
DW: Anna Augustyniak
Temat: opinie dot. autopoprawki - własność górnicza

OPINIA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

do autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnicznej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu Im. Ignacego Łukasiewicza

Po zapoznaniu się z autopoprawką do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnicznej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza pragnę poinformować, że pozytywnie opiniuję zmiany wprowadzone autopoprawką do ww. projektu ustawy.

Ponadto podtrzymuję swoje stanowisko wyrażone w styczniu br. w opinii do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnicznej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, iż regulacje prawne w zakresie wydobywania węglowodorów wymagają rozważnego przeanalizowania i dopiero po dokładnej ocenie zasobów wydobywalnych ze złóż gazu łupkowego i podjęciu decyzji o opłacalności eksploatacji gazu łupkowego będzie można odpowiedzialnie opracować strategię państwa polskiego w odniesieniu do tego sektora energetyki.

Z poważaniem,

Ewelina Piątkowska

Oddział Współpracy Regionalnej i Zagranicznej
Kancelaria Marszałka
Urząd Marszałkowski Woj. Lubelskiego w Lublinie
ul. Spokojna 4
20-074 Lublin
tel. 081 44 16 794
fax. 081 44 16 784

From: Lidia Sztramska

Sent: Monday, June 04, 2012 2:00 PM

To: Anna Łosoś ; J.Grochowski ; Marszałek woj. kujawsko-pomorskiego ; Michał Szczupaczyński ; Tamara Borkowska ; 'U.M. woj. Dolnośląskiego' ; 'U.M. woj. Kujawsko-Pomorskiego' ; 'U.M. woj. Lubelskiego' ; 'U.M. woj. Lubuskiego' ; 'U.M. woj. Małopolskiego' ; 'U.M. woj. Mazowieckiego' ; 'U.M. woj. Opolskiego' ; 'U.M. woj. Podkarpackiego' ; 'U.M. woj. Podlaskiego' ; 'U.M. woj. Pomorskiego' ; 'U.M. woj. śląskiego' ; 'U.M. woj. Świętokrzyskiego' ; 'U.M. woj. Warmińsko-Mazurskiego' ; 'U.M. woj. Wielkopolskiego' ; 'U.M. woj. Zachodniopomorskiego' ; um. woj. łódzkiego ; 'Bogusła Śmigiełski' ; drr@lubelskie.pl ; Grzegorz Jankowski ;

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
w Białymstoku

Białystok, dnia 15 czerwca 2012 r.

DIS-III.7480.3.49.2012

Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura
Związek Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00-236 WARSZAWA

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 4 czerwca 2012 r. dotyczące zaopiniowania autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, uprzejmie informuję, iż generalnie nie zgłaszam uwag do przedłożonego dokumentu, jednakże pewne wątpliwości nasuwają się co do celowości proponowanego zapisu art. 9 ust. 1, który w zaprezentowanym brzmieniu może skutkować koniecznością utworzenia odrębnego przedsiębiorcy dla każdego ze złóż węglowodorów, obecnie eksploatowanych przez jednego przedsiębiorcę (np. przez PGNiG).

Podpisał:

z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
(-) Walenty Korycki
Wicemarszałek

URZĄD
MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO

Zespół
Obsługi Prawnej

Katowice, dnia 15 czerwca 2012 r.

OP.0821.00087.2011

OP.KW-00201/12

Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura
Związku Województw RP
ul. Świętojska 5/7
00-236 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 4 czerwca 2012 r. (przesłane drogą elektroniczną) dotyczące konsultacji autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności Górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza, uprzejmie informuję, iż aktualne pozostają uwagi do projektu omawianej ustawy przesłane przez nas za pismem z dnia 30 grudnia 2011 r. znak: OP.0821.00087.2011, OP.KW-00304/11.

Natomiast przedmiotowa autopoprawka została również przeanalizowana przez Wydział Ochrony Środowiska tut. Urzędu. Wydział ten wskazał, że lepszym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie nowego rozdziału, o zasadach wykonywania prawa własności górniczej, w obowiązującym Prawie geologicznym i górniczym, zwłaszcza, że dwa narzędzia już są tam zapisane tj.: opłaty eksploatacyjne i opłata (dzierżawna) ustalana w umowie użytkowania górniczego.

Wątpliwości powinien również rodzić zamiar angażowania środków finansowych Skarbu Państwa w przedsięwzięcia o dużym stopniu niepewności i kapitałochłonności, (przez wchodzenie w spółkę), skoro można zapewnić pożądane dochody Skarbu Państwa przez odpowiednio wycenioną dzierżawę złoża (w umowie użytkowania górniczego).

Ponadto, odnosząc się do szczegółowych zapisów projektu autopoprawki, należy zauważyć, iż:

- 1) art. 4 ust. 7 projektu ustawy – wydaje się, iż te cele Skarb Państwa powinien realizować przez zapewnione w ust. 4 prawo pierwokupu.
- 2) art. 38 ust. 6 projektu ustawy – uzasadnienie do projektu nie zawiera informacji dlaczego wprowadzono taki zapis.

Również pod kątem redakcyjnym i formalnym przedstawiony do opinii projekt powinien zostać dostosowany do wymogów stawianym aktom normatywnym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

ul. Ligonia 46
40-037 Katowice
tel. +48 (32) 20 78 617
fax. +48 (32) 20 78 618
biuro.prawne@slaskie.pl
www.slaskie.pl

RADCA PRAWNY

Marek Kozłowski
Ks 2289

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-290/12/KBU

W/12/12

Warszawa, 2012.06. 20

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. 21. 06. 2012

Data wpływu

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 31.15.2011 r., znak: GMS-WP-173-160/12, dotyczące zaopiniowania autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnictwa przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszewicza (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), w załączeniu przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do projektu tej autopoprawki.

z wyprawami skarbowymi

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Gintowt-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia do autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszczyka (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukaszczyka* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Naimski), zauważa się, iż projektowana autopoprawka nie eliminuje większości wątpliwości odnoszących się do zmienianych przepisów, które zostały przedstawione w opinii Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa z dnia 10.02.2012 r., znak KR-51-711/11/KBU (W/4454/12). Również propozycje uregulowań prawnych zawartych w opiniowanej autopoprawce wzbudzają wątpliwości. W szczególności wskazuje się, iż:

1. W art. 4 projektu:

1) regulacja zawarta w ust. 3, przewidująca, iż w spółce wydobywczej działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uchwała zobowiązująca wspólników do wniesienia dopłat do kapitału zakładowego nie stanowi skutecznego roszczenia względem spółki realizującej prawa własności górniczej, może zostać uznana jako dyskryminująca innych udziałowców tej spółki. Należy zauważyć, iż uchwała ta jest podejmowana w związku z okresowymi trudnościami finansowymi spółki, koniecznością jej dokapitalizowania bądź też sfinansowania dodatkowych nakładów inwestycyjnych poniesionych przez nią. W literaturze przedmiotu wskazuje się również, iż dopłata jest traktowana jako wewnętrzna przymusowa pożyczka udzielona przez wspólników spółce, nie jest ona formą podwyższenia kapitału zakładowego i nie podwyższa wartości udziałów wspólników w kapitale zakładowym (vide: A. Kidyba, *Komentarz do art. 177 K.s.h. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tom 1*, wyd. VIII). Tym samym wspólnicy inni, niż spółka realizująca prawa własności górniczej będą zobowiązani do sfinansowania dopłaty, z której efektów, w postaci powiększenia wartości majątku spółki wydobywczej, będzie korzystała spółka realizująca prawa własności górniczej. Powyższa okoliczność może być uznana jako nieuzasadnione uprzywilejowanie jednego ze wspólników w stosunku do innych;

2) projektowany ust. 6 ustanawia wymóg uzyskania zgody ministra właściwego do spraw gospodarki, wydawanej w formie decyzji administracyjnej, na zbycie udziałów lub akcji w spółce wydobywczej, w przypadku, gdy spółka realizująca prawa własności górniczej nie skorzysta z przysługującego jej prawa pierwokupu. Jednakże przepis ten nadal nie określa terminu, w którym ten minister musiałby wydać taką decyzję, a także skutku niezachowania tego terminu. Mając na uwadze, iż zgoda właściwego ministra jest konieczna dla zawarcia skutecznej umowy zbycia udziałów lub akcji spółki wydobywczej, dotychczasowy jej akcjonariusz lub udziałowiec, który zamierza zbyć udziały lub akcje może być narażony na stratę majątkową spowodowaną długim oczekiwaniem na wydanie takiej decyzji. Nie sprecyzowano również, czy zgoda ta będzie wydawana na czas określony, czy też nie. W tym drugim przypadku może się okazać, iż podmiot na rzecz którego wydana zostanie zgoda może znaleźć się po pewnym czasie pod kontrolą innego podmiotu, który nie uzyskałby takiej zgody.

Przepis ten może być również uznany jako naruszający swobodę przepływu kapitału wyrażoną przez art. 56 Traktatu ustanawiającego Unię Europejską. Należy zauważyć, iż wskazana w uzasadnieniu projektu *dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów* (Dz. U. UE L 164, s. 3), w art. 6 ust. 2 dopuszcza narzucanie przez Państwo Członkowskie warunków i wymagań w związku podjęciem działań wymienionych w art. 2 ust. 1, czyli związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów. Tymczasem opiniowany przepis ustanawia mechanizm ingerowania państwa w sferę wykonywania praw z akcji lub

udziałów spółek wydobywczych, które takie działania już podjęły. Mając na uwadze powyższe, kwestia ta nadal jest wysoce dyskusyjna;

- 3) określona w ust. 6 projektowanej ustawy przesłanka interesu publicznego, którą ma uwzględnić minister właściwy do spraw gospodarki wydając decyzję w sprawie zgody na zbycie udziałów lub akcji w spółce wydobywczej jest nieostra. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 6 ust. 2 *dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów* (Dz. U. UE L 164, s. 3) Państwo Członkowskie może narzucać warunki i wymagania w związku z podjęciem działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów w zakresie ściśle określonym w tym postanowieniu, tj. wynikającym z bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa urzędów i instalacji oraz pracowników, planowej gospodarki zasobami węglowodorów lub potrzeby uzyskiwania dochodów z podatków. Tymczasem, interes publiczny jest pojęciem niedookreślonym i wieloznacznym. Jest to pojęcie odnoszące się w swej istocie do spraw związanych z funkcjonowaniem państwa oraz innych podmiotów publicznych jako pewnej całości, związanej szczególnie z administracją jako podstawowej struktury państwa – por. wyrok WSA w Gdańsku z dnia 30 lipca 2008 r., sygn. II Sa/Gd 208/08. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego: „*interes publiczny powinien się charakteryzować tym, iż służy on ogółowi obywateli państwa, jest powszechny i nie ma na celu osiągnięcia korzyści prywatnych.*” – por. postanowienie z dnia 1 października 2003 r., sygn. SK 29/02, OTK-A 2003/8/87. Tym samym zamiast bardzo szerokiego i nieostrego pojęcia „*interes publiczny*” należy zastosować przesłankę wymienioną w art. 6 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, gdyż tylko taka stanowi podstawę do zastosowania przez Państwo Członkowskie specjalnych środków.
2. Wątpliwości budzi odesłanie w art. 8 zd. 2 projektu do odpowiedniego stosowania art. 7 w stosunku do umowy o ustanowienie użytkowania górniczego, która uprawnia do wydobywania ropy naftowej. Należy zauważyć, iż nie jest możliwe zastosowanie wzoru obliczania współczynnika Pn w stosunku do obliczenia wartości sprzedaży wydobytej ropy naftowej (art. 7 ust. 3 w zw. z ust. 4 projektu), gdyż współczynnik korygujący K zależy od wartości energetycznej wydobytego gazu ziemnego, określonej zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy.
 3. W art. 9 projektu:
 - 1) w ust. 2 użyto niezdefiniowanego pojęcia: „*sprawowanie efektywnego zarządu*”. Zważywszy, iż wyrażenie to służy do określenia istotnego kryterium, które będzie decydowało o możliwości zawarcia umowy o ustanowienie użytkowania górniczego uprawniającego do wydobywania gazu ziemnego lub ropy naftowej, konieczne jest precyzyjne ustalenie jego znaczenia;
 - 2) w ust. 6:
 - nie określono charakteru prawnego rozstrzygnięcia wydawanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, tj. czy sprzeciw wnoszony przez ten organ będzie decyzją administracyjną, do której będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności dotyczące odwołania. Należy zauważyć, iż w demokratycznym państwie prawnym strona rozstrzygnięcia podejmowanego przez organ władzy publicznej musi mieć zapewnioną ochronę swoich praw, w postaci możliwości podważenia takiego rozstrzygnięcia,
 - w odniesieniu do koncesji wydanej na rzecz spółki wydobywczej niemożliwe jest zastosowanie art. 494 § 5 Kodeksu spółek handlowych, gdyż przepis ten dotyczy wyłącznie koncesji udzielonej spółce będącej instytucją finansową. Zgodnie z art. 4 § 1 pkt 7 Kodeksu spółek handlowych instytucją finansową jest: „*bank, fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub powierniczych, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, fundusz powierniczy, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny lub dom maklerski, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)*”;
 - 3) uprawnienie przyznawane na mocy ust. 9 spółce realizującej prawa własności górniczego do odwołania swoich przedstawicieli w zarządzie lub organie nadzorczym spółki wydobywczej ingeruje w nadmierny sposób w konstrukcję spółki kapitałowej. Jako niezasadne należy bowiem uznać fakt ograniczenia uprawnień zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia akcjonariuszy do

odwołania członka organu spółki, który nie wywiązuje się ze swoich obowiązków lub wręcz działa na szkodę tej spółki. Wprowadzenie takiego mechanizmu dyskryminowałoby udziałowców lub akcjonariuszy innych niż spółka wykonująca prawo własności górniczej Skarbu Państwa;

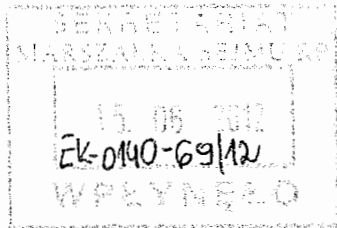
- 4) upoważnienie ustawowe określone w ust. 10 nie spełnia wymogów ustalonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego.
4. Brzmienie art. 23 zaproponowane w autopoprawce jest identyczne z brzmieniem tego przepisu zamieszczonym w tekście zmienianego projektu ustawy.

STARSZY PRACOWNIK
Pracowni
E. G. G.
K. G. G.
10.06.2012.
E. G. G.

Warszawa, dnia 14 czerwca 2012 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
UST-00 - 57 /12

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Przekazuję – przyjętą na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2012 r. – opinię Komisji Ustawodawczej:

- o poselskim projekcie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (przedstawiciel wnioskodawców poseł Lidia Staroń)

oraz przyjęte na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2012 r. – opinie:

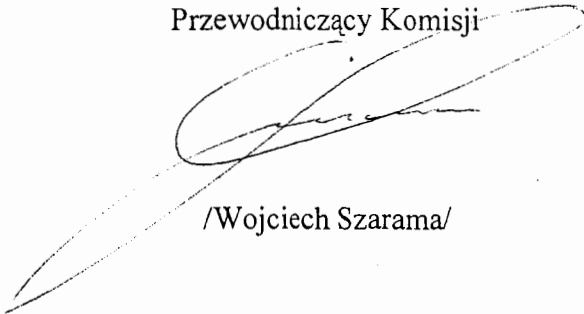
- o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej wraz z uzupełnieniem uzasadnienia (przedstawiciel wnioskodawców poseł Robert Telus);

- o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (przedstawiciel wnioskodawców poseł Arkadiusz Mularczyk);

- o poselskim projekcie ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza wraz z autopoprawką (przedstawiciel wnioskodawców poseł Piotr Naimski).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

OPINIA nr 77
Komisji Ustawodawczej

**w sprawie poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania prawa własności
górnictwej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz
utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza wraz z autopoprawką**

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 14 czerwca 2012 r.

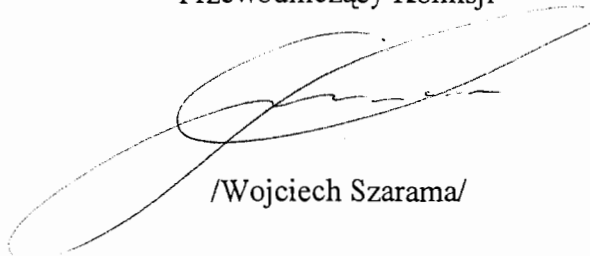
dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2012 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości natury legislacyjnej, systemowej oraz konstytucyjnej a także w sprawie zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej - poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górnictwej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzeniu Funduszu im. Ignacego Łukasiewicza wraz z autopoprawką.

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- **uznała ten projekt za dopuszczalny.**

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/